

Godište XX. • broj 7 • srpanj 2025.

2,5 KM / 1,3 EUR

MEĐUGORJE

Glasnikmira

ISSN 1840-1414

Uz svećenička
ređenja – Poziv
i poslanje

Međugorsko
blaženo
gledanje

Međugorje ili
škola poniznosti

Na godišnjem
odmoru s
Gospom

Buđenje
uspavanog
srca

Gospina škola | Događanja | Poruka za sadašnji trenutak | Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima | Iz života Crkve | Teološki podlistak | Hrvatsko kršćansko nazivlje | Lectio divina

Draga djeco! I danas zahvaljujem Svemogućemu da sam s vama i da vas mogu voditi prema Bogu ljubavi i mira. Ideologije koje ruše vas i vaš duhovni život su prolazne. Ja vas zovem, dječice, vratite se Bogu, jer s Bogom imate budućnost i život vječni. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu!
(S Crkvenim odobrenjem)

GLASNIK MIRA
Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323
Služba pretplate
Nikolina Sivrić
e-mail: pretplategm@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 300
Lektura
Ana Marin
Grafičko oblikovanje
SBD, Mostar
Tisak
Fram Ziral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.
Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 20 €, BiH 30 KM, europske zemlje 40 €, Švicarska 60 CHF, USA, Kanada i Južna Amerika 80 USD, Australija 120 AUD.
UPLATE
Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 3381202200129568.
Iz Hrvatske u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: OTP banka d.d., IBAN: HR0524070001100663037, SWIFT: OTPVHR2X
Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatenmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich – Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2
Za sve valute iz drugih zemalja: Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA22, IBAN: BA393380604802774622 (svrha uplate Glasnik mira).
Pretplate za Glasnik mira možete izvršiti i preko paypal računa na linku: **www.paypal.me/mirmedjugorje** (svrha uplate: za Glasnik mira)
Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH
e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudesa, poruke" i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Fotografija na naslovnici: Arhiv ICMM

Gospina škola
Uz svećenička ređenja – Poziv i poslanje, fra T. Pervan
Međugorsko blaženo gledanje, fra Antonio Musa
Međugorje ili škola poniznosti, P. Tomić
Na godišnjem odmoru s Gospom, M. Miletić

Poruka za sadašnji trenutak
Ja vas zovem, dječice, vratite se Bogu

Buđenje uspavanog srca, fra M. Šakota

Događanja
Uočnica ukazanja
Obljetnica Gospinih ukazanja u znaku molitve za mir

Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima
Predali smo Hrvatsku u prave ruke, K. Miletić

In memoriam
Fra Slavko Soldo

Snažni tekstovi o Isusu – našoj snazi, A. Šuljić

Teološki podlistak
Graditelj mostova, fra Tomislav Pervan

Iz života Crkve

Hrvatsko kršćansko nazivlje
Misa, mlada misa, (mlado)misnik i svećenik, M. Mamić

Dnevna misna čitanja

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Uvodnik

UREDNIK
Mario Vasilj
Totin

**MEĐUGORJE –
IZVOR NADE I MILOSRĐA**

Nema toponima na svjetskom duhovnom zemljovidu gdje se vjernicima i tražiteljima smisla nudi tako bogata duhovna ponuda; ona pravovjerna kršćanska, ona ekumenska i dijaloška, kao u Međugorju. Dobrodošli su ovdje svi oni koji traže Boga! Bog je, nepisani dojam je ovdje, i Njegova slava, poziv za sve – ovakve ili onakve, ali jedini put! To znači, nije život iluzija i duhovna vrućica: osvještuje se činjenica da u duši valja priznati Boga kao izvor milosti i dobra, osobito kroz svete sakramente.

I valja doći u Međugorje i doživjeti međugorske ispovjedaonice! A tamo se razlijeva Božje milosrđe... Naglasili su to Ivan Pavao II., Benedikt XVI., a u zadnje vrijeme, posebice, papa Franjo, ali i apostolski vizitatori koje je u Međugorje poslao iz Rima. Jasno je, takvom stazom hodi i naš sadašnji, dragi papa Lav XIV. Opet ponavljamo: Neka dođe i vidi... Nemamo svjetsku propagandu, ali imamo, htjeli to neki priznati li ne, duhovni X faktor! To znači Bogu prepuštamo sve što jesmo i nismo! Mi smo otvorena srca! I neka se usred vreline osjeti duhovna bura sa sjevera i juga, s istoka i zapada. Uglavnom, svi kompasi vode prema Nebu!

Nižu se, kao i svih ovih godina, različiti duhovni događaji koje nije lako organizirati: Ništa nije samoniklo, Bog sve to vodi! Susret svećenika, mladih, osoba s posebnim potrebama, bračnih parova... svih radoznika i nevoljnika koji imaju samo jedan zajednički nazivnik – želimo Boga za Kralja svoga! I vjerujemo da s nebesa sve to prate bl. Alojzije Stepinac, naši fratri mučenici i drugi hrvatski Božji ugodnici.

Pred nama je i 36. Mladifest. Vrhunac je to slavlja i radosti. Sa svih strana doći će nam katolička i kršćanska mladež. Pod vrelim našim suncem osvjehit će se vjera, nada i ljubav. Utemeljitelj Mladifesta fra Slavko je poučavao: „Kad čovjek zna da ga netko ljubi, i to bezuvjetnom ljubavlju, onda on mora dobiti snagu i početi ljubiti druge ljubavlju koja stvara uvjete za život, boreći se protiv uništenja i smrti. To je ona ljubav koja danas svijetu upravo nedostaje.“

Iza nas su i glavne proslave 1100. obljetnice hrvatskog kraljevstva. Skladalo se Tomislavu u Zagrebu i Tomislavgradu. Okupili su se na euharistijskom slavlju naši biskupi i svećenici te mnoštvo Božjeg puka. Poslana nam je poruka nade, ali i konkretni zadatci. Baštiniti vjeru nije dovoljno samo načelno, nego životno i djelotvorno. Stotinjak kilometara od Međugorje dogodila se nova hrvatska inspiracija. Možda bi se i u nekom međugorskom kutku moglo, valjalo bi naći kreacije, multi-medijalno kreirati prigodan sadržaj da hodočasnici svijeta znaju gdje su došli, što sve ima narod Hrvata u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, po cijelome svijetu. Uključuje to svjetovni put naroda Hrvata, ali kolonu svjedoka vjere koju predvodi bl. Alojzije Stepinac i naši franjevački mučenici od Brijega do Bleiburga.

Neka Kraljica Mira ostane izvor i nadahnuće naše nade i ljubavi jer od nje najbolje učimo kako se ljubi i sluša Boga – svjedoči ljubav prema prošlosti, sadašnjosti i budućnosti – da bi nam već za ovoga života bilo dobro na zemlji, da nas nosi radost i pod križevima, poniznost u slavlju, nada u mukama, vjera u svim tjeskobama i ljubav u svemu. Duhovna je to matrica koju možemo posvjedočiti i ponuditi hodočascima sa svih strana svijeta!

UZ SVEĆENIČKA REĐENJA POZIV I POSLANJE

Svetkovina apostola Petra i Pavla ustaljeni je nadnevak svećeničkih ređenja. Blagdan ove godine pada u nedjelju pa stoga dokida nedjeljna čitanja, a upravo prvo nedjeljno misno čitanje, susret proroka Ilije i Elizeja (v. 1 Kr 19,19 sl.), znakovito je i u sakramentalnom smislu. Vrijedno osvrta jer se iz toga mnogo može iščitati i naučiti. A ujedno je mjesec srpanj vrijeme redovničkoga zavjetovanja, stupanja u novicijat, vrijeme kušnje vrijeme životnih odluka, prekretnica. Kad se ostavlja staro i stupa u novi način života koji je bio prije obilježen i promjenom imena. Uzimalo se redovničko ime, malo je tko zadržao svoje ime koje je dobio na krštenju.

fra
Tomislav
Pervan

Susret Ilije i Elizeja dobar je primjer sakramentalnog pogleda na život koji je karakterizirao gotovo sve predmoderne, predznanstvene civilizacije – posebno Židove. Objašnjavajući i braneći te činjenice ne kritiziramo znanost. Znanost ne dokida sakramente niti ih dokazuje. Trebamo pokušati razumjeti drevne narode i kulture koje je Bog odabrao i koristio kao svoje medije i proroke, da bi se objavio svim potonjim naraštajima.

Predmoderni ljudi živjeli su u skladu sa sakramentalnim simbolima. Nisu kao mi odvajali profano od svetoga, nisu razdvajali materiju i razum. Nisu imali našu ideju o beživotnoj materiji ili o čisto duhovnom umu. Um i tijelo nisu bili dvije realnosti, poput duha i tijela, već dvije protežnice jedne stvarnosti – ljudskog bića. Pisci Biblije nisu imali odvojene znanosti, nego nešto što često zaboravljamo: viziju života kao jedne konkretne, koherentne cjeline. Vidjeli su Boga u svemu, ne samo u posebnom

dijelu života zvanu religija, jer Bog je doista sve i u svemu.

Čitanje teksta o Iliji i Elizeju dobar je primjer. Kad je Ilija bacio svoj plašt na Elizeja, tim je činom zapravo prenio na Elizeja svoj proročki poziv. Nije to bio samo vanjski čin, izraz neke nadnaravne sile; nije to bio ni poetski simbol koji se prenosio kroz vanjski čin. Bilo je to nešto poput sakramenta, kao 'rukopoloženje'. Biskup polaže ruke na kandidata i on postaje svećenik. Sakrament realizira ono što označuje. Elizej se, uz

Ilijino dopuštenje, vratio zagrliti roditelje, potom je slomio volujski jaram, nanošio pod njim oganj i skuhao meso, da bi proslavio 'momačku večer'. To je simbolički bilo prihvaćanje novoga poziva proroka kroz uništenje staroga zvanja ratara i stočara. Bilo je to više od samog simbola; bio je to sakrament, znak ili simbol, koji je u osobi sve promijenio. Simbolika je postigla što je označavala.

Pa i danas imamo znakove koji pojedincu daju moć i autoritet, čak i u profanim domenama, npr. značka, vjerodajnice i uniforma daju policajcu autoritet. Ilijin plašt što ga je prebacio preko Elizeja bio je Elizejev novi identitet, simbolika rukopoloženja, dok su volovi i plug bili njegov stari identitet, koji je spaljen ne samo riječima već i stvarnim činom, jer je na vatri od volujskog jarma skuhao meso za oprošajnu gozbu.

Svako svećeničko ređenje nalik je toj drami između Ilije i Elizeja. Sveto pismo prepuno je primjera božanske objave popraćene dojmljivim pojavama ognja, vode, huka vjetra. Iskusio je to Ilija na Sinaju, u blagom lahoru, Mojsije pred Gorućim grmom, Elizej u svome pozivu.

Svaki put kada se Crkva okuplja kako bi slavila euharistijsku žrtvu, upušta se u sličan obred obnove Saveza, a isti Duh koji je lebdio nad vodama bezdana, rađajući iz kaosa stvorenje, na djelu je i kod ređenja. Stoga se može reći da se svaki put kada se sakramentalno obnavlja obred ređenja događa i mala Pedesetnica, mali Duhovi.

Na prvu kršćansku Pedesetnicu prestrašena skupina uplašanih učenika skupila se iza zatvorenih vrata zajedno s Marijom, Isusovom majkom, zbog sigurnosti i uzajamne podrške. A onda pravo čudo, Božji Sveti Duh sručio se na njihove živote, mijenjajući ih u srži njihova bića, tako da su „hrabro naviještali kako ih je Duh nadahnjivao govoriti“ (Dj 2,4). Naglasak nije na stanju straha, već trenutak oslobođanja zahvatom Duha Svetoga, sa svrhom naviještanja evanđeoske poruke u svoj punini i istini.

Što su vidjeli apostoli kad su izašli iz Gornje sobe? Svijet je bio „zaprepašten“, piše Luka. Bili su zgranuti, impresionirani vidljivim čudom, da, ali su bili još više zbunjeni jer su znali da su ti ljudi po naravi strašljivi i neuki te nisu mogli shvatiti što im se dogodilo – ili još bolje, tko je ušao u njih, što ih je zahvatilo.

Nešto slično događa se svakom ređeniku u trenutku njegova ređenja te imamo pravo očekivati slične plodove. Naša je zadaća neprestano i smjelo govoriti o *magnalia Dei*, 'čudesnim Božjim

Svećenik je čuvar i nositelj plamena jedinstva. Sveti Pavao potiče vjernike da cijene mnogostruke Božje darove i službe 'darovane za opće dobro', kako bi se izgradilo 'jedno Tijelo', Kristova Crkva. Crkveno jedinstvo ili zajedništvo nije samo koncept ili sociološka datost da bi 'pogon' lakše djelovao; to je apsolutna nužnost, kao što je to kazao i sam Gospodin: „Da svi budu jedno... te da svijet povjeruje da si me ti poslao“ (Iv 17, 22–23).

djelima'. A kad je sveti Petar održao svoju prvu propovijed na Duhove, odlučio je povezati događaje s ispunjenjem proroštva o dolasku Duha Svetoga preko Božjeg glasnogovornika Joela.

Kongregacija za kler u svome Direktoriju o životu i službi svećenika (1984.) ističe upravo tu činjenicu: „Tako... Duh Sveti ređenjem daje svećeniku proročki zadatak da s autoritetom naviješta i tumači Riječ Božju. Stoga svećenik, uz pomoć Duha Svetoga i proučavanja Božje riječi u Svetom pismu, u svjetlu Tradicije i Učiteljstva, otkriva bogatstvo Riječi koju treba naviještati crkvenoj zajednici koja mu je povjerena (br. 9).

To djelo koje je svećenicima povjerala Kristova Crkva ne može se izvršiti „osim u Duhu Svetom“, kako je Pavao poučio Korinćane (usp. 1 Kor 12). Svećenička služba ne može biti učinkovita bez oslanjanja na Duha Svetoga iz jednostavnog razloga što je svećeništvo odabrani protočni kanal Duha Svetoga.

Svećenici su otajstvenim djelovanjem milosti pozvani „širiti božansku zraku svjetla“. Njihova je posebna zadaća biti 'otac siromašnih', ne samo ekonomski ugroženih, većma duhovno podhranjenih koji vaze za hranom Kristove istine. Stojeći na oltaru ponavlja on Kristove riječi na Posljednjoj večeri. Naime,

tamo gdje Božji Sveti Duh nije prisutan, „čovjek nema ništa, ništa dobra u djelima ili mislima, ništa nije bez mrlje zla“ - *sine tuo numine nihil est in homine* – *nihil est innoxium* (himan *Veni Sancte Spiritus*). Bez Duha čisti nihilizam u nama i svijetu.

Po Božjem naumu, svećenička je dužnost vidati rane, obnavljati snagu i prati ljage krivnje i grijeha (isti himan). Ta gotovo nevjerovatna moć dana je apostolima i njihovim nasljednicima u uskrasnoj večeri, kada je Gospodin zauvijek poveao pravi mir s oprostjenjem

grijeha. Živimo u svijetu u kome je jedan psihijatar naslovio knjigu *Što se to dogodilo s grijehom?* Suvremeni čovjek izgubio je osjećaj za grijeh, što naravno tumači i činjenicu zašto je izgubio i ključ punog i trajnog mira. Svećenik treba podsjećati svijet da postoji grijeh, ne poput turobne i depresivne trojanske Kasandre, već sa stavom radosti i entuzijazma. Jesmo li svjesni učinka onoga kad izgovaramo: *Ja te odrješujem?* U ispovjedaonici svećenik nastoji „omekšati tvrda srca i volju; otopiti smrznuto, zagrijati hladno; voditi korake sa zla puta“ (isti himan).

Čin odrješjenja središnje je za svećeništvo jer se te riječi izgovaraju u krštenju, pokori i bolesničkom pomazanju, utirući put drugim sakramentalnim susretima koji umnažaju život milosti. Treba ukloniti prepreku grijeha iz srca i duše. Od Edenskog vrta do danas čovjek je želio biti poput Boga - što po sebi i nije loše. Zapravo, to je sveta želja koju je usadio Stvoritelj kao način da nas dovede u zajedništvo sa sobom.

Slika koja se nadvija nad ozračjem svećeničkoga ređenja jest slika ognja koji može zagrijati ili uništiti, prosvijetliti ili progutati. Od dima i ognja na brdu Sinaju do ognjenih jezika Cena-kula, ovaj simbol govori o Božjoj moći i veličanstvu. Čak i u drevnom, pogan-skom Rimu bilo to je prisutno jer je na vestalkama bila obveza održavati trajni plamen pred oltarom božice Veste. Praznovjerni Rimljani vjerovali su da, ako se ta vatra utrne, trne se i nestaje slava Rima. Tako bi vestalka, djevica koja ne bi ispunila svoj zavjet - ostati djevica - bila spaljena ili živa zakopana. Kristov svećenik kao oruđe Duha Svetoga je, na istaknut način, čuvar i nositelj Božjeg plamena. Nije dovoljno da svećenik posjeduje taj plamen za sebe ili da ga čuva kao muzejski izložak; od njega se traži da taj oganj Duha prenosi svima.

Svećenik je čuvar i nositelj plamena istine. Poncije Pilat može se smatrati

pretečom tzv. prosvjetiteljstva. Njegovo cinično pitanje, „Što je istina?“ trajno odjekuje hodnicima naših učilišta te dovodi u pitanje postojanje istine i objektivne stvarnosti. Racionalizam je stvorio dogmu modernosti kako je svaka istina relativna, što je papa Benedikt XVI. nazvao 'diktaturom relativizma', dok isto vrijeme nerazumno zahtijeva krute standarde znanstvenih dokaza za svaki drugi vidik života. Svećenikovo je naviještati 'sjaj istine' (*Splendor veri-*

je i čovjek ponižen. S druge strane, kada se poštuju područja Svetoga, čovjek se sam uzdiže. Kad svećenik podsjeća svoje vjernike da je tlo na kojem stoje sveto, pomaže 'obnoviti lice zemlje'.

Svećenik je čuvar i nositelj plamena jedinstva. Sveti Pavao potiče vjernike da cijene mnogostruke Božje darove i službe 'darovane za opće dobro', kako bi se izgradilo 'jedno Tijelo', Kristova Crkva. Crkveno jedinstvo ili zajedništvo nije samo koncept ili sociološka datost da bi 'pogon' lakše djelovao; to je apsolutna nužnost, kao što je to kazao i sam Gospodin: „Da svi budu jedno... te da svijet povjeruje da si me ti poslao“ (Iv 17, 22-23). Čudo Pedesetnice dogodilo se upravo zbog jedin-

stva apostolskog zbora, pogotovo jer se to jedinstvo očitovalo u Petru i pod Petrom, danas pod Leonom.

Svećenik je čuvar i nositelj plamena vjernosti i predanja. Kada se Uskrsli ukazao apostolima, prvo što je učinio bilo je da im je „pokazao svoje ruke i svoj bok“ (Lk 24,39; Iv 19,20). On im je ponudio dokaz svoje spasonosne ljubavi i u vječnosti. Kristova ljubav bila je ljubav koja se utjelovila u njegovim ranama koje Krist zadržava i u svome

dominantnoj praksi, tražeći od njih da budu čisti i u celibatu za Kraljevstvo, podsjećajući sve kako u životu postoji doista više od seksa i da se, kada se uistinu susreo s Bogom, svaka druga ljudska privlačnost - čak i ono što je samo po sebi dobro i sveto - mora vrijednovati kao privremeno i prolazno.

Zanimljivo je da čak i rabinski učenja naučavaju da je nakon što je Mojsije susreo Svemogućega na gori Sinaj, taj događaj bio toliko snažan i prodoran da

Poput Ivana podno križa, svakom je svećeniku na poseban način povjerena Marija kao Majka. Svećenici, koji su među omiljenim učenicima Isusa, rassetog i uskrslog, trebaju prihvatiti Mariju kao svoju Majku u vlastitom životu, darujući joj trajnu ljubav i molitvu. Blažena Djevica postaje Majkom koja ih vodi Kristu, koja ih sili da iskreno ljube Crkvu, koja zagovara za njih i koja ih vodi prema Kraljevstvu nebeskom (br. 68).

nikada više nije imao odnose sa svojom ženom. To nipošto ne znači da je bračna ljubav loša ili grijesna. To će reći da Vječni sve stavlja u perspektivu Vječnoga i Svetoga. A svećenik u celibatu je u jedinstvenoj poziciji da pomogne bračnim parovima koji se bore kako živjeti katolički bračni moral, svojim radosnim svjedočenjem ljubavi u celibatu. On također sja i kao uzor za neoženjene, pa čak i nesretno oženjene ili, što je još tragičnije, rastavljene, kao i za one koji doživljavaju istospolnu privlačnost. Svećenik koji živi u celibatu na ovom svijetu pokazuje put u vječnost gdje se, kako nam je rekao najveći Ljubavnik u celibatu, ljudi "ne žene niti se udaju" (Mk 12, 25). I tako svećenik *pomaže "obnoviti lice zemlje"*.

Svećenici imaju težak i odgovoran dozivati nam u pamet kako „sve mogu u Onome koji me jača“ (Fil 4,13). Svaki svećenik postao je novi čovjek. *Direktorij za život i službu svećenika* to naglašava:

U svećeničkom ređenju svećenik je primio pečat Duha Svetoga koji ga je obilježio sakramentalnim karakterom kako bi uvijek bio poslužitelj Krista i Crkve. Uvjeran u obećanje da će Tješitelj ostati „s njim zauvijek“, svećenik zna da nikada ne će izgubiti prisutnost i djelotvornu snagu Duha Svetoga kako bi vršio svoju

službu i živio s ljubavlju svoju pastoralnu službu kao potpuno darivanje sebe za spasenje svoje braće (br. 8).

Da, svećenik je „obilježen čovjek“, iznutra, ali i izvana. Taj isti dokument ponavlja tradicionalnu i mudru disciplinu Crkve u tom pogledu, jer primjećuje važnost da se u svakom trenutku i u svim okolnostima jasno prepozna kao svećenik Crkve. U njemu stoji: „Odjeća svećenika mora biti drukčija od načina na koji se laici odijevaju, i mora biti u skladu s dostojanstvom i svetošću njegove službe“. I još snažnije, upozorava da bi „klerikov propust da koristi ovu odgovarajuću crkvenu odjeću mogao očitovati slab osjećaj vlastitoga identiteta kao onoga koji je Bogu posvećen“ (br. 66). Stoga, iako nikada kao klerikalac, svećenik se uvijek mora osjećati počašćenim što je svećenik i vidjeti čak i u vanjskim stvarima Gospodinov način da ga učini stalnim i dosljednim oruđem Duha Svetoga.

Svećenik nije onaj tko bi išao s duhom vremena, koji plovi nizvodno. On je uvijek protiv struje. Svi pravi proroci kroz Stari zavjet, kroz Novi zavjet i kroz cijelu povijest Crkve bili su kontroverzni i kontrakulturni – poput Gospodina Isusa. Prijepori i sukobi su neizbježni: karijes ne podnosi zubara; karcinom mrzi zračenje. Mnogi danas kažu kako su oni „duhovni, ali ne i religiozni“. Nema ništa sadržajno u pojmu „duhovno“. To zvuči moderno, ugodno, nejasno, popularno. Bog se objavio. Duh Sveti je sišao u ognjenim jezicima. „Duhovnost“ je „ono“, ali Duh Sveti je „on“. Duhovnost je ljudska ideja, Duh Sveti je božanska zbilja i osoba.

Duh Sveti drži Crkvu na okupu i daje joj život, kao što duša drži tijelo na okupu i daje mu život. Čim duša napusti tijelo - kad umremo - tijelo se raspada. Ali Duh Sveti nikada ne napušta Crkvu. Ona se nikada neće raspasti niti umrijeti. Živjet će do kraja vremena, pa čak i nakon toga. Isus obećava da vrata pakla nikada neće nadvladati njegovu Crkvu. Ako je pakao ne može ubiti, ništa ne može. Stoga se 'isplati' biti Gospodinov svećenik!

Sveti Pavao kaže da „nitko ne može reći: 'Isus je Gospodin' osim po Duhu Svetome.“ Kada vjerujete i ispovijedate to prvo, najranije i najosnovnije od svih kršćanskih vjerovanja; kada ispovijedate da je „Isus Gospodin“; i kada to činite i dušom i tijelom, i slobodnom voljom i ustima, i iznutra i izvana, nadahnjuje vas Duh Sveti - Bog govori kroz vas. Bog je autor vaše vjere; Bog je prvi uzrok

vaše vjere. Vjera je Božji dar. I treba trajno moliti da se taj dar ne izgubi.

To je besplatni dar, kao i svi darovi. Da bi nešto bilo dar, mora biti i slobodno dano i slobodno primljeno. Bog slobodno daje dar vjere (a također i nade i ljubavi) svima, te zavisi od naše slobode, hoćemo li ga primiti. Dakle, kada Crkva tvrdi da je vjera Božji dar, ona ne kaže da nije naš slobodan izbor vjerovati, već upravo suprotno, da jest. Bog s nama postupa slobodno jer Bog uvijek postupa sa svime prema njegovoj prirodi. Bog ne uništava, ne slabi niti osakaćuje prirodu bilo čega, već je usavršava. Dakle, kada Božja milost djeluje, ona ne oduzima slobodu - slobodnu volju koja je bitna za ljudsku prirodu - već je usavršava. To je poput svjetla: ne uklanja, ne uništava niti slabi boje koje obasjava, već ih pojačava, čini ih vidljivijima, čini crvenu crvenijom, zelenu zelenijom, a plavu plavljom. Dakle, kada Božji Duh pokreće na vjeru, kada Bog daje dar vjere, on to ne čini zaobilazeći slobodni izbor, nego ga usavršava. Naš je slobodan izbor vjerovati u njega i vjerovati mu, povjeriti mu cijelo svoje biće. Isti čin vjere koji proizlazi iz slobodnog izbora također dolazi od Božjeg Duha koji nas nadahnjuje.

Svako euharistijsko bogoslužje mora biti 'zahvaljivanje, jer 'euharistija' to i znači, pa je stoga svećenička dužnost zahvaljivanje. Mora se spomenuti još jedna osoba, a to je Gospa. *Direktorij za svećenike* ističe nužan odnos između svakog svećenika i Majke Isusa Krista, našega Velikog svećenika:

Poput Ivana podno križa, svakom je svećeniku na poseban način povjerena Marija kao Majka. Svećenici, koji su među omiljenim učenicima Isusa, rassetog i uskrslog, trebaju prihvatiti Mariju kao svoju Majku u vlastitom životu, darujući joj trajnu ljubav i molitvu. Blažena Djevica postaje Majkom koja ih vodi Kristu, koja ih sili da iskreno ljube Crkvu, koja zagovara za njih i koja ih vodi prema Kraljevstvu nebeskom (br. 68).

Marija još jednom stoji podno križa i poziva nas k oltaru svoga Sina. Ona je Zaručnica Duha te priprema srca svih vjernika da kroz službu nedostojne svećeničke posude od gline da moli tog istog Duha da uđe među nas i preuzme elemente kruha i vina, donoseći život Neba smrtnicima na zemlji. Na najdublji mogući način, dakle, Bog šalje rosu Duha Svetoga da posveti darove, da „*obnovi lice zemlje*“. „*Veni, Sancte Spiritus. Veni per Mariam*. Dodi, Duše Sveti! Dodi preko Marije.“ Amen.

Foto: Arhiv/ICMM

tatis) koji dolazi od Duha Svetoga, čije nas posebno poslanje uvodi 'u puninu istine' (Iv 16, 13).

Svećenik je nositelj i čuvar ognja Svetoga. Treba obnoviti osjećaj grijeha, ali ujedno obnoviti i osjećaj za Sveto. U svim teofanijama oba Zavjeta pojedinac postaje svjestan golema jaza koji postoji između čovjeka i Svemogućeg. Petar pada pred Gospodina i izgovara: *Odstupi od mene, grijeshnik sam!* Svećenik mora ponovno zauzeti taj stav potičući puk na strahopoštovanje i pobožnost. Kada se sveto i profano pomiješaju, imamo na kraju nesretni koktel: ne samo da je Bog svrgnut s prijestolja, već

U svećeničkom ređenju svećenik je primio pečat Duha Svetoga koji ga je obilježio sakramentalnim karakterom kako bi uvijek bio poslužitelj Krista i Crkve. Uvjeran u obećanje da će Tješitelj ostati „s njim zauvijek“, svećenik zna da nikada ne će izgubiti prisutnost i djelotvornu snagu Duha Svetoga kako bi vršio svoju službu i živio s ljubavlju svoju pastoralnu službu kao potpuno darivanje sebe za spasenje svoje braće (br. 8).

proslavljenom tijelu. A ti znakovi požrtvorne ljubavi pozivaju svećenike da budu vjerni u svojim žrtvama, kao i Gospodin.

Svećenik je čuvar i nositelj plamena čistoće. Naša je kultura zasićena seksom, idolom seksualne požude i zadovoljstva - idolom pogubnijim od zlatnog teleta starih Hebreja; i ta je (ne)kultura seksa još opasnija jer je sveproždiruća, kao Moloh. Jedva se čovjek može okrenuti oko sebe, a da ne bude zapljusnut golotinjom ili nekim oblikom ljudske seksualnosti.

Crkva šalje svoje suvremene apostole kao 'znak osporavani', usuprot

Međugorsko *blaženo gledanje*

fra
Antonio
Musa

Povijest kršćanske misli pamti brojne duhovne i teološke koncepte koji kršćanskom umu i srcu jasnije govore o sadržajima kršćanske vjere. Često se kroz ove koncepte, te osobite slikovite prikaze sadržaja našeg vjerovanja, željelo vjernike poučiti, ali i potaknuti na dublje življenje evanđeoskih ideala. Jedna od tih drevnih slika koje na vrlo lijepi način prikazuju ono što Crkva vjeruje o onima koji su usnuli u Gospodinu je duhovno-teološki koncept tzv. *blaženog gledanja* – *visio beatifica*.

Visio beatifica tako predstavlja vjeru Crkvu da se oni koji po smrti zasluže vječni život pridružuju savršenom zajedništvu svetaca i anđela koji Boga gledaju izravno, licem u lice. O ovome nam govori i sveti Pavao kada u svojoj poslanici Korinćanima piše: „Doista, sada gledamo kroza zrcalo, u zagonetki, a tada - licem u lice! Sada spoznajem djelomično, a tada ću spoznati savršeno, kao što sam i spoznat!“ (1Kor 13,12)

Sveti Toma Akvinski, jedan od najvećih teologa u povijesti Crkve, također govori o konceptu *blaženog gledanja* i uči da je stanje ovakvog zajedništva s Bogom stanje savršenog predanja, potpune radosti i ispunjenja svih ljudskih čežnji. Katekizam Katoličke Crkve govori nam pak o *blaženom gledanju* kao o iskustvu Božje blizine i savršene usklađenosti s Božjom voljom te naglašava da oni koji se po milosti Božjoj nađu u stanju *blaženog gledanja* mole i zagovaraju za trpeću Crkvu u čistilištu i putujuću Crkvu na zemlji.

Ideja *blaženog gledanja* slika je koja i u ovo naše vrijeme ima jednaku snagu progovoriti vjerničkom srcu. Međutim, poput tolikog blaga koje Crkva čuva u riznici svoje duhovne i teološke misli, i ova slika prečesto je zanemarena, zaboravljena i mnogi će je danas smatrati zastarjelom. Ipak, njezina snaga i ljepota gotovo da terapijski djeluju na Crkvu koja prečesto luta u vizijama koje nisu vizije blaženosti i koje su daleko od savršene radosti i savršenog sklada na koji

nas poziva *visio beatifica*. Crkva tako i u ovo naše vrijeme mora nastaviti hrabro propovijedati da je zajedništvo s Bogom u raju – *blaženo gledanje* – cilj svakoga kršćanskog življenja i da je konačna radost u usklađenosti s voljom Božjom, a ne u konceptima ovozemaljskih spasenja i oslobođenja.

Uz 44. godišnjicu Gospinih ukazanja bio sam u Međugorju. Bio sam blagoslovljen da sam mogao predslaviti svetu misu na prvu večer devetnice ukazanjima. Biti u Međugorju uvijek je radost, a posebno u osobitim trenucima poput ovoga. Kada deseci tisuća vjernika poteku međugorskim brdima i kada ispune prostor ispred vanjskog oltara, osjećaj i iskustvo podijeljene vjere je osobito snažno u vjerničkom srcu. Malo toga je poticaj i nadahnuće i mojem svećeništvu kao doživljaj autentične kršćanske duhovnosti i iskrene pobožnosti koju u Međugorju trajno svjedočimo.

Za vrijeme svečane svete mise na godišnjicu ukazanja gledao sam u okupljeno

mnoštvo vjernika. Mnoštvo je to koje se sa svih strana svijeta slilo pred oltar Gospodinov pod skutima Kraljice Mira. I uvijek mi je čudesna ta slika *Duhova* koju u Međugorju trajno živimo. Mnoštvo okupljeno u slavlju vjere slika je one Crkve na dan Pedesetnice, Crkve koja, iako dolazi sa svih strana i komunicira različitim jezicima, jednako razumije poruku koju nam ovdje Kraljica Mira ponavlja.

I uistinu, gledati i doživjeti Međugorje u svoj punini svetosti ovoga mjesta je nalik *blaženom gledanju*. Zajedništvo i osjećaj vjere, iskustvo gotovo savršenog predanja Bogu, doživljaj istinske radosti i iskrena želja da se vlastiti život uskladi s Božjim životom i voljom Božjom, čini Međugorje u ovom aktualnom trenutku Crkve možda i najvjerodostojnijom slikom *blaženog gledanja*. Pogled s vanjskog oltara na godišnjicu Gospinih ukazanja, molitva okupljene Crkve i na osobit način prisutnost Blažene Djevice Marije koju tako žarko osjećamo uvodi nas u stanje u kojem *blaženo gledanje* želimo zaživjeti dok još udišemo zemaljski zrak.

U tome je jedna osobita snaga Međugorja i međugorske duhovnosti. Po Božjem nadahnuću poruka Kraljice Mira i poziv u zajedništvo onih koji *blaženo* gledaju djeluje poput duhovne terapije na Crkvu na svim stranama svijeta odakle dolaze međugorski hodočasnici i gdje se ta poruka pronosi. Međugorje je tako postalo ne samo znak nade Crkvi koja ima misiju propovijedanja i pozivanja drugih ka iskustvu *blaženog gledanja*, nego i ponajbolje proživljeno iskustvo *blaženosti* za one koji prihvate poziv Kraljice Mira i koji u tom pozivu otkriju ispunjenje svih svojih čežnji. Veliki kršćanski mislilac Paul Tillich znao je kazati da najbolji simboli brišu sami sebe dok se približavaju konačnoj stvarnosti onoga što predstavljaju. Međugorje se zato, o godišnjici Gospinih ukazanja, pretvorilo u vrijeme i prostor, u iskustvo *blaženosti* koju po snazi Kraljice Mira trajno donosi u svijet.

Prošloga vikenda, poslije engleske svete mise u župi sv. Jeronima u Chicagu u kojoj služim, pridose mi dvije žene. Jedna od njih bila je u Međugorju onoga prvoga dana devetnice godišnjici ukazanja. Čula je tada da svećenik koji je predslavio misu služi u Chicagu. Po povratku kući željela me susresti kako bi

Za vrijeme svečane svete mise na godišnjicu ukazanja gledao sam u okupljeno mnoštvo vjernika. Mnoštvo je to koje se sa svih strana svijeta slilo pred oltar Gospodinov pod skutima Kraljice Mira. I uvijek mi je čudesna ta slika *Duhova* koju u Međugorju trajno živimo. Mnoštvo okupljeno u slavlju vjere slika je one Crkve na dan Pedesetnice, Crkve koja, iako dolazi sa svih strana i komunicira različitim jezicima, jednako razumije poruku koju nam ovdje Kraljica Mira ponavlja.

posvjedočila o miru koji je doživjela, miru koji osjeća od svojeg povratka iz Međugorja i preporučiti se u molitve. Tijekom našeg razgovora, reče mi ono što sam i sam vidio i doživio: „U Međugorju je kao u raju.“

Blaženo gledanje cilj je našeg kršćanskog života. To je u isto vrijeme i snažna slika kojom i sebe i druge možemo oduševljavati za nasljedovanje Isusa Krista. To je i duhovna i teološka istina koju moramo svjedočiti i naviještati. Konačno, je to i dar prema kojemu u nadi vječnoga života hodimo i čiji predokus kušamo u osobitim susretima s Gospodinom ovdje na zemlji, susretima poput onih koji se trajno događaju u Međugorju po rukama, srcu i predanju Marijinu.

Foto: Arhiv CMM

MEĐUGORJE ILI ŠKOLA PONIZNOSTI

Paula
Tomić

Milosno vrijeme molitvene devetnice s Gospinim ukazanjem vidjelici Mariji Pavlović – Lunetti u 5 sati izjutra na Brdu ukazanja je prošlo. 44. obljetnica Gospinih ukazanja također je iza nas. Iskustvo snažnog Gospina poziva koji se mogao osjetiti u srcu da joj se dođe, da joj se približi, da joj se otvori – ipak i dalje stoji. To je zato što ta ispunjenost su-

sreta s Gospinom majčinskom ljubavlju ostaje kao neki najviši vrh duhovne punine kojoj se srce želi neprestano iznova vraćati. Baš kao kad sportaš osvoji rekord u svom sportu, i onda ponovno teži osvajanju istog ili još većeg rezultata, tako i srce koje je iskustvo Gospin zagrljaj, ono more Punine koje ispunjava svaku tvoju pustinju i prazninu, nakon tog iskustva ostaje gladno i žedno za još. Zato se u Medjugorje hodočasnici stalno

vraćaju. Jer žele ponoviti ono iskustvo i onu okrepju duše koju samo Gospina majčinska ljubav može dati. Bog je ljubav i mir – kaže Gospa, i upravo se to osjeća u duši ovdje u Medjugorju kad te Majka dotakne.

Psiholozi kažu kako se djeca 'hrane onim što je između roditelja'. Kako najviše uče gledajući i imitirajući. Nije li Gospa zato ovdje svih ovih godina? Daje nam ono što struji između Nje i

Svemogućega: zahvalnost, ljubav i mir kako bismo mogli pravilno duhovno rasti – postajati zreli kršćani koji su sposobni za ljubav koja ne traži svoje, nego prašta, sve vjeruje, prihvaća, dariva... (usp. „I danas zahvaljujem Svemogućemu da sam s vama i da vas mogu voditi prema Bogu ljubavi i mira. Poruka 25. 6. 2025.)

Svijet je žedan ove ljubavi, a ne ideologija koje uzdižu ego i ostavljaju duhovnu i materijalnu pustoš iza sebe. Zreo kršćanin zna odakle dolazi, kamo ide, svjestan je svog identiteta djeteta Božjeg i da se on gradi slijedeći Isusa koji je jedini Put Istina i Život! Zato misli svojom glavom i ne pada u zamke prolaznih istina. (usp. Ideologije koje ruše vas i vaš duhovni život su prolazne. Poruka 25. 6. 2025.)

Sve počinje od poniznosti

Ove je godine obljetnica Gospinih ukazanja bila u danima devetnice za blagdane proslave dviju srdaca: svetkovine Presvetog Srca Isusova, u petak 27. 6. te spomendana Bezgrešnog Srca Marijina u subotu 28. 6. 2025. Možda je zato u molitvenoj pripravi za obljetnicu bila tako snažna dinamika čišćenja srdaca od oholosti, jer ono što povezuje Isusovo i Marijino srce te Gospu je svakako poniznost. A poniznost je i najveća odlika Isusova preteče, sv. Ivana Krstitelja. Upravo zato što je sv. Ivan izabrao cijeli svoj život položiti u sjenu Jaganjca, služeći Njemu kojem nije dostojan vezati vezicu na obuću, s tom dubokom sviješću vlastite nedostatnosti, grješnosti, slabosti, a utiranjem puta obraćenju i Isusovoj proslavi – zaslužio je Isusovu pohvalu kako 'žena nije rodila nikoga tko bi bio veći od Ivana Krstitelja'. Sigurno nije slučajno da se i prvo ukazanje Kraljice Mira dogodilo baš na svetkovinu rođenja Ivana Krstitelja, njega koji sav svjedoči o tome kako on treba da se smanjuje, a Krist da raste u njemu.

Prva poruka

Tako nam je ove godine sve govorilo o poniznosti. Samo ponizni i čisti srcem će Boga vidjeti. Zato je Gospa na Brdu ukazanja u 5 sati ujutro u svojoj prvoj poruci na Obljetnicu rekla: „Draga djeco, budite mirotvorci! Sotona je jak i želi rat i nemir, želi mržnju. Zato vas pozivam da budete Moja djeca, djeca Moga Srca!“ Djeca Marijina srca znači biti čisti kao Ona. (Čisto srce Marijino, budi naše spasenje!)

Druga poruka

U drugoj poruci na obljetnicu koju je preko Marije Pavlović Lunetti dala za župu i svijet, Gospa poziva da se vratimo Bogu „jer s Bogom imate budućnost i život vječni.“ Poruka 25. 6. 2025. Povratak Bogu moguć je samo svakodnevnim hodom u poniznosti, jer „Bog se protivi oholima, ali poniznima daruje milost. Ponizite se zato pred moćnom Božjom rukom pa će vas on uzvisiti kad za to dođe vrijeme. Sve svoje brige povjerite njemu jer se on brine za vas.“ (1 Pet 5, 5-7)

Treća poruka

Put poniznosti se uči, kao i sve drugo u životu. Uči se preko primjera onih s kojima živimo, preko situacija u koje upadamo, preko molitve i iskustva vlastite grešnosti. Zato je treća poruka koju je Gospa uputila na dan 44. obljetnice vidjelici Ivanki Ivanković Elez zakucala ono što je najvažnije u našem osobnom ali i hodu cijelog čovječanstva: „Obnovite obiteljsku molitvu. Molite, molite, molite!“

Zaključak

Nijedan čovjek nije otok, a djeca se ne odgajaju sama. Poznata afrička poslovice kaže da je potrebno selo kako bi se odgojilo dijete. Dakle, ako želimo odgojiti djecu koja će biti po Marijinu srcu, vrijeme nam je da joj sami počnemo sličiti, a onda i stvarati uvjete života oko nas koji se ne će hraniti ideologijama, nego Ljubavlju.

MEĐUGORJE PORUKE KRALJICE MIRA

„Dragi čitatelji i Gospini prijatelji, preporučujemo vam ovu knjižicu. Ona ne sadrži ni novu objavu ni novo evanđelje. Njezino čitanje vodit će vas i upućivati na Isusa Krista, što je Gospina želja i smisao njezina dolaska k nama.“

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Medjugorje.

Mirta Miletić

Na godišnjem odmoru S GOSPOM

U srcu ljeta, dok sunce jače grije i školske torbe miruju na policama, Gospa nas ne prestaje pozivati da otvorimo srce Bogu. U svojoj zadnjoj poruci, kao i mnogo puta ranije, Marija nas majčinski podsjeća na ono najvažnije: Da se odlučimo za Boga, jer samo u Njemu možemo pronaći istinski mir. I zaista, vrijeme u kojem živimo obilježeno je novim ratovima, preslagivanjima i interesnim "igrama" svjetskih sila koje ugrožavaju temelje same civilizacije. Rane su svježije i otvorenije – u Ukrajini, Svetoj Zemlji, Africi...

Strah od širenja sukoba i prijetnja sveopćeg, pa i nuklearnog rata, stvarnost je koja sabire i vjernike i nevjernike u tišini srca. Stoga ne iznenađuje nova inicijativa pape Lava XIV.: „Misa za skrb o stvorenom svijetu“, koja poziva svećenike i vjernike da mole kako bi katolici „s ljubavlju brinuli za stvoreno i naučili živjeti u harmoniji sa svim bićima“. To nije puki ekološki apel, nego poziv na obraćenje srca, kako bismo postali odgovorni za ljepotu i ravnotežu koju je Bog stvorio.

U svim ovim svjetskim previranjima možemo primijetiti da je odgovor Crkve uvijek usmjeren na molitvu, post i pokoru. To su oruđa i oružja koja imamo na raspolaganju u ovom prije svega duhovnom ratu; djelotvorna i snažna, ali ih često zanemarujemo. Kad se potresu temelji naše sigurnosti, odgovor zrele vjere je upravo u gorljivoj molitvi i usmjeravanju naše nutrine još tješnjem odnosu s Bogom. U toj nesigurnosti, Marijina poruka dolazi kao toplina u studeni svijeta – majčinski poziv da ne zaboravimo ono što je vječno. To su sredstva kojima možemo liječiti i svoje srce i svijet oko nas. Mir se ne stvara na konferencijama, nego ponajprije u srcima i obiteljima. A rad na našem nutarnjem obraćenju je trajna zadaća koju mo-

žemo ostvarivati tek ako se usmjerimo na vječno i svoju pažnju ne usmjeravamo na ispraznosti.

U ovom mjestu milosti, Međugorju, Gospa nas uči da je upravo ljetno dragocjeno vrijeme za duhovnu obnovu. Dok se oslobađamo užurbanosti svakodnevice, dok više vremena provodimo zajedno, otvara se prostor za jačanje obiteljskog zajedništva i vjere. Obitelj je „kućna Crkva“, kako nas uči Katekizam Katoličke Crkve. To znači da obitelj nije samo društvena jedinica, nego i duhovna zajednica – mjesto u kojem se djeca uče moliti, praštati, ljubiti i služiti. Isus je rekao: „Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas odmoriti.“ (Mt 11,28) Zato, neka ovaj srpanj ne bude samo predah od škole ili posla, nego vrijeme kada ćemo zajedno s Gospom krenuti na duhovni godišnji odmor – u mir, tišinu, molitvu, zajedništvo i zahvalnost.

Kad idete na izlet, more ili planinu, ne zaboravite uzeti i krunicu. Zamolite djecu da svatko izmoli jednu Zdravomariju za neku svoju nakanu. Možete moliti hodajući, vozeći se ili sjedeći uz more. I samo jedna desetica izmoljena u ljubavi, predana Gospi, ima silnu snagu. Nadite desetak minuta dnevno za Božju riječ. Neka dijete pročita odlomak, a svatko može reći što ga je dotaklo. Time djeca uče slušati Božji glas i osjećaju da i njihovo mišljenje ima vrijednost.

Odaberite jedan dan za „dan bez ekrana“. Umjesto mobitela i televizora, zajedno slikajte, izrađujte krunice od kamenčića, napišite pisma zahvalnosti jedno drugome ili Bogu. To su uspomenice koje ostaju i koje hrane dušu. Ako putujete, raspitajte se gdje je u blizini najbliže svetište, kapelica ili samostan. Posjet takvom mjestu može biti snažno iskustvo i za roditelje i za djecu. Pokušajte im objasniti tko je bio svetac kojem je svetište posvećeno – neka to bude priča puna topline.

Ljeto je i vrijeme kad možemo više razgovarati. Iskoristite te trenutke. Pitaj-

te djecu kako se osjećaju, čega se boje, što žele od života. Mladi često nose puno toga u srcu, a rijetko imaju priliku to podijeliti. Gospina škola počinje u slušanju. Nemojmo to zaboraviti. Tijekom godine često smo "zatrpani" svakodnevnim obvezama pa je prilično velik izazov izboriti se za vrijeme u kojem možemo dulje vrijeme opušteno razgovarati. Sada, tijekom godišnjih odmora, prilika je da to vrijeme ispunimo takvim sadržajima koji će obnoviti zajedništvo u našoj obitelji.

Redovito nastojim svoj godišnji odmor započeti s dobrom ispovijedi. Zaista, teško je živjeti zajedništvo dok nisi pomiren s Bogom i bližnjima. Tako otvaramo vrata Isusu da u nama i po nama djeluje u našem okruženju, da uđemo u iskustvo prave ljubavi, mira i zajedništva. Osobitu radost mi donose jutarnje svete mise, koje mi pomažu da započnem dan na najljepši mogući način. Na kraju, ne zaboravimo da Gospa ne želi ništa drugo nego nas voditi svome Sinu. Ako je ona središte našeg ljeta, naš odmor će biti pun, naš mir će biti dublji, a naša obitelj snažnija. Blagoslovljen vam srpanj, pun sunca, molitve i smijeha!

U ovom mjestu milosti, Međugorju, Gospa nas uči da je upravo ljetno dragocjeno vrijeme za duhovnu obnovu. Dok se oslobađamo užurbanosti svakodnevice, dok više vremena provodimo zajedno, otvara se prostor za jačanje obiteljskog zajedništva i vjere.

Ne možemo fizički posjetiti sva hodočasnička mjesta, ali se možemo duhom prenijeti u njih. U tome nam obilno pomaže ova fra Karlova knjiga. Ona će nas, da se poslužim riječima autora, približiti Gospi, a preko Gospe Isusu i Njegovoj Crkvi.

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

Ja vas zovem, dječice, vratite se Bogu

Foto: Arhiv CMM

Poruka, 25. lipanj 2025

„Draga djeco! I danas zahvaljujem Svemogućemu da sam s vama i da vas mogu voditi prema Bogu ljubavi i mira. Ideologije koje ruše vas i vaš duhovni život su prolazne. Ja vas zovem, dječice, vratite se Bogu, jer s Bogom imate budućnost i život vječni. Hvala vam što ste se odazvali mom pozivu!

(S Crkvenim odobrenjem)

„I danas zahvaljujem Svemogućemu da sam s vama i da vas mogu voditi prema Bogu ljubavi i mira.“

Gospa zahvaljuje Bogu. To je znak ljubavi. Tko ljubi, taj zahvaljuje. Gospa ljubi nas, svoju djecu. Sretna je što nam može dolaziti i pomagati, što nas može „voditi prema Bogu“. Sretna je što joj je Bog dao tu priliku.

Kakav divan primjer za nas da i mi rastemo do takva stanja u kojem ćemo biti sretni da možemo drugima pomagati! Ništa nam tada ne će biti teško. Zahvaljivat ćemo Bogu što nam je dao mogućnost da možemo ići potrebnima, posjetiti bolesne, odnijeti siromašnima materijalnu pomoć, biti majka, biti otac djece, poučavati u školi, raditi u bolnici, djelovati kao svećenik, kao časna sestra...

Mnogo je primjera ljudi koji svakodnevno čine dobro. Primjerice, medicinske sestre i liječnici. No ima i onih o čijem dobru ne znamo i nikada nećemo saznati, ali od njihove dobrote živimo. Čuo sam kako jedan čovjek ima leukemiju. Neka osoba dolazi u bolnicu, podliježe se operaciji, donira svoju koštanu srž, ostaje nekoliko dana u bolnici i vraća se kući. Pacijent je nije vidio niti će ikada saznati tko je ta osoba i odakle je.

Sigurno smo se pitali tko je Bog i kakav je Bog u sebi. Gospa nam kaže da je to Bog ljubavi i mira. Nije to novo, Gospa nas na to podsjeća, jer već sv. Ivan u Poslanici to isto kaže: „Bog je ljubav i tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje, i Bog u njemu.“ (1 Iv 4, 16) A psalmist pjeva: „Samo je u Bogu mir, dušo moja, samo je u njemu spasenje.“ (Ps 62, 2)

„Ideologije koje ruše vas i vaš duhovni život su prolazne.“

Gospa je majka nade. Kako nam se neka ideologije koje trenutno vladaju u svijetu, kao što su materijalizam, ateizam, rodna ideologija, čine moćne, jer ruše tolike živote, odvođe u krivom smjeru tolike ljude, da pomislimo kako će osvo-

jiti svijet i da su nepobjedive. U poruci nam Gospa ulijeva nadu i ohrabruje nas da su kako prijašnje tako i sadašnje ideologije prolazne.

Sjetimo se jednog primjera. Napoleon Bonaparte rođen je na Korzici 15. kolovoza 1769. Rekli bismo: *Koja sreća za njega što je rođen na svetkovinu Velike Gospe, Marije uznesene u nebo!* No nije bilo tako. Nešto je remetilo Napoleonom sreću. O čemu se radilo?

Na svetkovinu Marijina uznesenja u nebo oči svih ljudi uprte su u Mariju, a Napoleon je htio da taj dan, na njegov rođendan, pozornost svih ljudi bude usmjerena na njega. Jer on je moćan! On je gospodar Europe!

Još mu je nešto smetalo. Taj dan, na svetkovinu Marijina uznesenja u nebo, čita se rečenica iz Lukina evanđelja, iz Marijina Veliča: „Silne zbaci s prijestolja, a uzvisi neznatne.“

Što je učinio Napoleon kad je postao francuski car?

Dokinuio je svetkovinu Marije uznesene u nebo službenim dekretom 19. veljače 1806. Jer tko se smije usuditi taj dan govoriti da će netko silne, moćne zbaciti s prijestolja?! On je taj moćni. On je sebe smatrao moćnim. I htio je da ga svi takvim smatraju. A ako se na njegov rođendan čita da će moćni biti zbačeni s prijestolja, to znači da se i njemu to može dogoditi. A ne smije!

I dogodilo mu se, samo nekoliko godina nakon što je dokinuio Marijinu svetkovinu. Nakon poraza kod Waterlooa uslijedio je Napoleonov slom. Silni je bio zbačen s prijestolja. Tada je ponovno vraćena svetkovina Marijina uznesenja u nebo i ponovno su na misama čitane one riječi iz Marijina Veliča.

Osim moćnog Napoleona pali su još moćniji sustavi poput nacizma, fašizma i komunizma. A Marija ostaje. Samo ostajmo s Marijom na putu, samo činimo ono što nam Ona govori pa ćemo iskusiti kako i sadašnje ideologije prolaze.

„Ja vas zovem, dječice, vratite se Bogu, jer s Bogom imate budućnost i život vječni.“

Gospa nam kaže koji je pravi put koji ima budućnost i koji nas vodi u vječni život: Vratiti se Bogu i živjeti s Bogom.

Najprije je pitanje zašto se vraćati? Današnji čovjek je usmjeren samo prema naprijed, samo mu je važan napredak, ne voli se vraćati. Za njega je povrat regresija, nazadak. No pitanje je što je cilj napretka? Što čovjek želi postići stalnim napretkom? Što ako „napredujući“ idemo u krivom smjeru? Nije li tada napredak „doći k sebi“ kao mlađi sin iz Lukine prispodobе, okrenuti se, obratiti se i vratiti na pravi put. Što netko prije uvidi da je išao u krivom smjeru, tim će se prije vratiti pravom putu.

Zar ne, onaj tko je na brdu bolje vidi kamo se treba ići od onoga tko je u kotlini. Poslušajmo što nam Gospa kaže: „Ja sam s vama ovoliko dugo jer ste na krivom putu. Samo uz moju pomoć, dječice, otvorit ćete oči.“ (25. 1. 2009.) Gledajući sveukupno što se u svijetu dešava, nismo li zaista na krivom putu?

Još jednom: Što je pravi napredak? Shvatiti da idemo u krivom smjeru i vratiti se na pravi. A Gospa nam po tko zna koji put kaže koji je to pravi: „vratite se Bogu, jer s Bogom imate budućnost i život vječni.“

Koliki se prevare živeći bez Boga, oslonjeni samo na svoje snage, živeći samo za ovaj svijet! Kako su bili mudri naši djedovi i bake, očevi i majke koji su živjeli s Bogom! Sve što su radili, bilo je s Bogom.

Na koji se način vraćamo Bogu?

Kad odeš na ispovijed, ti se vraćaš Bogu. Kad odeš na svetu misu, ti se vraćaš Bogu. Kad počneš moliti, ti se vraćaš Bogu.

Kada otići i kada početi?

Nemoj se prevariti pa reći „od sutra“...

BUĐENJE USPAVANOG SRCA

„U ovom milosnom vremenu kada se i priroda priprema dati najljepše boje u godini, ja vas pozivam dječice, otvorite vaša srca Bogu Stvoritelju da vas on preobrazi i oblikuje na svoju sliku kako bi se sve dobro koje je zaspalo u vašem srcu probudilo na novi život i čežnju prema vječnosti.“ (25. 2. 2010.)

fra
Marinko
Šakota

„Na svoju sliku stvorio Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvorio, muško i žensko stvorio ih.“ (Post 1, 27) Ako nas je Bog stvorio na svoju sliku, zašto Gospa želi da se otvaramo Stvoritelju kako bi nas preobrazio i oblikovao na svoju sliku? Zar nismo već slika Božja? Zašto nam je potrebna preobrazba i oblikovanje?

Iz Gospinih riječi naslućujemo gdje bi mogli biti uzroci: U našem srcu je „zaspalo sve dobro“. Na sliku Božju stvoreni znači da je u nama, kao u sjemenu cvijeta, prisutna mogućnost sličnosti Bogu. No ta sličnost može „zaspasti“, može u nama ostati samo mogućnost, ne mora se razviti. U nama postoji čežnja prema vječnosti, ali ta čežnja može otupiti, usahnuti, uvenuti zbog prevelike usmjerenosti na ovozemaljske poslove i brige.

Zamislimo da sjeme cvijeta „zaspe“, pa da se cvijet ne razvije nego ostane samo mogućnost sadržana u sjemenu. Tada ne bismo doživjeli ljepotu cvijeta, „najljepše boje u godini“ niti radost zbog gledanja te ljepote i mirisa cvijeta. Za koliko bismo lijepoga bili uskraćeni zato što je sjeme cvijeta „zaspalo“, što se nije otvorilo sunčevim zrakama, što se nije razvilo u cvijet i nije ostvarilo Božju zamisao s njim.

Ako je Bog samo Dobro, onda smo mi na sliku Božju ako ostvarujemo mogućnost dobrote i činjenja dobra koje je Bog posijao u naša srca. No to dobro može zaspasti i ne aktivirati se. Ako se mogućnost činjenja dobra ne aktivira, onda

– još uvijek – nismo na sliku Božju. Kao što Božja dobrota nikad nije ostala samo kao mogućnost nego se trajno ostvaruje – od stvaranja pa do danas, a posebno u Isusu – tako je Bog htio i nas zamisliti da živimo dobrotu. Čovjek je slika Božja ako i sam postaje dobar i čini dobro.

Kažu za Majku Terezu da je na pitanje jednog mladića zašto je sretna odgovorila: „Sretna sam zato što dajem.“ Koliko dobrote je Majka Tereza darovala ovom svijetu! Kako je na veličanstven način ta jednostavna žena ostvarila sliku Božju u sebi!

„Najljepše boje u godini“ priroda daje, jer je otvorena Božjem planu, otvorena suncu i novom životu. Zato Gospa nju stavlja kao primjer nama kako bismo i mi ostvarivali ono što Bog od nas želi. Koliko bi „lijepih boja“ zasjalo u svijetu kad bismo se otvorili Stvoritelju i Njegovu planu s nama! Toliki bi nam bili zahvalni za iskustvo dobrote kad dobro ne bi ostalo „spavati“ u nama!

Koje je „sve dobro koje je zaspalo u našem srcu“ i koje bi se trebalo probuditi na „novi život“?

Ako ljubimo ljude, dobrota je postala stvarnost i mi smo slika Božja, jer tada Bog pokazuje dobrotu preko nas. Dobrota se ostvarila ako ljubimo ne samo članove svoje obitelji, nego ako pomognemo onima koji su u potrebama. Kada nismo zaboravili one koji trpe, već smo ih posjetili i pomogli im na neki način, dobrota nije ostala skrivena. Ako praštamo, dobrota pokazuje svoje milosrdno

lice. Ako utješimo nekoga ili ohrabrimo, dobrota se pokazala.

I ako nikakvo „dobro“ djelo nismo učinili, ali smo nekoga susreli srcem, ako je ta osoba osjetila da smo radosni što smo je susreli, da je volimo, da je priznajemo kao osobu, da je cijenimo i poštujemo, dobrota je u „najljepšim svojim bojama“ izašla na vidjelo. Isto tako, ako nekome želimo dobro, već se tu, u želji, zrake dobrote probijaju kroz maglu.

Kako se „sve to dobro koje je zaspalo u našim srcima“ može probuditi? Primjer je buđenje prirode u proljeće. Kao što se u prirodi sve budi na novi život u susretu sunčeve topline i klica koje su prisutne u stablima i u tlu, tako će se i u čovjekovu srcu buditi sve dobro u bliskom susretu Božje ljubavi i čovjekova srca.

Kada otvaramo srce dobroti Stvoritelja u euharistiji, u klanjanju, u čitanju i slušanju Božje riječi, u nošenju i ponavljanju Isusova imena u srcu i na usnama, u zahvaljivanju, tada dopuštamo zrakama Božje ljubavi i dobrote da nas dotaknu i probude dobro u nama. To se buđenje može dogoditi i u molitvi u prirodi, u penjanju na planinu, u šetnji uz potok, rijeku ili jezero, u slušanju ptica i gledanju cvijeta...

Gospa na koncu spominje „čežnju prema vječnosti“. Primjer nam je priroda koja u proljeće čezne za suncem. Sve jedva čeka sunčeve zrake kako bi kroz novi život izašla na vidjelo. Kakva prekrasna slika za našu čežnju prema vječnosti!

„Najljepše boje u godini“ priroda daje, jer je otvorena Božjem planu, otvorena suncu i novom životu. Zato Gospa nju stavlja kao primjer nama kako bismo i mi ostvarivali ono što Bog od nas želi. Koliko bi „lijepih boja“ zasjalo u svijetu kad bismo se otvorili Stvoritelju i Njegovu planu s nama! Toliki bi nam bili zahvalni za iskustvo dobrote kad dobro ne bi ostalo „spavati“ u nama!

Foto: Arhiv ICMM

UOČNICA UKAZANJA: U ZNAKU DVIJU HODNJI

HODNJA MIRA

24. lipnja univerzalna Crkva slavi blagdan Rođenja Ivana Krstitelja, a župa Međugorje posebno obilježava ovaj dan kao uočnicu Gospinih ukazanja. Podsjetimo da, iako je prvo Gospino ukazanje djeci bilo na ovaj blagdan, Gospa je zatražila da se ipak kao njezin dan slavi 25. lipnja.

Uočnicu ukazanja obilježava tradicionalna Hodnja mira, molitveni hod od Humca do Međugorja, nastao 1992. godine. Pune 33. godine ova Hodnja znakovito šalje poruke mira i jedinstva jer je njezin cilj Međugorje, centar mira iz kojeg se već četrdeset i četiri godine čuje Gospin poziv na mir.

“Hodnja mira” je započela u 6 sati ispred samostana svetog Ante na Humcu. Blagoslov okupljenim hodočasnicima uputio je fra Dario Dodig, humaćki gvardijan i župnik: „Prisjećamo se onih prvih početaka kada je bio rat u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini kada je počela Hodnja mira. Dakle kao inicijativa molitve za mir, posebno onih riječi koje je Gospa izrekla molite za mir, odnosno molite pred križem, križem se dobivaju velike milosti. Zatim njezino predstavljanje Kraljice Mira koja je došla donijeti mir najprije u ljudskim srcima a onda i šire. Mislim da je to najbitnije, najvažnije i posebno u današnje vrijeme po cijelom svijetu, uzburkanom nemirom. Da je potrebno baš primiti taj mir od Gospodina, on dolazi najprije od Gospodina, a onda i šire. To su temeljne Isusove riječi nakon uskrsnuća koji smiruje svoje učenike, koji unosi u njih duha mira, Božanskoga duha mira, ne onoga ljudskoga nego Božanskoga duha mira, koji je danas potreban i svijetu i osobno čovjeku i u tome pravcu trebamo svi krenuti“, rekao je fra Dario Dodig.

Nakon hoda od 13 kilometara, hodnja je završila oko 10 sati u klanjanju ispred župne crkve sv. Jakova u Međugorju. Klanjanje je predmolio fra Marin Miletić.

Vjernici su prema običaju tokom hodnje molili krunicu, te pjevali i zahvaljivali Gosp. Na čelu kolone bili su brojni svećenici predvođeni međugorskim župnikom fra Zvonimirom Pavičićem, kapelanom fra Juirom Barišićem i franjevačkim novacima.

Fra Zvonimir Pavičić je o značenju hodnje mira kazao: „Hodnja mira, kao što sam naziv kaže, je molitva za mir, i na početku je bila osmišljena upravo za mir na ovim našim prostorima, a osobito danas ima itekako potrebe za njom, za molitvom, da bude mir u čitavom svijetu. Mi prvenstveno molimo za onaj mir između Boga i čovjeka, da čovjek u svom srcu bude u miru s Bogom, ali molimo i za cijeli svijet, osobito za zaračena područja, da mir prevlada. Hodnja mira nije samo hodaње, marširanje, nego je to hodnja koja je ispunjena molitvom, izmole se sva otajstva Gospine krunice, pjeva se, razmatra se... Uistinu to bude jedna i molitva i žrtva, ono što mi možemo dati i što želimo dati od sebe za mir u svijetu.“

6. VELIKO ZAVJETNO HODOČAŠĆE OD ČITLUKA DO MEĐUGORJA

Župa Krista Kralja Čitluk i udruga Zavjet Gospi šest godina zaredom organiziraju zavjetna hodočašća od Čitluka do Međugorja, kao pripremu za obljetnicu Gospinih ukazanja.

Velika devetnica župe Krista Kralja Čitluk traje 8 nedjelja prije obljetnice s devetom hodnjom koja se hoda na uočnicu ukazanja. Ima cilj da se župljani ove župe, ali i vjernici iz drugih mjesta, zahvalu Blaženoj Djevici Mariji za primljene milosti kroz sve godine ukazanja.

Ova velika 6. zavjetna devetnica završila je na uočnicu ukazanja, 24. lipnja 2025. hodočašćem od Čitluka do Međugorja. Organizirali su je čitlučka župa i udruga Zavjet Gospi pod motom “Hodočasnici nade”. Na početku kolone framaši iz Čitluka nosili su Gospin kip.

Tijekom proteklih osam nedjelja hodočasnici su hodočastili od Čitluka do Brda ukazanja i zahvalji-

vali za primljene milosti povodom 44. obljetnice Gospinih ukazanja, dok je ovo zadnje hodočašće na kojem je sudjelovao veliki broj vjernika u molitvi i pjesmi, završeno sudjelovanjem hodočasnika u večernjem molitvenom programu.

„Koliko je puta Gospa u svojim porukama rekla: Draga djeco, hvala vam što ste se odazvali mom pozivu. Hvala svima vama koji ste se kroz ovih osam nedjelja, koliko smo od naše župne crkve do Brda ukazanja hodočastili, išli, zahvaljivali i molili Gospodina. Danas, na vrhuncu ove naše zavjetne devetnice, hodočastili smo od naše crkve do župne crkve u Međugorju, u molitvi i zahvali. Svima vama od srca hvala i neka Gospodinu udjeli onu milost za koju smo molili u ovom našem današnjem hodu“ – rekao je fra Miro Šego, župnik župe Krista Kralja Čitluk pri dolasku pred međugorsku crkvu i blagoslovio sve nazočne.

Poziv na radost zbog Gospina pohoda

Večernji molitveni program na blagdan rođenja sv. Ivana Krstitelja i uočnicu 44. obljetnice Gospinih ukazanja započeo je u 18 sati molitvom krunice koju je predmolio fra Stipe Iličić i volonteri humanitarne udruge Marijine ruke iz Međugorja.

Svečano misno slavlje je predslavio fra Ivan Landeka ml., bivši župni vikar u Međugorju, a sadašnji župni vikar na Humcu i odgojitelj novaka Hercegovačke franjevačke provincije uz su-slavlje 198 svećenika.

Fra Ivan je započeo misno slavlje podsjećajući nas na Gospinu glavnu poruku koju je izrekla drugog dana ukazanja u Međugorju, 26. lipnja 1981.: „Mir, mir, mir i samo mir! Mir mora zavladati između Boga i čovjeka, ali i između ljudi” te nastavio: „Ovaj poziv naše nebeske Majke već 44 godine odjekuje ovom Župom i pokušava doprijeti do svakoga srca i do svakoga čovjeka. No, svjedoci smo da su ljudska srca često zatvorena daru Božjega mira. Događaji u svijetu nam svjedoče o tome. Ujedinitimo, stoga, i večeras svoja srca u molitvi za mir po zagovoru Kraljice mira i svetoga Ivana Krstitelja, čiju svetkovinu rođenja danas slavimo. On je Preteča Isusa Kneza mira. On mu je pripratio put. Neka i večeras u ovoj svetoj misi pripravi put Isusu do naših srdaca.”

Fra Ivan se također osvrnuo na čitanja od dana: „Marija kao što je nekoć došla u pohode Elizabeti i malomu Ivanu Krstitelju, tako danas i svih ovih godina dolazi i nama u pohode. Došli smo Gospi, jer je ona prva došla k nama. Ona nas uvijek pretječe svojom majčinskom ljubavlju i brigom. Pozvani smo je nasljedovati i u njezinim pohodima. Kao što ona nas neumorno pohađa, kao što nam neumorno prilazi i govori: Draga djeco... tako smo i mi pozvani pohađati svoje bližnje, osobito slabe, bolesne, nemoćne, trudnice...”

I kao što je Ivan zaigrao od radosti u majčinoj utrobi, neka tako večeras i naša srca zaigraju od radosti. U pohode nam dolazi Marija, koja nam donosi Isusa Krista Spasitelja. Marija, naime, nikada ne dolazi zbog sebe, ne donosi sebe, nego uvijek Isusa Spasitelja. Uvijek on ima primat. Uvijek je on na prvome mjestu. Uvijek u prvome Isus.

Ivan Krstitelj je, dakle, još od majčine utrobe pod Gospinom zaštitom. Kao što je Gospa njega uzela pod zaštitu svojim pohodom, tako ona želi i svakoga od nas, i naše obitelji, i cijeli svijet uzeti pod svo-

ju majčinsku zaštitu. Ivan je zaigrao od radosti čuvši Marijin pozdrav, njezin glas. Kako, brate i sestro, ne zaigrati od radosti slušajući uvijek iznova one njezine riječi, tako drage, tako strpljive: Draga djeco. Draga djeco...

Sv. Ivane Krstitelju, nauči nas radovati se Marijinim pohodima, kao što si se ti rado-vao. Nauči nas radovati se što je uz nas, što nas ljubi majčinskom ljubavlju, što nas uvijek prati na putu života!” – kazao je fra Ivan.

Nakon mise vidioci Ivan Dragičević i Marija Pavlović Lunetti izmolili su Marijin ‘Veliča’. Potom je bilo zajedničko klanjanje Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu koje se u tišini nastavilo do šest sati ujutro.

Za vrijeme klanjanja i tokom noći brojni hodočasnici su svim putevima pješice i u prijevoznim sredstvima pristizali na Brdo ukazanja, tako da je na Brdu ukazanja i pred Gospinim kipom cijele noći trajala osobna i zajednička molitva brojnih domaćih i stranih vjernika. Mnogo od njih je i cijelu noć provelo u molitvi i očekivanju posljednjeg najavljenog Gospinog ukazanja vidjelici Mariji Pavlović u 5 sati izjutra na samu obljetnicu.

44. obljetnica Gospinih ukazanja u znaku molitve za mir

Župa Međugorje, ali i svi hodočasnici i vjernici duhom povezani u Gospinoj školi ljubavi i života, proslavili su 44. obljetnicu Gospinih ukazanja. Gospa je i ove godine pvela veliku duhovnu bitku, pozivajući na intenzivnu molitvu za mir koja je okupila brojne vjernike i hodočasnike tokom devet jutara prije i na samu obljetnicu. To su bili dani kada je eskalirao rat na Bliskom istoku, a onda se čudesno, u utorak, zadnjeg dana devetnice proglasilo primirje između zaraćenih strana. Tako je Gospa još jedanput pokazala da se pravi rat događa zapravo na duhovnom polju i da se može pobijediti jedino molitvom i postom.

Gospin poziv u srcima ljudi jači nego ikada

Nagađanja su i kako je veliki broj hodočasnika stigao ove godine zbog crkvenog odobrenja iz Vatikana, ali razgovarajući s onima koji su došli u Međugorje, shvaća se kako su ljudi najčešće došli jer su u srcu osjećali Gospin zov, jednu silnu čežnju za unutarnjim ispunjenjem, iskustvom ljubavi i iskustvom Božje blizine. Gospin poziv puno je jači od bilo kakvih ljudskih priznanja. A Gospin poziv ove godine bio je uistinu snažan i milostan i pokrenuo je cijelu vojsku molitelja za mir.

Što se tiče broja hodočasnika, iz nadležne turističke zajednice navode kako je više desetaka tisuća vjernika pristiglo

na 44. obljetnicu Gospinih ukazanja. Po riječima njezina ravnatelja Ante Kozine uz BiH i Hrvatsku najveće organizirane hodočasničke skupine stigle su iz Italije, Francuske, Republike Irske, Poljske, Ukrajine, Brazila, Španjolske i SAD-a.

Župnik župe svetog Jakova apostola Međugorje fra Zvonimir Pavičić u razgovoru za Fenu osvrnuo se na činjenicu da je Međugorje prije 44 godine bilo nepoznato mjesto, a danas je jedno od najpoznatijih marijanskih svetišta na svijetu koje su posjetili milijuni ljudi. Kao župnik, kratko je prokomentirao i odluku "Nihil obstat" koja je u rujnu prošle godine došla o Međugorju.

„U Međugorju se ništa pretjerano nije promijenilo, što se tiče programa,

duhovnosti i svega, sve je ostalo isto. Jedino što se promijenilo je to da sada dolaze ljudi koji prije nisu dolazili i koji su se željeli uvjeriti kako je iz Vatikana sve 100 posto sigurno. Ti ljudi koji su bili možda malo sumnjičavi su dobili poticaj iz Vatikana, tako da osjetimo neki porast hodočasnika, ali je sve ostalo isto“, otkrio je Pavičić.

„To nam sve govori da su Božji planovi puno veći od naših planova, da On može učiniti ono što mi ne možemo sanjati. Važno je naglasiti da je ova župa odgovorila na tu milost, na Gospin poziv i zbog toga se ta milost razlila ne čitav svijet. I Crkva je prihvatila tu duhovnost te ju je podijelila poručivši kako je zdrava, da svi mogu dolaziti i da duhovnost

ovdje donosi obilate plodove“, naglasio je fra Zvonimir Pavičić.

Noćne hodnje, bdijenje i jutarnje ukazanje

Može se slobodno reći da je dan obilježavanja 44. obljetnice Gospinih ukazanja u Međugorju započeo odmah nakon zajedničke molitve klanjanja na vanjskom oltaru crkve sv. Jakova na večer uoćnice. Odmah nakon klanjanja brojni su se hodočasnici već uputili na noćnu molitvu na Brdo ukazanja, a neki su tamo u molitvi probdijeli i cijelu noć. Također tokom noći, brojni su vjernici iz okolnih mjesta pješice hodali do Međugorja i Brda ukazanja, posebno tempirajući svoj dolazak za 5 sati izjutra kako bi prisustvovali posljednjem Gospinom ukazanju vidjelici Mariji Pavlović Lunetti, koja su trajala posljednjih devet dana kao molitvena priprava za obljetnicu.

Brdo ukazanja je svako jutro bivalo poput mravinjaka, ali unatoč gužvi i mnoštvu, umoru i vrućini, svatko od prisutnih je posvjedočio kako je u trenutku ukazanja doživio posebno milostan trenutak i jedan nadnaravni mir. Oni koji su se svih devet ili nekoliko zadnjih dana budili, penjali i molili, također kažu kako se unatoč umoru osjećaju silno ispunjeni u duhu i da se doista osjećaju natopljeni Milošću.

Najveći broj hodočasnika, očekivano, bio je na samo jutro obljetnice, 25. 6. 2025., kada je Gospa preko Marije

uputila novu poruku, a Marija je ovako posvjedočila: „Za vrijeme ukazanja, kad je Gospa došla, ja sam Gospi preporučila sve nas prisutne i sve one koje nosimo u srcu. Gospa je molila nad nama. Na poseban način pitala sam i preporučila Gospi da zagovara pred Svojim Sinom Isusom za mir, za mir našim srcima, za mir u našim obiteljima, i mir u čitavom svijetu. Gospa je molila nad nama i sve nas je blagoslovila.“

I pitala sam Gospu ima li jednu poruku za nas. Gospa se nasmijala, ispružila ruke i počela moliti na svom majčinskom jeziku, na aramejskom. I na kraju nam je rekla: 'Draga djeco, budite mirotvorci! Sotona je jak i želi rat i nemir, želi mržnju. Zato vas pozivam da budete Moja djeca, djeca moga Srca!'

Dan protkan hodočasćima; misama i molitvom

U crkvi sv. Jakova kroz jutro je bilo organizirano više misnih slavlja na hrvatskom jeziku uz mise na stranim jezicima. Redovi za ispovijed formirali su se već od 4.30 sati. Najranija sveta misa, na koju se spustila većina domaćih vjernika sa Brda ukazanja bila je u 6 sati, a predslavio ju je fra Jure Barišić. Nakon nje, na ulicama Međugorja je zavladao pravi kaos, jer su se brojni hodočasnici pješice ili u autima željeli probiti prema izlazu iz mjesta.

Druga sveta misa bila je u 7 sati, a predslavio ju je fra Marin Miletić. Misu

u 8 sati slavio je fra Antonio Primorac, a misu u 9 sati slavio je fra Karlo Lovrić. U 11 sati svetu misu slavio je fra Ivan Hrkać.

Središnja svečana sveta misa bila je u 19 sati, a prije nje je bila krunica te svečana procesija s Gospinim kipom duž vanjskog obruča vanjskog oltara crkve.

Svetu misu je predslavio fra Antonio Šakota, svećenik Hercegovačke franjevačke provincije koji je na službi voditelja Hrvatske katoličke misije u Bernu, uz suslavlje fra Joze Grbeša provincijala Hercegovačke franjevačke provincije i fra Zvonimira Pavičića, međugorskog župnika te 315 svećenika.

PODSJETNIK NA PROŠLOST

Ukazanja u Međugorju započela su 24. lipnja 1981. godine oko 18 sati kada je šestero djece: Ivanka Ivanković, Mirjana Dragičević, Vicka Ivanković, Ivan Dragičević, Ivan Ivanković i Milka Pavlović izvijestilo o ukazanju Majke Božje na brdu Crnica u Međugorju. Djeca su bila iznenađena i prestrašena pa su pobjegli.

Sutradan u isto doba dana, 25. lipnja 1981. godine, četvero od njih: Ivanka Ivanković, Mirjana Dragičević, Vicka Ivanković i Ivan Dragičević, osjetili su se snažno privučeni prema mjestu gdje su dan prije vidjeli Onu koju su prepoznali kao Gospu. Njima su se pridružili Marija Pavlović i Jakov Čolo. Skupina Međugorskih vidjelaca bila je oblikovana, a djeca su taj dan s Gospom molila i razgovarala.

Iako su komunističke vlasti pokušale spriječiti širenje ove vijesti zastrašivanjem i prijetnjama, ona se vrlo brzo proširila po Hercegovini te su mnogobrojni počeli dolaziti u Međugorje. Danas je Međugorje jedno od najpoznatijih i najvećih marijanskih svetišta na svijetu.

Međugorje je, podsjetimo, u rujnu prošle godine dobilo najviši status "nihil obstat" (ništa ne priječi) u vrednovanju ukazanja i nadnaravnih pojava od vatikanskog Dikasterija za nauk vjere, a župom sv. Jakova u Međugorju upravlja Sveta Stolica preko svojega posebnog vizitatora mons. Alde Cavallija. Dakako, uz pastoralnu pomoć i podršku franjevac Hercegovačke franjevačke provincije, kao i sve ove 44 godine.

Homilija fra Antonija Šakote na 44. obljetnicu Gospinih ukazanja u Međugorju

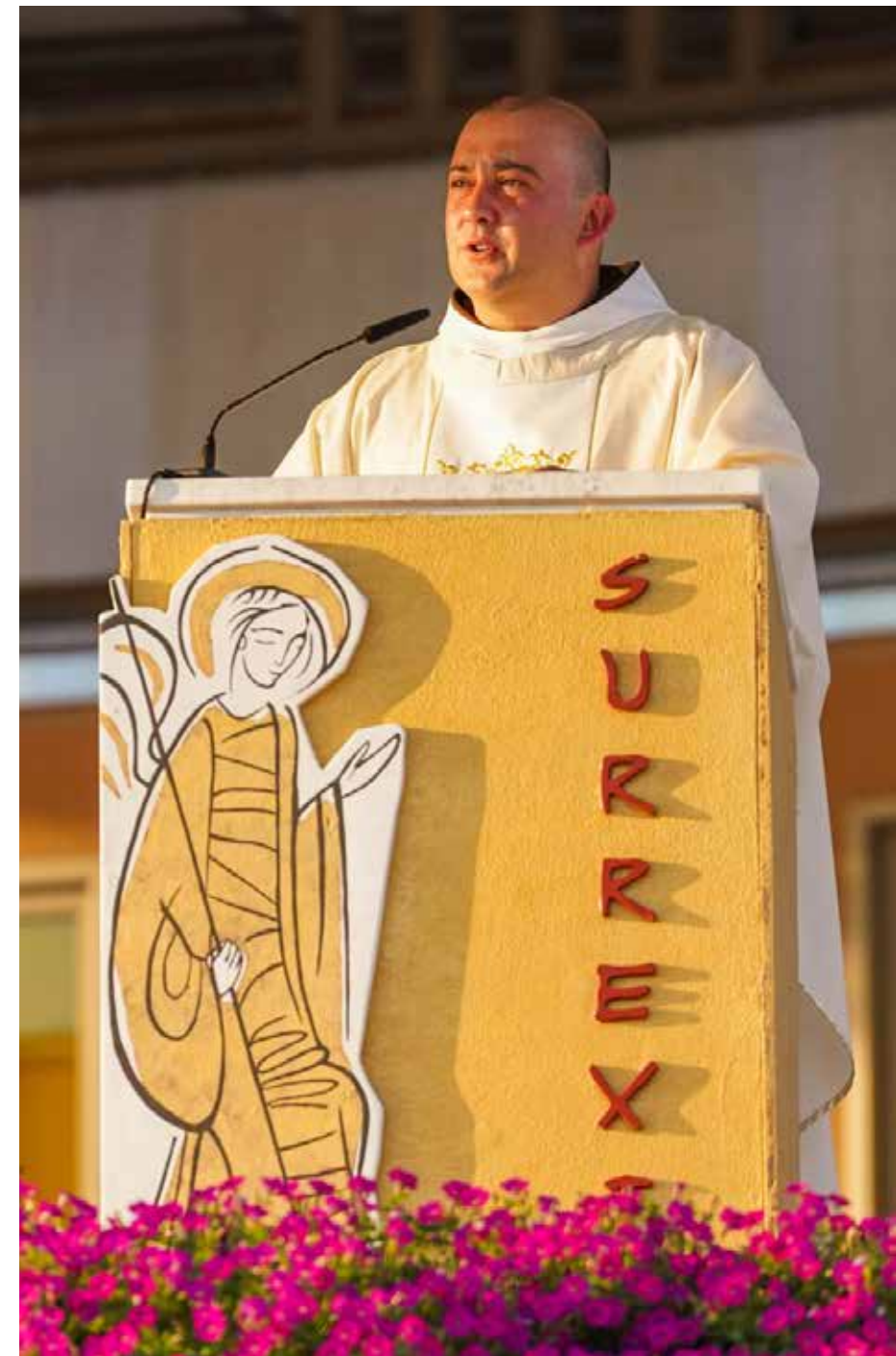
Sve ćeš moći u onome koji ti snagu daje

Jedan duhovni otac jednom reče svom učeniku: „Raduj se što možeš sudjelovati u nečemu što te nadilazi!“

Draga braćo i sestre! Okupljeni smo danas oko tajne koja nas nadilazi i istovremeno nas poziva na radosno sudjelovanje. Mi ljudi baš nismo skloni sudjelovati u nečemu što izmiče našoj kontroli. Stvarnosti koje nisu u dosegu naših moći, a traže naše sudjelovanje, izazivaju u nama više nelagodu i strah negoli radost. Ne mogu. Nisam dorastao. Zašto ja? Što ću ja od toga imati? Nisam ja to baš tako planirao. Ona koja nas je ovdje dovela i okupila oko svoga Sina također je osjetila, kako smo čuli u evanđelju, nelagodu i smetenost nakon što joj je anđeo navijestio da će baš ona biti Majka Sina Božjega. *Raduj se, Marijo! Ne boj se, Marijo!* Ona koja je od ljudskih stvorenja najsavršenije znala primiti riječ, ona je i nama danas prenosi: „Dječice, radujte se! Dragi djeco, ne bojte se!“ Jedno *Evo me*, u stanju je promijeniti cijeli svijet. Tvoje *Evo me*, moje *Evo me* otvara nebo nad našim svijetom. I ako sada pomisliš ili kažeš: „Pa gotovo ništa u mom životu nije bilo kako sam zamislio!“ – raduj se baš zato što nije bilo kako si zamislio. I ako ćeš dodati ovo: „Pa i moje zamisli su bile lijepe i dobre i plemenite“ – ne boj se otvoriti zamislama puno većima od vlastitih! „Pa nisam ja tome dorastao“ – pa tko ti je rekao da si dorastao? *Sve ćeš moći u onome koji ti snagu daje. Ne izabraste vi mene nego ja vas da idete i rod donosite i rod vaš da ostane. Ne boj se, vjeruj!* Zato, još jednom, radujte se što *možete sudjelovati u onome što nedostaje patnjama Kristovim*, kako bi rekao sv. Pavao. Ne bojte se, pa makar bili *poslani kao ovce među vukove. U meni imate mir, mir koji svijet ne može dati. Zato, neka se ne uznemiruje vaše srce i neka se ne straši. Ja sam pobijedio svijet*, reče Isus.

„Mir, Mir, Mir! Mir između čovjeka i Boga! Mir među ljudima! Mir u čovjeku! Mir u svijetu!“ Riječi izgovorene prije 44 godine kao da su danas. A optimistični čovjek 21. stoljeća ne može se načuditi da se i danas može ratovati i ubijati. I u isto vrijeme ostat će ravnodušan. Tko li ga je učinio ravnodušnim, ni vrućim ni hladnim, najgorom verzijom sebe? Čovjek je odlučio ići sam, bez Boga, prijatelja ljudi. I sad mu više nema tko reći da postoji i neprijatelj ljudi s osobnim imenom –

Đavao, Sotona. Ili kao što je rekao papa Franjo prije deset godina u Sarajevu: „Mir je Božji dar i plan za čovječanstvo, povijest i sve stvoreno, koji uvijek nailazi na protivljenje čovjeka i Zloga.“ Vizije pakla obično su opisane kao *plač i škrgut zubi*, kao strašni prizor od čije grozote nas jedino može umiriti Božja i Majčina prisutnost. No, ne može se čovjek oteti dojmu da taj strašni prizor na ovoj zemlji može biti zaogrnut i lijepim haljinama i odijelima i svim onim namjerama koje su dobre samo za mene i za moje zadovoljstvo. Da! Pakao se začinje i širi onda kada zaželim stvoriti svoj mali raj ovdje na zemlji. Pakao je moj raj. A Isus je davno kazao da *On daje da Sunce izlazi nad zlima*

i dobrima i da kiša pada pravednicima i nepravednicima. Ah, kako li to Sunce ovdje u Međugorju čak i pleše nad čudesnim prizorima obraćenih grešnika i zahvalnih pravednika, izazivajući čuđenje i divljenje kod nebrojenog mnoštva svećenika koji u međugorskim ispovjedaonicama i sami rastu u vjeri u Milosrdnog Oca. *A kiša koja pada nad pravednicima i nepravednicima*, ovdje iz njih ponovno curi kao znak novoga početka za *novoga čovjeka po Bogu stvorena u pravednosti i svetosti istine.*

Drage sestre i braćo! Jedan poznanik pričao mi je zgodu iz svoga djetinjstva pa kaže: Kada sam bio četvrti razred, imali smo športsko natjecanje u školi i natjecala su se djeca od 1. do 4. razreda. Na red je došlo trčanje na atletskoj stazi. Mi iz četvrtog razreda morali smo otrčati čitav krug, dok je djeci ostalih, nižih, razreda krug bio skraćen već prema razredu koji su pohađali. Na kraju sam pred ciljem prestigao dječaka iz prvoga razreda i pobijedio. Bio je to trenutak moga raja. I u tom trenutku sreće i ponosa na sebe kako sam prestigao sve ostale i završio prvi, prilazi mi ljuta i razočarana učiteljica vičući pomalo na mene: „*Kako si tako sebičan? Zašto nisi uzeo dječaka za ruku da zajedno prođete kroz cilj?*“ Nije njezina intervencija baš imala trenutni utjecaj. Ali su riječi ostale kao poticaj do danas. Raj nije moj raj. Samo moj raj pretvara se u pakao i može postati paklom i za druge.

Draga braćo i sestre! Živimo u svijetu koji misli da se sve može kupiti i prodati, pa čak i ljudsko dostojanstvo. Njemu su pravednost, istina i besplatna ljubav go-

tovo nepoznati pojmovi jer je sve sveo na robu kojom se trguje. Stoga, kada razmišljamo i o nemirima današnjega svijeta, još se jednom pokazuje da ekonomske ucjene i prijetnje ne mogu svijetu dati mir za kojim svijet toliko čezne. Očito je da sami ljudski naponi nisu dovoljni za postizanje tog uzvišenog cilja. U ovoj školi ovdje uči nas se da je potrebno zazvati Boga. Onoga koji je jednom zauvijek pobijedio onoga koji je od čovjeka jači. Tama koja se nadvija nad našim svijetom zapravo je poput nekog tamnog, „crnog križa na kojemu nema Isusa“. A križ bez Isusa je i prije 2000 godina bio mjesto prokletstva. I dok promatramo taj prizor vapimo: Mir, mir, mir. Zato smo mi, Isusovi učenici, u ovom svijetu koji nam za to što smo kršćani ne će dati nikakve povlastice, pozvani živjeti evanđelje. Povlastica koju imamo je Isusovo obećanje svoga Mira. A hebrejski *shalom* bi značio potpunost, cjelovitost. I to je Božja želja za naš život, biti potpuni i cjeloviti.

Mi ovdje, u Marijinoj školi, dolazimo do toga mira, potpunosti i cjelovitosti prije svega u buđenju svijesti o svome izabranju. Ovdje nas se zove „Draga djeco“, „Dječice“. Ovdje su mnogi ponovno otkrili svoje temeljno, jedincato i neotuđivo dostojanstvo – biti djecom Božjom. Koje li radosti imati Oca na nebesima, koji je uvijek tu i da ja ne mogu dublje pasti nego u njegove ruke! *Koje li nade u pozivu njegovu*, kako bi rekao sv. Pavao. I zato ti hvala, Gospodine, što u ovom mjestu milosti otkrivamo da nismo tek proizvodi slučajnosti u kulturi siročadi, nego tvoja voljena djeca koja to nisu zato jer su zaslužila, nego jer si Ti

nas želio zato što si ljubav. Kako nas je kardinal Fernandez na konferenciji održanoj u Vatikanu o statusu Međugorja lijepo podsjetio na jednu Gospinu poruku: „Nisu sve religije svijeta jednake pred Bogom. Ali svi ste moja djeca.“ Svi ste moja djeca. Daruj i nama, Gospodine, malo svoga srca da u protivštinama života možemo uvijek uočavati ono bitno – svi smo tvoja djeca – i da tako čuvamo jedni druge, same sebe, svoj odnos s Tobom, Gospodine, i okolinom u kojoj živimo.

U ovoj svetoj školi ponovno učimo o nečemu što smo pomalo počeli zaboravljati – a to je žrtva. Zbog tog zaborava prinošenja samoga sebe po šavovima puca društvo, obitelji se raspadaju, Crkva krvari i pojedinci se vrte u krugu oko svoga ega. Put na Križevac i Podbrdo nije jednostavan. On traži žrtvu. Potrebne su otvorene oči da znam gdje ću nogu staviti, potrebno je i strpljenja kako bi došao do cilja, a valja povremeno i zastati kako bi čuo što Gospodin na putu govori. Važno je imati nekoga uza se da mogu pružiti ruku ako se spotaknem i da se ne izgubim u mraku. I krenuvši sam, dobih brata i sestru na putu. Prava škola života!

U ovoj svetoj školi žrtvene ljubavi učimo da čovjek upoznaje sebe, i sebe u konačnici dobiva u onoj mjeri u kojoj je spreman sebi umrijeti. I upravo se zato „u molitvi pred križem izliva ju mnoge milosti“. On koji se iz ljubavi predao za nas i mjesto prokletstva pretvorio u izvor milosti, uči nas i podsjeća *da sve patnje sadašnjega vremena nisu ništa spram buduće slave koja se ima očitovati u nama*, kako veli sveti Pavao. Srasli s Kristovim križem, srastaju i naše rane. I na putu vjere, već ovdje na zemlji, vidimo da on upravo tako, po križu, *na dobro okreće sve onima koji ga ljube.*

A Majčin poziv na post je poput maloga egzorcizma koji čuva od zla. Uz molitvu ima moć zaustaviti i one razorne procese u svijetu za koje mislimo da ih je nemoguće zaustaviti. On

ima moć obuzdati našu pohlepu za ciljevima za koje ne biramo sredstva i koči našu sebičnost da ne ponizi drugoga. U vremenu obilja uči nas zahvalnosti za nezatno. On nam pomaže, kroz glad i žeđ, u sebi otkriti onu istinsku glad i žeđ koju tažimo u srcu ovoga svetoga mjesta, upravo ovdje, za euharistijskim stolom i u klanjanju srcem Isusovu srcu. Koliko nas je, upravo u znoju i naporu Križevca i Podbrda, suznih očiju u intimi ispovjedaonice, u tišini klanjanja i kod euharistijskog stola, slušajući riječi – „za svu ljubav, Majko draga“ – na ovom mjestu donijelo odluke cijeloga života! Bog govori uvijek. A govor mu se čuje kad čovjek zašuti i *sve svoje brige prepusti Njemu jer je On veći od našega srca.*

„Dječice, ja sam s vama. Ja sam vaša majka. Ne bojte se ničega. Ja ću vas zaštititi, ja ću vas voditi, ja ću vam pomoći, ne bojte se.“ Amen.

Na kraju svete mise međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić zahvalio je Gospodinu na ovoj milosti i ovom danu i što nam šalje Kraljicu Mira 44 godine da nas vodi i upućuje pravim putem: „Gospa nas i danas poziva na molitvu. Osobito na molitvu za mir. Odazovimo se njezinu pozivu, molimo, postimo za mir. I molimo da uvijek ostane s nama i da nas njezin majčinski zagovor uvijek prati“, kazao je fra Zvonimir zahvalivši fra Antoniju Šakoti koji je predslavio svetu misu, provincijalu fra Jozi Grbešu i svim fratrima i svećenicima koji su u konceleciji.

Zahvalio je i župljanima iz Vionice koji su nosili Gospin kip te župnom zboru Kraljica Mira i puhačkom kvartetu iz Trebižata, policiji, hitnoj pomoći, Maltežanima, gorskoj službi spašavanja, redarima, volonterima, časnim sestrama, bogoslovima, novcima prakaraturima i svećenicima koji cijeli dan ispovijedaju...

Vidioci Ivan Dragičević i Marija Pavlović Lunetti izmolili su Marijin hvalospjev Veliča.

Kao i svakog 25. u mjesecu odmah nakon mise bilo je zajedničko klanjanje Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu, koje se zatim nastavilo u tišini do 7 sati ujutro.

Priredila: Paula Tomić.

Rad na srcu

Rad na sebi zapravo je rad na svojoj nutrini, a budući da je srce simbol čovjekove nutrine, drugi naziv za rad na sebi je rad na srcu. Osim što označava nutrinu, srcem se naziva središnje mjesto čovjekova bića, točka gdje se susreću sve čovjekove duševne i duhovne snage i sposobnosti. Ono je izvor spoznaje i mudrosti, razuma i osjećaja, htijenja i djelovanja, planiranja i odlučivanja. Srce je i mjesto susreta čovjeka s Bogom. U radu na srcu stoga je riječ s jedne strane o trudu oko čovjekove nutrine, njezine čistoće i sadržaja, a s druge o brizi oko čovjekova središta, njegova najvažnijeg odnosa, a to je odnos s Bogom.

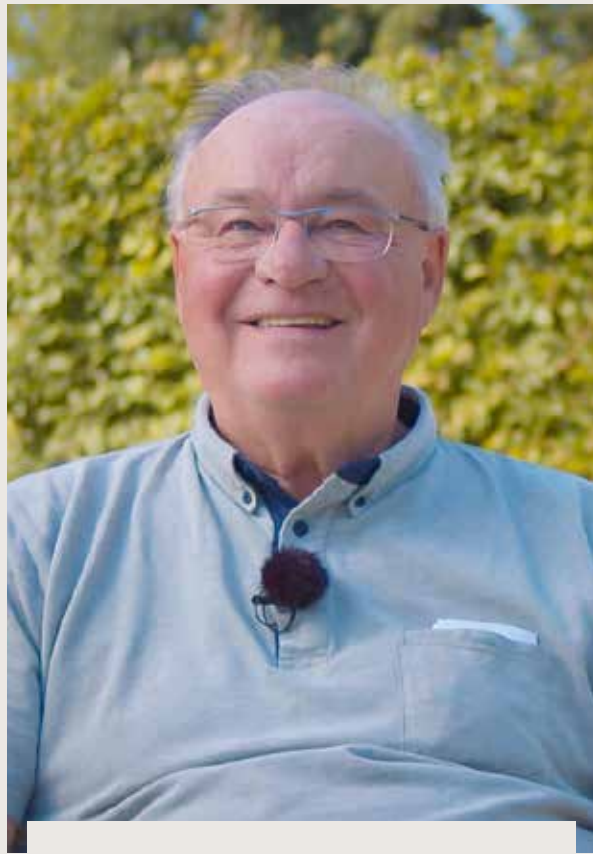
M
INFORMATIVNI
CENTAR **MIR**
MEĐUGORJE

Sva izdanja možete kupiti na web stranici
www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

U prvoj Hodnji mira molili smo za BiH, a onda i za sve ratom pogođene zemlje

Hodnju mira od Humca do Međugorja pokrenuo je zajedno s fra Slavkom Barbarićem i skupinom prijatelja, g. Hubert Liebherr, 1992. godine kako bi skrenuo pozornost svijeta na ratna stradanja u BiH. Od tada do danas Hodnja se svake godine održava 24. lipnja, na svetkovinu svetog Ivana Krstitelja i uočnicu obljetnice Gospinih ukazanja.

O prvoj Hodnji mira fra Slavko je ostavio i kratki zapis: „Dana 24. lipnja održana je Hodnja mira i velika grupa hodočasnika, sa sudionicima iz cijelog svijeta i s mnogim domaćima, išla je jedanaest kilometara pješke iz zahvalnosti za jedanaest godina i s molbom za mir.“ Nakon druge Hodnje, 25. lipnja 1993., njezini sudionici su uputili Apel mira svim svjetskim državicima. U njemu među ostalim stoji napisano: „Mi – ujedinjeni s 20 milijuna hodočasnika iz cijelog svijeta – zahtijevamo da poduzmete sve što je moguće da se ovaj rat zaustavi i da se uspostavi mir na Balkanu koji bi bio utemeljen na pravednosti!“

„Bili smo jako sretni da smo organizirali Hodnju mira, bili smo sretni radi nas, ali i radi vas. Mi smo tada konkretno molili za vašu državu. Međutim od tada do sada u puno različitih država događaju se ratovi i svih ovih godina je Hodnja mira za one zemlje koje su pogođene ratom i nemirom. Onda je župa prihvatila Hodnju i nastavila s tim. Međugorje je za mene najviši dar koji smo dobili za današnje vrijeme, čuvajte Međugorje“, kazao je Hubert Liebherr.

Koncert Stijepe Gleda Markosa na temeljima stare crkve u Međugorju 24. srpnja u 21 sat

Na uočnicu blagdana svetog Jakova, zaštitnika župe Međugorje, udruga „Bratovština svetog Jakova“ najavljuje koncert duhovne glazbe koji će se održati u četvrtak, 24. srpnja 2025. godine u 21:00 sat, na jedinstvenoj i povijesno značajnoj lokaciji – temeljima stare crkve u Međugorju.

Gost večeri je dubrovački tenor i kantautor Stijepo Gled Markos, umjetnik poznat po snažnom duhovnom izrazu i glazbi koja nadahnjuje i dotiče srca. Njegove izvedbe u Međugorju donijet će poseban glazbeni doživljaj u ozračju molitve i mira.

Koncert je besplatan i otvoren za sve posjetitelje, a večer će uz glazbu biti i prilika za susret, zajedništvo te upoznavanje s radom udruge „Bratovština svetog Jakova“, koja svojim djelovanjem promiče kršćanske vrijednosti, kulturu i duhovnu baštinu.

Organizatori srdačno pozivaju sve vjernike, hodočasnike i prijatelje Međugorja da budu dio ovog posebnog događaja ispunjenog vjerom, glazbom i zajedništvom. Radujemo se vašem dolasku, stoji u pozivu organizatora.

S radom započeo službeni WhatsApp kanal župe Međugorje

Župni ured Međugorje kreirao je službeni WhatsApp kanal pod nazivom Međugorje, gdje će objavljivati informacije i novosti zanimljive župljanima i hodočasnici. Između ostalog, možete pronaći rasporede svetih misa, važne obavijesti, mjesečnu Gospinu poruku, izvještaje s događanja u župi Međugorju...

Ovaj kanal trenutno je dostupan samo na hrvatskom jeziku, a u budućnosti će biti dostupan i na drugim jezicima.

Službeni kanal župe sv. Jakova apostola još je jedan alat koji će olakšati pristup informacijama i osigurati da župljani, hodočasnici i organizatori hodočašća uvijek imaju pouzdane vijesti iz Međugorja.

152 hodočasnika i ove godine nakon tri dana pješaćenja iz Rame stigla u Međugorje

U poslijepodnevnom satima na 44. obljetnicu Gospinih ukazanja u Međugorje su pristigla 152 hodočasnika iz Rame. Geslo 7. već sada tradicionalnog hodočašća bilo je „Marijino srce je utočište i put do Boga“.

Došavši u Međugorje prvo su se zaputili prema kipu Kraljice Mira zahvaliti zajedničkom molitvom.

„Osjećaji se ne mogu opisati riječima. Teško je, to je ipak 120 kilometara. Prvi dan 55 kilometara, doslovno padaš. Od umora svi padaju ali i svi se dižu i svi nastavljaju

dalje. Ja sam u jednom trenutku htjela odustat jer mi je koljeno jako nateklo. Molila sam: „Isuse, molim te, daj mi snage. Gospe pomoz, daj mi snage samo da izdržim. Jer jako puno ljudi sam nosila u molitvama. Tada sam odlučila svaki novi kilometar moliti za jednu osobu koja mi se preporučila i evo hvala dragom Bogu i Gospi, uspjela sam stići do toliko željenog cilja.“, kazala je Kata Čunko po dolasku u dvorište župne crkve svetoga Jakova u Međugorje.

Tekst: Mijo Brkić

Posveta novog Gospina kipa u Majčinu selu

Brončani Gospin kip pod nazivom „Evo ti Majke!“, u znak zahvalnosti u 30. obljetnici djelovanja Majčina sela i u 25. godišnjici smrti fra Slavka Barbarića, utorak, 17. lipnja 2025. blagoslovljen je u vrtu sv. Franje u Majčinu selu. Bilo je to iza svečane svete mise koju je predstavio apostolski vizitator s posebnom ulogom za župu Međugorje nadbiskup Aldo Cavalli, uz koncelebraciju još šest svećenika.

Kip je dar međugorskih hodočasnika iz Koreje koje je okupila gospoda Agnes Park, Korejka koja živi u Americi, ali već više mjeseci boravi u Međugorju. Kip je djelo akademskog kipara Aleksandra Zvjagina, a prikazuje Gospu kao majku koja svojim plaštem zakriljuje djecu.

Fra Dragan Ružić, ravnatelj Majčina sela objasnio je kako „ovaj kip nije samo umjetničko djelo, već i znak prisutnosti Marije među nama“ te nadodao: „Ideja za postavljanje ovoga kipa potekla je iz duboke, jednostavne, ali pronicljive misli gospode Agnes: ‘Tamo gdje se slavi Euharistija, trebala bi biti i Blažena Djevica Marija.’ I doista – gdje je Isus, ondje je i Marija. Gdje se dijeli Kruh Života, ondje je Ona koja nam je darovala Isusa, kruh s neba.

Ovaj kip nas poziva na dublju pobožnost, ali i na pouzdanje. Gospa-majka prikazana je kako svojim plaštem zakriljuje djecu – štiti ih, čuva, i daruje im svoju majčinsku toplinu. Na njezinu licu zrcali se blagost, ali i ozbiljnost majke koja bdije nad svojom djecom. A lica djece, radosna i spokojna, govore više od riječi – govore o sigurnosti koju osjeća dijete u majčinoj blizini.

Statistike za lipanj

Broj podijeljenih sv. pričesti: 250 000
Broj svećenika koncelebriranih: 5009 (166 dnevno).

Čin posvete hrvatskog naroda Srcu Isusovu tijekom večernje svete mise

Hrvatski narod u Hrvatskoj i BiH posvećeni su Presvetom Srcu Isusovu u petak 27. lipnja, na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, u crkvama (i kapelama) diljem Hrvatske i BiH, a čin posvete počeo je zvonjavom zvona u trajanju od pet minuta.

U Međugorju čin Posvete hrvatskog naroda Presvetom Srcu Isusovu bio je nakon poprične molitve pod misnim slavljem na vanjskom oltaru crkve sv. Jakova u Međugorju u 19 sati. Misno slavlje je predslavio međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić uz koncelebraciju 90 svećenika. Kronicu je prije mise predmolio fra Karlo Lovrić.

Pripremna za čin Posvete počela je u 16 sati molitvom Križnog puta uz Križevac, a završila je nakon svete mise kada je, kao i svakog petka, bilo čašćenje Kristova križa.

Fra Zvonimir je na početku mise objasnio značenje ove velike svetkovine i čina Posvete:

„Srce Isusovo, izvor ljubavi za sve nas, osobito ljubavi za grešnike. Danas proslavljamo svetkovinu Presvetoga Srca Isusova. Kada govorimo o srcu u biblijskom smislu, odmah nam je jasno kako srce označava središte osobe. Ne mozak, glava ili um, nego upravo srce. Ono je središte osobe. Njegovo najdublje blago i otajstvo samo Bogu dokučivo. A mi slavimo Srce Isusovo. Središte njegove osobe. Onoga što on jest. I u razmatranju toga preuzvišenoga otajstva čovjek osjeti da se u tome središtu nalazi samo i jedino – ljubav – jer Bog je sama ljubav i sve što jest i što čini jest čista ljubav.

Isusovo Srce stoga predstavlja za nas ljude ljubav kojom nas Bog ljubi. Isus kao Sin neodvojiv je od svojega Oca i od Duha Svetoga, a upravo ih povezuje savršeno prožimanje u ljubavi. To jednostavno zaključuje sveti Ivan svojom definicijom: Bog je ljubav”, rekao je fra Zvonimir i pojasnio kako nam je Bog tu ljubav

objavio i iskazao upravo u svome Sinu Isusu.

„Sve što je Isus učinio, učinio je iz ljubavi svojega presvetoga Srca, iz središta svojega bića, iz ljubavi koja je pokretač svega stvorenoga i time svakoga našega srca. Ljubav u kojoj sve postoji. Ljubav koja je toliko neizmjerena da u nju može stati čitav svijet. Ljubav koja nadilazi granice čovjekova uma i granice čovjekova srca. Nadi-lazi, ali ne ostavlja i ne odlazi, nego dopušta da se čovjek kupa u moru te ljubavi! Ta ga ljubav osvježava kao kad se čovjek na ovim velikim vrućinama ubaci u svježe more i osjeti kako mu stvara ugodu. Božja ljubav je more osvježenja za svakoga kršćanina. Božja ljubav skrivena u Isusovu srcu i otkrivena u njegovim riječima i djelima, u činima ljubavi prema svakom stvorenju. O, kako je velika Božja ljubav za sve nas! Kako je veliko, milo, drago i blago Isusovo srce koje nikoga ne prezire, nego za svakoga ima mjesta.“ – rekao je fra Zvonimir Pavičić.

Fra Paolo Rizza

Međugorje je mjesto u kojem se srce nadima od Milosti

U Međugorju je uoči Godišnjice ukazanja boravila grupa talijanskih hodočasnika, koja je za duhovnog pratitelja imala mladog svećenika fra Paola. Fra Paolo Rizza je svećenik i redovnik u Franjevačkoj zajednici „Betania“, (nova redovnička zajednica koju je 1982. god. osnovao o. Pancrazio Nicola Gaudioso u Italiji). Dolazi iz grada Pordenone koji se nalazi na sjeveru Italije.

Danas ima 35 godina od kojih je 15 godina svećenik, ali svoj svećenički i redovnički poziv na neki način duguje svom prvom hodočašću u Međugorje kada je imao smo 17 godina. Naime, odrastao je u katoličkoj obitelji i odmalena je pripadao i molitvenoj grupi zajednice Betania. Kada su njegovi baka i dida slavili 50

godina braka, željeli su ovu godišnjicu proslaviti u Međugorju i igrajući na njegove osjećaje, kako im treba pomoći pri putu jer su stari, uspjeli su postići da i on krene s njima unatoč njegovom prvotnom protivljenju.

U autobusu punom više-manje hodočasnika starosne dobi od 60-70 godina, on se osjećao pomalo izgubljeno, a posebno ga je živcirala njihova neprestana molitva. Ali stigavši u Međugorje i proživljavajući s njima sve molitvene trenutke, shvatio je kako ga je ova molitva polako čistila i otvarala i na kraju omogućila njegovoj duši da uistinu iskusi blizinu i Prisutnost živoga Boga. Iskusio je kao da mu se jedan Izvor koji je oduvijek postajao u njemu, jednostavno oslobodio, provrio. Za njega je tada Isus postao Gospodar njegova života. Kad se vratio kući započeo je s molitvom krunice, sam, s obitelji i bliskim prijateljima s kojima je organizirao molitvenu grupu. Sa 19 godina je ušao u Zajednicu Betania i tako je započeo svoj molitveni put koji ga je na kraju doveo do svećeništva. Danas je u Međugorju prvi put nakon

18 godina, na neki način da se zahvali za svoje svećeništvo i što je pronašao svoj dom u Zajednici Betania u kojoj je sada zadužen za rad s mladima i da im pomaže u pronalaženju poziva.

Međugorje danas doživljava još uvijek jednako kao i prvi puta kad je došao: mjesto u kojem se srce puni, nadima, ispunjava milošću: „Postoje neka mjesta u kojima doista Nebo dodiruje zemlju i Međugorje je jedno takvo mjesto. Ovdje nam je jednostavno sve olakšano, sva naša osjetila kao da su izoštrenija i puno nam je lakše uspostaviti kontakt s Milošću. Zbog toga opet ponavljam i danas kao i onda osjećam kako mi srce raste od ljubavi Božje! – zaključio je fra Paolo.

Krešimir Miletić

Te subotnje večeri, 5. srpnja 2025., dok se sunce polako gasilo nad Zagrebom, a u Hipodrom se slijevale rijeke ljudi, dogodilo se nešto što se zapravo i ne može izmjeriti brojkama. Okupilo se više od pola milijuna ljudi koji su došli pjevati. Moliti. Svjedočiti. Disati jedan duh. Hrvatski duh. Katolički duh. Duh slobode i istine.

Ne treba nas čuditi što su se mnogi mediji trudili obezvrijediti ovaj koncert. Još danima prije događaja najavljivali su moguće nereda, opasnosti, pa čak i smrtne slučajeve, pokušavajući zastrašiti ljude i odvratiti ih od dolaska na koncert. Zašto? Jer se u

srcu tog događaja nalazilo ono što današnji duh vremena ne podnosi – domoljublje povezano s vjerom. Identitet ukorijenjen u kršćanstvu, na čvrstoj stijeni. Tekstovi pjesama koji kirurški precizno seciraju trpljenje, stradanja, vrijednosti, vjeru i ljubav prema Domovini našeg naroda. Tekstovi puni ljubavi, koji razotkrivaju duhovnu borbu i napore, protivštine, pogibli i muku, ali iznad svega ponos, hrabrost i odlučnost hrvatskog naroda u borbi za suverenu i samostalnu Hrvatsku.

I baš sve je prošlo bez i jednog incidenta. Promet je funkcionirao besprijekorno. Osjećalo se zajedništvo i radost na svakom koraku.

Danas, s druge strane, suočeni smo s perfidnijim, globalno orkestriranim totalitarizmom – rodom ideologijom. Ona ne dolazi s puškom, nego s ekranom. Ne tjera nas u zatvore, nego u zbunjenost. Cilj joj nije fizička likvidacija, nego razgradnja identiteta: da djeca više ne znaju ni tko su, ni kojemu spolu pripadaju, ni što znači biti muškarac, žena, otac, majka. Sve je fluidno, kažu. Sve je “po izboru”. I zato su se bojali ovog koncerta. Jer on nije bio “miting mržnje” – kako ga je netko pokušao nazvati – nego veliki koncert ljubavi. Ljubavi prema Bogu, prema Domovini, prema istini.

Uloga većine medija, nažalost, više nije da budu čuvari istine, već da budu promotori ideologije. Slično kao što su komunističke novine pisale protiv Stepinca, protiv svećenika, protiv tzv. “nacionalista” – danas iste riječi koriste protiv onih koji ne kleče pred rodom “dogmom”, pred “novim svijetom” bez Boga. Jer ono što živimo danas nije daleko od onoga što smo živjeli jučer. Komunistički režim bivše Jugoslavije pokušavao je zatrti sve što je bilo hrvatsko: jezik, kulturu, vjeru, duh. Tisuće svećenika, redovnika i redovnica bilo je progonjeno. Hrvatski narod je sustavno ušutkivan, ponižavan, tjeran da se odrekne svoga identiteta. Nad hrvatski je narod stavljena etiketa srama, genocidnosti, kontinuirane potrebe da se ispričava za zločine iz Drugog svjetskog rata.

No, istina je naravno drugačija. I o toj istini je na Hipodromu održana kateheza, osobito u pjesmi Slike Bleiburga. Ako bih, iako je to izuzetno teško jer ih ima dosta, trebao izdvojiti ključne trenutke koncerta koji su postali svojevrsni trenutki preokreta nakon kojih više ništa neće biti isto u Hrvatskoj, tada bih svakako izdvojio ovu pjesmu. Zašto? O Bleiburškoj žrtvi i križnim putevima, razmjerima zločina koji je počinjen nad hrvatskim narodom od komunističkih vlasti današnji mladi nemaju priliku učiti u školama. Trenutak u kojem više od pola milijuna ljudi, među kojima je sigurno više od pola mladih, gleda službeni video pjesme na ogromnim ekranima, navještaj je kojeg više nije moguće izbrisati, zataškati. Bleiburška tragedija i križni putovi s gotovo pola milijuna stradalih ne pripadaju povijesti – oni žive u memoriji hrvatskih obitelji, u šutnji naših baka, u molitvama naših djedova. Oni su rana, ali i opomena.

I dok je mnoštvo podizalo ruke prema nebu u pjesmi, došao je trenutak koji će ostati zapisan u povijesti. Završni govor Marka Perkovića Thompsona, čija se glazba odavno pretvorila u molitvu naroda, bio je mnogo više od zahvale. Bio je to trenutak predaje – ne poraza, nego nade. Govor o Hrvatskoj koja je, kako je rekao, “u pravim rukama”. „*Mi stari možemo sad mirno umrijeti. Predali smo Hrvatsku u prave ruke.*” Priznajem, u tom trenutku preplavile su me emocije. Pred očima su mi bila lica moje djece i sve ono što smo proživljavali boreći se da zaštitimo njihovo djetinjstvo. Sjetio sam se i ratnih dana. Straha pomiješanog s ponosom. Te riječi odzvanjale su snagom koja je jača od najglasnijeg zvučnika. Jer pogađaju u središte srca. Bio je to govor o povjerenju, o nadi, o nasljedstvu. I o pobjedi. Hrvatskoj koja pamti i Hrvatskoj koja vjeruje.

Thompsonova poruka bila je ohrabrenje mladima koji su, unatoč svemu, ostali “ukorijenjeni u naše vrijednosti”. U vremenu kada se nasrće na te vrijednosti s rafiniranošću novih totalitarizama, ovakva rečenica je upravo ona riječ koju mladi žele čuti. Jer i oni sanjaju i žele dati svoj obol u izgradnju Hrvatske. I oni žele biti branitelji. A branitelj danas ne treba nositi oružje, branitelj je danas svaki onaj koji štiti nerođeni život, koji štiti i brani kršćanske vrijednosti, brak i obitelj pred navalama novih totalitarizama.

Politička scena i medijski prostor u Hrvatskoj sve više odudaraju od naroda. Dok službeni narativi govore o “europskim vrijednostima”, narod na Hipodromu je rekao: Mi imamo svoje. I one su čvršće, dublje, svetije. Ne želimo Hrvatsku koja će biti europska ili bilo čija kolonija, nego Hrvatsku koja će biti – Hrvatska. Suverena. Vjerna Bogu. Pravedna. Zato se i okupilo toliko ljudi. Kakvu poruku šalje tih 504.000 ljudi? Šalje poruku da narod nije umoran. Da hrvatsko srce još kuca punim ritmom. Da djeca znaju tko su, i da se ne daju prevartiti. Da vjera još živi u narodu. Da postoje majke i očevi koji ne žele da im djeca odrastaju u kaosu bez identiteta. Da hrvatska mladost nije izgubljena – nego upravo suprotno: možda je nikla nova, još čvršća generacija.

I zato je Markova rečenica: „Preuzmite Hrvatsku potpuno, napravite je ponosnom i lijepom kao u snovima” – poziv koji ne smijemo zaboraviti. To nije poziv na bunt, nego na odgovornost. Ne na destrukciju, nego na izgradnju. Ne na povratak prošlosti, nego na obnovu duše. I za kraj... U molitvi koja je prožimala taj koncert – jer to je bio mnogo više od glazbenog događaja – osjetilo se da je nebo blizu. Mnogi će ovaj koncert opisati i kao najveću duhovnu obnovu na kojoj su bili. Ovaj koncert pokazao je da hrvatski narod, ma koliko ga lomili i zbunjivali, zna komu pripada. Marko je svoje napravio. Na nama je da ovaj pozitivan zanos, radost, ponos i zajedništvo nastavimo živjeti u svojoj svakodnevnici. I da više od svega, nastojimo živjeti sveto.

Napokon! – mogli bismo uzviknuti kad dočita-mo zbirku ovih dokumenata koji su široj javnosti u ovome obliku i ovako cjelovito bili nedostupni, a sabrani su ovdje na jednom mjestu. Dakle, napokon – *audiatur et altera pars!* Neka se čuje i druga strana. Napokon se član dviju biskupskih komisija dr. fra Ivan Dugandžić, onodobno učitelj novaka na Humcu, a neko vrijeme i provincijski definitor, pa potom od 1985. i duhovni pomoćnik u Međugorju, osmijelio izići u javnost s nama nepoznatim dokumentima. Kako je autor već u osmom desetljeću, zakoračio je u 78. godinu života, te kako je više od polovice članova prvih dviju Komisija u kojima je sudjelovao već s onu stranu, u vječnosti, zacijelo je htio otkriti (re-velare) i objaviti dio svoje pismohrane koji se tiče upravo međugorskoga fenomena te ponuditi čitateljima na prosudbu. (dr. fra Tomislav Pervan)

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

Petorica novih svećenika zaređena u Mostaru: 'Više ne pripadate sebi, nego Kristu i njegovu narodu'

U katedrali Marije Majke Crkve u Mostaru, na svetkovinu svetih Petra i Pavla 29. lipnja, mostarsko-duvanjski biskup mons. Petar Palić zaređio je petoricu novih prezbitera: dvojicu dijecezanskih kandidata: don Matu Galića iz Župe sv. Franje Asiškog – Posuški Gradac i don Ivana Martića iz Župe sv. Franje Asiškog – Čapljina te trojicu redovnika Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM: fra Roberta Cvitanovića iz Župe sv. Petra i Pavla – Mostar; fra Antonija Petrica iz Župe Bezgrešnog Začeca BDM – Posušje i fra Josipa Stanića iz Župe sv. Mihovila Arkandela – Duvno. Svečanom euharistijskom slavlju nazočili su i apostolski nuncij u Italiji i San Marinu mons. Petar Rajič, apostolski vizitator za župu Međugorje mons. Aldo Cavalli, generalni vikar don Nikola Menalo, provincijal hercegovačkih franjevaca fra Jozo Grbeš, brojni redovnici, svećenici, bogoslovi, novaci, sjemeništarci i vjernici iz cijele biskupije.

U dojmljivoj homiliji, biskup Palić je istaknuo kako Crkva na svetkovinu svetih Petra i Pavla ne slavi savršene ljude, nego „dva različita čovjeka, dva različita puta koje povezuje ista vjera, ista žarka ljubav prema Kristu, ista spremnost položiti život za Evanđelje“.

Obraćajući se redenicima, rekao je: „Danas vi, draga braćo, postajete svećenici Kristovi. Danas, po biskupu, Crkva na vas polaže ruke, ne da biste nešto primili za sebe, nego da biste postali dar drugima. Jer, od danas više ne pripadate sebi, nego pripadate Kristu i njegovu narodu.“

Biskup Palić nije zaobišao ni bolne rane u Crkvi: „Naša mjesna Crkva, nažalost, još uvijek nosi rane; rane razjedinjenosti, nepovjerenja, rane između zajednica i hijerarhije, između naroda i pastira. Vas, dragi redenici, Crkva ne poziva da te rane produbljujete, nego da ih liječite. Prezbiterij ne smije biti podijeljen u tabore. Svećenik ne pripada nikakvoj 'struji', nego Kristu.“

Posebno je upozorio na opasnost ideologizacije i razdora unutar Crkve: „Budite svećenici u Crkvi i s Crkvom. Ne dopustite da vas povuku glasovi koji žele Crkvu dijeliti na 'napredne' i 'zaostale', na 'otvorene' i 'zatvorene'. Krist ne dijeli. Krist gradi.“

Na kraju, osvrćući se na evanđelje (Mt 16,13-19), biskup je zaključio: „I vi danas primite ključeve, ne ključeve vlasti, nego ključeve služenja – ključeve oprosta, blagoslova, sakramenata, povjerenja naroda... Pristupajte ljudima ne stilom podrugljivog i strogog suca, već srdačnošću brata i nježnošću oca. Riječ koju izgovarate neka ne bude vaša, nego Božja, i neka vaš život čini Krista vidljivim.“

Vjernike je pozvao da podrže redenike: „Podržite ih molitvom, utješite ih prijateljstvom, dajte im da osjete toplinu zajedništva koje ima korijene u Kristovoj ljubavi.“

Na kraju mise prigodnu riječ i čestitku uputili su provincijal Hercegovačke franjevačke Provincije fra Jozo Grbeš i generalni vikar Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije don Nikola Menalo.

Ulazak u novicijat

U samostanskoj crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru, pod večernjom svetom misom u subotu 12. srpnja 2025. u 18 sati, petorica kandidata – trojica Hercegovačke franjevačke provincije i dva kandidata Franjevačke provincije Bosne Srebrene – obući će franjevački habit i započeti godinu kušnje – novicijata.

Kandidati Hercegovačke franjevačke provincije su: Ivan Dedić (župa sv. Ante Padovanskog – Humac), Matija Čorić (župa Krista Kralja – Čitluk) i Patrik Šušak (župa Uznesenja BDM – Široki Brijeg).

Kandidati Franjevačke provincije Bosne Srebrene su: Dominik Šimić (župa sv. Luke – Jajce) i Filip Budimir (župa sv. Ante Padovanskog – Bugojno).

„Našu mladu braću preporučujemo u molitve. Neka im Gospodin podari mir i ustrajnost!“, navodi se na mrežnoj stranici franjevci.info.

36. MLADIFEST Međugorje, 2025.

Međugorje, 4.–8. kolovoza

Program

4. 8. PONEDJELJAK

18h Krunica

19h Otvaranje Mladifesta, Euharistija — Klanjanje

5. 8. 2025. UTORAK

6h Molitva na Brdu ukazanja

9h Molitva, Kateheza, Svjedočanstva

12h Andeo Gospodnji Stanka

16h Svjedočanstva

18h Krunica

19h Euharistija — Procesija s Gospinim kipom, klanjanje

6. 8. 2025. SRIJEDA

9h Molitva, Kateheza, Svjedočanstva

12h Andeo Gospodnji Stanka

16h Svjedočanstva

18h Krunica

19h Euharistija — Molitva pred križem

7. 8. 2025. ČETVRTAK

9h Molitva, Kateheza, Svjedočanstva

12h Andeo Gospodnji Stanka

16h Svjedočanstva

18h Krunica

19h Euharistija — Klanjanje, poslanje

8. 8. 2025. PETAK

5h Misa na Križevcu, završetak Mladifesta

NAPOMENE: Ponijeti sa sobom mali radio s FM frekvencijom i slušalice, Bibliju, suncobran. Skupine koje će sudjelovati na Mladifestu neka ne planiraju druge programe. Za vrijeme trajanja susreta mladih (osim u nedjelju) neće biti sv. misa za hodočasnike tijekom prijedneva. Svi će hodočasnici dolaziti na sv. misu navečer, zajedno s mladima. Za cijelo vrijeme Mladifesta osiguran je simultani prijevod na Hrvatski, English, Italiano, Deutsch, Français, Español, Portugues, Polski, Slovensky SK, Slovenski SLO, Magyar, Român, Ruski, Český, Ukrainian, Korean, Arabic, Chinese Mandarine, Chinese Cantonese.

Polaganje prvih privremenih zavjeta novaka Hercegovačke franjevačke provincije na Humcu

U nedjelju, 6. srpnja 2025. godine, na vanjskom oltaru ispred samostana sv. Ante Padovanskoga na Humcu, pod večernjom svetom misom u 19 sati, osmorica novaka Hercegovačke franjevačke provincije položila su svoje prve privremene zavjete na godinu dana te time završili godinu novicijata.

Novozavjetovanici su:

1. fra Andrija Šego (Župa svetog Jakova, Međugorje)
2. fra Petar Zrinskić (Župa svetog Mihovila Arkandela, Duvno)
3. fra Tomislav Barać (Župa svetog Jakova, Međugorje)
4. fra Mate Tadić (Župa Presvetog Srca Isusova, Kongora)
5. fra Marko Lasić (Župa svetih Petra i Pavla, Mostar)
6. fra Bože Tolo (Župa Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije, Posušje)
7. fra Renato Prusina (Župa Krista Kralja, Čitluk)
8. fra Ivan Vasilj (Župa svetog Jakova, Međugorje).

Misno slavlje u zajedništvu s brojnim vjernicima, fratrima i svećenicima, odgojiteljem novaka fra Ivanom Landekom, ml. i humačkim gvardijanom i župnikom fra Dariom Dodigom predslavio je provincijal fra Jozo Grbeš.

U homiliji fra Jozo je istakao: „Draga braćo, Franjo nas uči da u svijetu razuma, interesa, kalkulacija, podijeljenosti i ega ne zaboravimo da postoji i druga struktura čovjeka i života koja se temelji na ljubavi, srcu, nježnosti, dobroti, blagosti, skladu s prirodom, harmoniji s božanskim.“

Franjo nas uči kako u svijetu kojim vlada podjela na siromašne i bogate,

na obilje i oskudicu dolazi do velike nepravde, mi smo pozvani na korjenito razbaštinjenje sebe, na solidarnost sa siromašnima na svim razinama od onih koji su siromašni dovoljnošću za život do onih koji si siromašni ljubavlju i praštanjem. U tome čovjek nauči kako najveća nesigurnost se skriva u sigurnome.

Franjo nas uči snazi slobode. Svijet je potlačen. Svi su sustavi obilježeni čežnjom potlačenih da budu slobodni. Franjo je jedan od najslobodnijih svetaca kršćanstva. On oslobađa svojom slobodom, povjerenjem i ljubavlju. Biti slobodan je dar Božji. Slobodu ne smijemo prodavati niti kupovati.

Franjo nas uči vjernosti Crkvi. Ona nije samo povijest, nije statična. Ona nije samo dvotisućljetna institucija, kapa i prstenja, nego je ona događaj vjere i stalno nastaje kao odgovor na Riječ!

Franjo nas uči kako je svetost i poziv i cilj. On je velikom jednostavnošću krčio put prema Bogu kroz tamne i teške strane svoga života. Stoga ne bojte se. Ne bojmo se i mi krčiti kroz sve ljudske tme do svetosti života.

Draga braćo: Vi budite Božji ljudi. U ovih pet stvarnosti: U harmoniji s božanskim, u hodu sa siromašnim dušama, u slobodi koja daje snagu riječi, u Crkvi koja treba poniznih, u svetosti koja nadahnjuje: nađite svoj put(...)

Ako Marko Perković Thompson može pozvati milijune Hrvata na život s Kristom, na vjernost Bogu, na blizinu Gospi, možete i vi. Možemo svi mi!”

„Našu mladu braću preporučujemo u molitve. Neka im Gospodin udijeli svoj mir i ustrajnost“, objavljeno je na web stranici Hercegovačke franjevačke provincije.

Fra Slavko Soldo

(1946. – 2025.)

Dana 29. lipnja, na svetkovinu svetih Petra i Pavla i na godišnjicu svoga ređenja, u Međugorju, okrijepljen svetim sakramentima, preminuo je svećenik Hercegovačke franjevačke provincije fra Slavko Soldo, u 79. godini života, 58. godini redovništva i 53. godini svećeništva.

Svetu misu zadušnicu u župnoj crkvi svetog Jakova predvodio je provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo Grbeš. Okupljeni vjernici prisjetili su se pokojnikova života, djela i njegovog predanog služenja Crkvi i zajednici. Fra Jozo Grbeš, u svojoj homiliji istaknuo je kako je fra Slavko svima bio primjer dobrote te je služio bez očekivanja zahvale.

„Fra Slavko, svećenik, fratar, misionar, župnik, poglavar franjevac u Americi i Kanadi, provincijal franjevac u Hercegovini, duhovnik, odgojitelj, ispovjednik...

Životni put ga je vodio tisuću milja daleko, ali vraćao se na početke. Danas mu govorimo hvala i zbogom. U zahvalnosti mi ljudi smo često škrti. O kako je važno zahvaljivati. I danas njemu govorimo hvala za dobar život, za služenje, za primjer dobrote, za ona vremena kada mu možda nitko nije imao reći hvala. U njegovu životu iščitavamo Božju snagu i nadahnuće za nas zemaljske putnike. Fra Slavkov život kao da je raspoređen u četiri jasna dijela:

Služba u dijaspori, ponajviše u New Yorku, služba poglavara u Chicagu i Mostaru, služba odgojitelja Humac i služba duhovnika i ispovjednika Međugorje. Hrvatski narod je kazao kako je pokojni fra Slavko Soldo zaslužan što jedna ulica u središtu Manhattana nosi ime kardinala Stepinca. On je slavio obljetnice narodne povijesti i Stepinčeve smrti u vremenima kada je to bilo životno opasno. On je svečano otvorio ulicu u čast kardinala Stepinca u središtu Manhattana zajedno s tadašnjim.

Taj hrvatski svećenik fra Slavko postao je znak jednog vremena i sudbine jednog puka“, rekao je fra Jozo Grbeš pa naglasio fra Slavkovu duboku povezanost s Međugorjem, rekavši kako je u Međugorju sve počelo i kako se tu sve i završilo.

„Ovdje u Međugorju gdje je počeo njegov fizički život, ovdje se krug zatvara. Ovdje gdje je bio ispovjednik, duhovnik, brat i opet otac s mnogim dušama. Ovdje gdje su mnogi po njegovim riječima dobili snagu i milost novih početaka. Ovdje gdje se savršenstvo postiže, ne kada se više nema što dodati, već kada se više nema što oduzeti. I dođe vrijeme odlaska i sve ostavi u redu jasno i čisto, iza njega uvijek bijaše ostalo jasno i čisto.

I kada sam ga upitao uz njegov bolesnički krevet prije nekoliko dana: ‘Fra

Slavko, kako si danas?’ Odgovorio je: ‘Zreliji sam nego jučer. Svaki dan zreliji, čekam odlazak“, prepričao je fra Jozo Grbeš koji se na kraju svoje homilije u ime cijele zajednice zahvalio pokojnom fra Slavku Soldi za sve što je učinio, za vjeru koju je živio i svjedočio.

Fra Antonio Musa, bio je jedan od novaka kojima je fra Slavko bio odgojitelj, meštar i u njihovo ime oprostio se od njega. Istaknuo je kako je fra Slavko bio duhovni oslonac mnogima.

„Kad u obitelji umre otac, s njim kao da odlazi i jedan dio nas. Gubitkom oca svijet postaje nesigurnije mjesto, jer redovito je očinsko krilo ono koje nas štiti od svijeta i koje nas brani od nas samih. U trenucima oprostaja od naše starije braće događa se nešto slično. S njihovim odlaskom kao da nestaje one sigurne luke u kojoj smo pronalazili svoj mir i svoj smiraj. Osobito je to tako kada umre fratar koji je u zajednici služio kao meštar. Fra Slavko Soldo bio je meštar i to meštar starog kova. Nije nam se to kao novcima uvijek sviđalo, ali kasnije smo razumjeli koliko nas je upravo njegovo vodstvo oblikovalo u našem franjevačkom pozivu. Nemali broj puta tijekom novicijata, pri donošenju manjih ili većih odluka o našem zajedničkom životu, pitali bismo se što bi meštar učinio i što bi meštar na to rekao. I toliko nas je puta ovo pitanje sačuvalo. Poučilo nas je ovo iskustvo da znamo svoj život i odluke koje donosimo vrednovati spram pravih vrijednosti i odnosu na istinske autoritete“, rekao je fra Antonio i prisjetio se njihova posljednjeg razgovora. Na pitanje što mu je bilo najljepše u fratarskom životu, fra Slavko je jednostavno odgovorio: „Biti fratar, sluga a ne vlasnik evanđelja.“

Biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj Trebinjsko-mrkanske biskupije mons. Petar Palić uputio je riječi sućuti povodom smrti fra Slavka Solde, istaknuvši njegovu predanost redovničkom životu i služenju Crkvi. U poruci je izrazio zahvalnost za sve što je pokojni fra Slavko učinio za narod i provinciju.

„Fra Slavko ostaje u našem crkvenom i redovničkom pamćenju kao gorljivi duhovni sin svetoga Franje, predani svećenik i svjedok Kristove ljubavi koji je svojim dugogodišnjim pastoralnim, odgojnim i domoljubnim radom ostavio dubok trag, osobito među hrvatskim iseljenicima u SAD-u, kao i kasnije u životu Crkve u domovini. Njegova služenja u iseljeništvu kao i doprinos crkvi u BiH kroz odgovorne službe provinci-

jala i predsjednika redovničkih konferencija svjedoče o njegovoj ustrajnoj vjernosti Bogu, svom franjevačkom redu i hrvatskom narodu. U vremenu, kada se Crkva u našoj zemlji suočava s različitim izazovima, fra Slavko je znao ostati vjeran pozivu pastira i mirtvorca. Posebno hvala vrijedan je bio njegov dugogodišnji rad u redovničkoj formaciji mladih franjevac, gdje je očitoavao svoju ljubav prema Crkvi, duhovnom pozivu i prenošenju franjevačkih vrijednosti novim naraštajima. Neka Gospodin koji je Fra Slavka pozvao u svećeničku i redovničku službu, bude i njegova nagrada u vječnosti. Vjerujemo da je njegov život utkan u brojne zajednice i duše koje je dotaknuo, sada pronašao svoj konačni mir u krilu očeve dobrote“, porukom se obratio mons. Petar Palić, koji zbog ranije preuzetih obaveza nije mogao biti u Međugorju.

Provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Zdravko Dadić uputio je riječi sućuti povodom smrti fra Slavka Solde. U svojoj poruci istaknuo je zahvalnost za sve što je pokojni fra Slavko učinio za redovničku zajednicu i crkvu.

„Fra Slavko je bio istinski sin svetog Franje. Svoj život, redovničko i svećeničko poslanje do kraja je posvetio služenju Bogu i narodu. Njegov rad u Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji, posebno kao provincijala od 2001. do 2007. godine ostavio je svijetao i jasan trag u povijesti franjevačke zajednice. Posebno će se pamtili njegov apostolski rad u dijaspori gdje je skoro tri desetljeća služio našim ljudima u SAD-u. Tamo je bio tješitelj, savjetnik i duhovni otac mnogima koji su tražili nadu u čežnji za rodnom grudom. Njegov pastoralni rad među iseljenicima i protjeranim Hrvatima svjedoči o velikoj ljubavi prema narodu i Crkvi. Fra Slavko je također bio most između naših dviju provincija, uvijek je radio na jedinstvu franjevačke obitelji u Bosni i Hercegovini. Njegova blagost, mudrost, skromnost i predanost idealima svetoga Franje ostaju nam kao dragocjen zalog i primjer. U ovom, za nas teškom, trenutku oprostaja i radošnom trenutku neba molimo za vječni mir duše pokojnog fra Slavka.“, rekao je fra Zdravko Dadić.

Nakon svete mise fra Slavko Soldo pokopan je uz pratnju brojnih vjernika i svećenika na groblju Kovačica u Međugorju.

Tekst: Emanuel Musa

FRA SLAVKO je rođen 29. studenoga 1946. u Međugorju gdje je i kršten 1. prosinca iste godine u župnoj crkvi sv. Jakova Apostola. Osnovno školovanje pohađao je u Međugorju (1954. – 1958.), u Čitluku (1958. – 1961.) te u Slavonskom Brodu (1961. – 1962.). Po završetku osnovnoškolskog obrazovanja odlazi u sjemenište u Dubrovniku gdje 1967. godine završava klasičnu gimnaziju. Iste godine, 14. srpnja, oblači franjevački habit na Humcu te ulazi u novicijat Hercegovačke franjevačke provincije. Nakon završene godine novicijata 15. srpnja 1968. položio je prve privremene zavjete. Studij filozofije i teologije započeo je na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu (1968. – 1970.), a potom ga nastavio u Italiji – u Trentu (1970. – 1972.) i Rimu (1972. – 1973.). Svečane zavjete u Redu manje braće položio je 17. rujna 1971. na La Verni u Italiji. Sveti red subđakonata i đakonata primio je u Trentu 20. i 21. ožujka 1972. godine, a za svećenika je zaređen 29. lipnja 1972. u Königsteinu u Njemačkoj.

Po završetku studija teologije odlazi 1973. godine u Sjedinjene Američke Države gdje započinje gotovo tri desetljeća dug i bogat pastoralni, obrazovni i kulturni rad među hrvatskim iseljenicima. Nakon kratkotrajnog studija engleskog jezika na Georgetown University u Washingtonu, fra Slavko preuzima svoje prve pastoralne službe. Bio je župni vikar u tri župe: sv. Augustina u West Allisu (1974. – 1975.), sv. Ćirila i Metoda u New Yorku (1975. – 1977.) te sv. Jeronima u Chicagu (1977. – 1979.). Službu župnika vršio je u New Yorku dvaput – od 1979. do 1986. te ponovno od 1989. do 1994. godine. Obnašao je župničku službu i u West Allisu (1986. – 1988.) te u Steeltonu (1988. – 1989.).

Njegova zauzetost za hrvatske vjernike u iseljeništvu nadilazila je okvire uobičajenog pastoralnog djelovanja. Predano je radio na unapređenju župnih zajednica, vrednovanju hrvatskih škola, organizaciji društvenih i vjerskih događaja. U župi sv. Augustina pokrenuo je katolički radijski program na hrvatskom jeziku (1987.). Jedan od njegovih najznačajnijih doprinosa bio je u osnivanju fonda za pomoć stradalnicima Domovinskog rata 1991. Croatian Franciscan Emergency Relief Fund u New Yorku pomoću kojeg se uvelike iskazivala kršćanska solidarnost i povezanost hrvatskog naroda u teškim trenucima rata i poraća. Dok se u iseljeništvu borio za kršćanske i nacionalne interese svoga naroda, zbog toga je bio proglašen personom non grata od strane jugoslavenskog režima. U razdoblju od 1975. do 1990. godine nije mu bio dopušten povratak u Domovinu.

Fra Slavko je od 1985. do 1988. bio član kustodijskog vijeća Hrvatske franjevačke kustodije Svete Obitelji u SAD-u i Kanadi te je tri puta izabran za njenoga kustosa (1994., 1997. i 2000.). Godine 2001. izabran je za provincijala Hercegovačke franjevačke provincije, vraća se u Domovinu te živi u samostanu u Mostaru. Tijekom svojega provincijalnog služenja dao je snažan doprinos crkvenom životu u Bosni i Hercegovini. U tom periodu bio je predsjednik Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH (2003. – 2006.) te predsjednik današnje Konferencije provincijalnih ministara sv. Jeronima (2006. – 2007.).

Nakon završetka službe provincijala (2007.), fra Slavko kratko preuzima službu odgojitelja postulanta. Od 2007. do 2016. godine vrši službu odgojitelja novaka u Novicijatu na Humcu. Od 2016. živi i pastoralno djeluje u župi Međugorje kao župni vikar.

Tijekom cijeloga svojeg djelovanja, fra Slavko je pokazivao vjernost Bogu, Redu i svome narodu. U teškim vremenima bio je neumoran svjedok Evanđelja, promicatelj istine, pravde, pomirenja te zdravog franjevačkog odgoja.

Bila je godina 1990. Već je dobro mirisalo na rat. Studirao sam kršćansku duhovnost u Rimu. Preda mnom je bilo ljeto. Trebalo ga je iskoristiti, a to znači negdje usavršiti još koji jezik i nešto zaraditi za trošak tijekom akademske godine. Izabrao sam New York. Onako nekako nasumce. Hajde da iskušam i taj dio kugle zemaljske i vidim kako naši fratri tamo žive.

Još na uzletištu dočekao me fra Slavko Soldo. A u Misiji torta dobrodošlice. S. Robertina Barbarić učila me kako je rezati, nisam baš bio navikao na to. I svi drugi prijateljski raspoloženi.

Ubrzo se pokazalo da doček nije bio puka uobičajena formalnost. Međusobno poštovanje i ozbiljnost, povezani s ljudskom toplinom i opuštenošću činili su život ugodnim. Snašao sam se koliko sam god najbolje znao, nisam htio razočarati takvu dobrodošlicu.

I onda se dogodi balvan-revolucija. Mrki jugoveličar iziđe na hrvatske ceste. S puškama u ruci. Fra Slavko je neumorno bdio nad vijestima. Pomagao sam mu oko njihova prijeme faksom i odabira za objavu. Radilo se o tjednoj emisiji za Hrvate New Yorka i okolice ili odgovaranju na telefonske pozive. Fra Slavko se brinuo za novonastalo stanje, da bi godinu dana kasnije pokrenuo Croatian Franciscan Emergency Relief Fund u New Yorku za pomoć domovini.

Otišao je prema domovini, a meni je ostavio dužnost pripreme i snimanja emisije. Prihvatio sam to, u onom skučenom prostoru ispod stubišta prema dvorani. I osjećao sam se dobro, jer sam nešto radio za domovinu. Pamtim da su mi tada dolazile majke sinova iz župe. Zapravo, dolazile su fra Slavku, a budući da njega nije bilo imale su povjerenje i u mene jer on ima to povjerenje prema meni. Pitale su kako prebaciti sinove u domovinu da se bore za Hrvatsku. A to je bilo kažnjivo po američkim zakonima. Same su mi to priznale, a ja sam razmišljao o onima koji su prije zbog ljubavi prema Hrvatskoj zaglavili u američkim tamnicama. Pričao mi je o tome fra Slavko, upijao sam svaku riječ jer nisam baš nešto posebno o svemu znao. Tek sam to polako otkrivao, kao i da je fra Slavko naročito od 1975. bio „narodni neprijatelj“. Pisale su o njemu kao takvome jugoslavenske novine, američke službe mu nudile zaštitu jer je, po njima, na njega bio poslan ubojica. Nije se prestrašio, nije uzео zaštitu. Stavio se u ruke Božje, pa što bude.

Rastali smo se u dobrom sjećanju, ali ne takvome da bismo se kasnije javljali

jedan drugome. No, klica povjerenja je posijana.

Postao je fra Slavko 2001. provincijalom Hercegovačke franjevačke provincije. Čestitao sam mu i mislio sam da je to sve. No, ubrzo me iznenadio. Htio je da budem tajnikom Provincije. A meni se to nije bivalo, ne samo zbog onoga što sam trenutno radio. Ipak, iskustvo New Yorka me „slomilo“. Ima smisla s jednim takvim čovjekom biti na istome zadatku. Predmnijevao sam da ne će mirovati i da će napraviti stvari koje napraviti treba. I nisam se prevario. Dogovorili smo se da ću uz tajnički posao do kraja dovršiti započeti proces dobivanja frekvencija za Radiopostaju »Mir« Međugorje, jer sam Informativni centar »Mir« Međugorje već podigao na zdrave temelje i ostalo je samo to. Hvala mu za svu potporu u tim trenucima, utkao je i dio sebe u tu radiopostaju.

Provincija je u to vrijeme plovila uzburkanim vodama. Trebalo je taj brod privesti u mirnu luku. On je to uspio. Promatrao sam sve izbliza, učio i pomagao koliko sam znao i mogao. Ne ću sada o pojedinostima, samo nastaviti o njegovoj veličini koju je pokazivao uz veliku skromnost. Ozbiljni crkveni povjesničari zasukat će jednoga dana rukave te istinu iznijeti na svjetlo dana.

Naizgled nas je život opet razdvojio, ali zapravo nije. Ostalo je duboko razumijevanje iz vremena naših dužnosti u Mostaru. On se nije išao odmarati, već je bez krzmanja počeo preuzimati važne dužnosti odgojitelja mladih naraštaja u Provinciji. Ja sam, pak, preuzeo dužnost vicepostulatora postupka mučeništva za našu pobijenu braću.

A taj postupak mučeništva njemu je bio itekako na srcu. Pričao mi je šire o našim uhićenima u Americi, o prosvjedima za slobodu, o našoj ubijenoj braći. I onda je jednoga dana došao s namisli da pokrenemo postupak mučeništva za našu pobijenu braću. Podupro sam to čitavim srcem, ali se nisam vidio u tome. Pomoći ću koliko mogu i to je to. Na sjednici Uprave Provincije u Slanom 4. studenoga 2004., zaživjelo je Povjerenstvo za pripremu kauze mučenika naše pobijene braće. Tko sretniji od njega. Govorio je u toj prigodi da su naša pobijena braća i Kraljica Mira temelji na kojima počiva Provincija. Stoga je učinio sve da Široki Brijeg bude proglašen središnjim žrtvoslovnim mjestom Provincije, a 7. veljače središnjim nadnevkom. Danas možemo reći da je tako započela prekrasna povijesna priča.

Godine su išle svojim tijekom, fra Slavko se povukao u Svetište Kraljice Mira te

tu neumorno propovijedao i ispovijedao. Mnogi su znali čekati dugo pred njegovom ispovijedaonicom da bi došli na red. Svjedočio je iskrenu ljudskost, kršćanstvo i domoljublje. To je jednostavno zračilo iz njega. A ja sam nastavio skupljati građu za bazu podataka o našim pobijenim fratrima. Pričali smo o tome, jer ga je sve zanimalo, iako mi se nikada nije mijesao u posao. To mogu, pak, samo veliki ljudi.

Zdravlje mu se pogoršavalo. Pritiskala ga bolest. Nije kukao, nego je do zadnjega vršio svoj posao. Po medijima ovih dana gledam njegovu sliku obojenu bolešću. Ali oči i smijeh na licu ostali su oni stari. Tijelo je kopnilo, duh je i dalje bio mlad. Osjetilo se to i u glasu koji je odjekivao eterom Radiopostaje »Mir« Međugorje dok smo se vozili na njegov sprovod. Skroman i uspravan do kraja.

Dok je bolovao, upitao me jednoga dana bih li mu mogao nešto pomoći. Odmah sam se usredotočio na boju glasa i izgovor. Nije mi zvučao zabrinjavajuće. Odahnulo sam i naravno pristao. Povjerio mi je brigu uređivanja knjige na temelju građe koju je u razgovoru s njim prikupila Valerija Čorić. Osjećao sam to čašću, ne znajući da ću u tome još više upoznati njegovu skromnost. Predložio sam mu sliku za naslovnicu na kojoj on govori na nekim prosvjedima početkom devedesetih. Lecnuo se. Zbog čega baš ta, ma nije on važan, važno je... Morao sam mu objašnjavati da to koncepcija knjige jednostavno zahtijeva. Pristao je. Zajedno smo odredili i naslov, U osvjet slobode, te je knjiga mogla započeti svoj put. Ali opet poteškoće. Nisu mu se pravila predstavljanja, ta važni su oni naši uhićenici o kojima govori u knjizi, naša borba za slobodu... Pristao je kada smo došli do toga da su oni u središtu pozornosti i na takav način. Nije htio da to bude nešto pompozno, kako je inače zaslužio, nego onako skromno pa smo morali to poštivati. No, došlo je mnoštvo naroda i time iskazalo počast i spomenutima u knjizi i njegovu radu za njih.

Kada mi je na upit porukom „Kako ide zdravlje“ odgovorio po prvi put da ide kraju, znao sam da je vrijeme zaista sazrelo. Došao sam iz Zagreba na Obljetnicu ukazanja Kraljice Mira. Još je mogao govoriti i stisnuti mi ruku. Zamolio me da jednome iz knjige, Ivanu Vujičeviću, pošaljem dogovoreni broj primjeraka jer on to više ne može učiniti. Odgovorio sam da ću se potruditi da to što prije bude napravljeno. Na susretu dva dana nakon toga pitao me, a da nisam imao prilike sam prije reći, jesam li to učinio. Pogoden bolima razmišljao je i o takvim stvarima.

Nakon dva dana je umro. Do zadnjega trenutka bio je svjestan svega. Nikada se nije tužio, samo je u posljednje vrijeme govorio da je pošao prema svojem Gospodinu. I ugasio se toga nedjeljnoga jutra, na obljetnicu svoga ređenja, kao svijeća. Dogorijevala je i dogorjela. Drugi su u nju gledali otvorenih očiju, jer tako umiru samo veliki ljudi, samo svetcu. Na zidu njegove sobe ostale su dvije slike, ona Isusa Krista i ona bl. Alojzija Stepinca, donesena još iz iseljeničtva. U našem srcu ostao je lik čovjeka o kojemu će se tek čuti. Do sada je on govorio o drugima, sada je vrijeme da se progovori o njemu.

Priredio: fra Miljenko Mića Stojić

SNAŽNI TEKSTOVI O ISUSU – NAŠOJ SNAZI

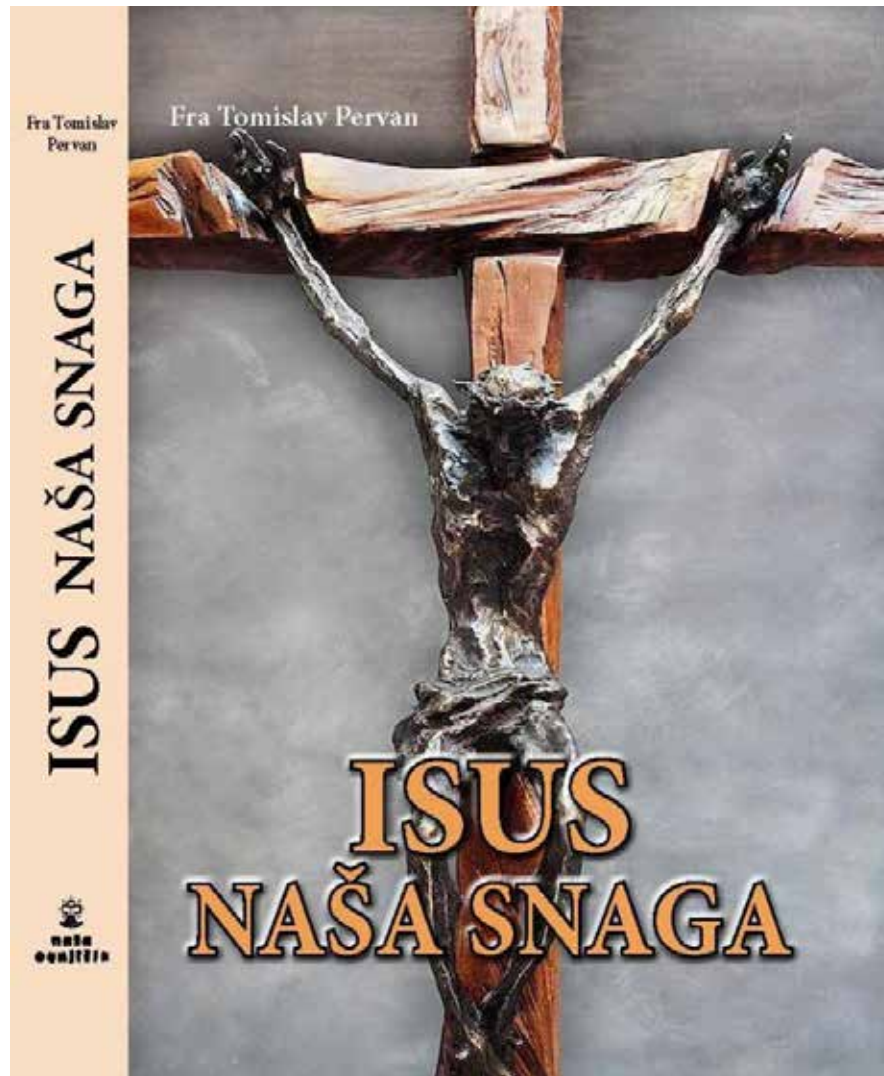
Fra Tomislav Pervan je u svakom pogledu fenomen pisane riječi. Ona iz njega teče kao „rijeka žive vode.“ Svako njegovo slovo, svaki zarez, svaki oblik interpunkcije ima smisao i dubinu. Njega od malena zanimaju sadržaj i bit. Stjecao je znanja i u duši sakupljao duhovnu baštinu. Uspio je postati i opstati dvodimenzionalan: spojio je vjeru i znanost s čime se mnogi muče. Njegov se um protivi i ratuje s površnošću. Vrišti njegova proročka misao protiv formalizma, trivijalizma, forme i trendovskih smjerova, bez obzira bile one na crkvenome ili svjetovnome polju. Veliki je privilegij ovakvo nešto iščitavati i kroz to jasnije ocrtati i vlastite životne putokaze. U lipnju ove godine u nakladi *Naših ognjišta* iz tiska je izišla nova knjiga dr. fra Tomislava Pervana: *Isus – naša snaga*. U nastavku donosimo recenziju vlč. dr. Antona Šuljića.

Anton
Šuljić

Kad recenzent ili bilo koji radoznao čitatelj naiđe na tekstove koji će ga odmah pokrenuti, zaokupiti i zainteresirati za daljnje čitanje, tada su i takve knjige i ti pisci na najboljem mogućem putu. A o tome je riječ u novoj knjizi poznatoga hercegovačkog franjevca dr. sc. Tomislava Pervana naslovljenoj „Isus – naša snaga“. Riječ je o raznorodnim tekstovima koji, svaki za sebe, predstavljaju jednu zaokruženu, nerijetko i neveliku, ali dorečenu i respektabilnu cjelinu. Autor slijedi liturgijsko vrijeme, naiđe na kakvu dobru knjigu odnosno povod ili pak naiđe na kakav dobar tekst na internetu i izabranoj se temi posvećuje s akribijom, a što je osobito važno sa stavom i s velikim biblijskim znanjem. To tekstovima, posebice u prvom dijelu knjige, daje osobitu težinu. Tekstovi su angažirani i aktualni i tiču se svakoga istinskog kršćanina i osobito njega. Knjiga je zapravo napisana u svrhu pojašnjenja, obogaćenja pa i u obrane katoličke vjere i vjernika. A autor je i te kako dobro obaviješten o mnogim važnim temama, osobito o onima koje se na mala vrata uvlače u svijesti kršćana.

Pervan o bitnim stvarima piše jednostavnim rječnikom tako da ga može razumjeti svatko. Štoviše, čini se da mu je osobito stalo da ga, kako se to običavalo govoriti za novinarstvo, „može razumjeti i njegova baka“. Dotičući mnoge važne teme kršćanskoga života, vrijednosti, civilizacije i kulture, pisac

tomu davno oblikovanom svijetu, koji zapadna konsumeristička kultura sve više odbacuje, ponovno želi odrediti vrijednosni značaj za budućnost, ne samo pojedinaca i zajednica nego i čitavog Zapada i njegove istinske kulture koja ga je oblikovala i učinila time što je tijekom povijesti postao. On kao da je svu svoju teologiju i akribiju usustavio u posve razumljive i prihvatljive izričaje dotle da se čitatelj može zapitati, je li mu pojednostavljivanje prirodno ili je pak voljni čin. Ako je ovo posljednje, tada je čitateljev respekt još veći. To, naime, podsjeća na preporuke koje je propovjednicima i piscima u svojoj sjajnoj knjizi (nažalost nikad na hrvatski prevedenoj) „Primjer Samaritanca“ davao jedan gotovo zaboravljeni papa, naime Ivan Pavao I. ili Papa Luciani, koji je osim jednostavnosti preporučivao i dobru pripremu. A to je kod Pervana „vidljivo iz aviona“, kako se to kaže.

Riječ je naime o savjesti, o braku, o sakramentima, molitvi i pobožnosti, ali i o posebnome mjestu Marije u vjerničkom životu, zatim o važnosti kršćanstva za nacionalne države, ali isto tako i o prijetnji kršćanskoj kulturi od relativizma i moralne dekadencije. Na primjeru nepravednog ruskog ratnog upada u Ukrajinu fra Tomislav uviđa kako su česte teme u mainstream medijima na Zapadu i u nas „o istospolnim zajednicama, genderizmu, transrodnosti, transhumanizmu, LGBT populaciji ili zlostavljanjima, o zelenim akcijama“ u drugom planu, budući da su se žene i djeca slali preko granice, a muškarci su ostajali braniti domovinu. Time na vrlo zoran način pisac prokazuje bespredmetnost bavljenja nametnutim temama, jer praksa i stvarni životni interesi počivaju na dva spola, muškom i ženskom. A sve to on povezuje s Biblijom i još pobliže s Otkrivenjem i četvoricom jahača Apokalipse.

Fra Tomislavov tekst je vrlo prohodan i katkad se ne možemo oteti dojmu da je pisan u jednom dahu, odnosno da se autor u pisanju dobro prepustio toku misli. Asocijativan je više on sustavan, informativan i još više formativan, bogat izborom dobrih citata kao potvrde vlastitim razmišljanjima, a u isto vrijeme iskričavo vjeran tradicionalnim vrijednostima obojanim bogatim znanjima, posebice onim svetopisamskima.

Ovo je štivo angažirano i rekao bih nužno za održanje pa i povrat k istinskoj katoličkoj vjeri utemeljenoj na evanđelju i na stijeni Isusa Krista, na mučenicima i svetcima te na dugoj katoličkoj tradiciji prepunoj uspona i padova, ali uvijek

utemeljenoj na apostolskoj predaji kao stupu katoliciteta.

Prati Crkvenu godinu i progovara o raznim temama pa tako govori o važnosti ispovijedi i, uspoređujući psihoterapije i ispovijed, jasno poručuje da samo ova posljednja oslobađa jer je ona „Božje djelo“. Dakako, pisac se upravo i u surječju ispovijedi u više tekstova dotaknuo Međugorja: „Međugorje je u cijelome svijetu poznato upravo po ispovijedima, obraćanjima, duhovnim zvanjima, dokazalo se kao najbolje duševne i duhovne toplice, kao kupke duše i cijeloga čovjekova bića, gdje se ljudi preporučaju u kupelji Duha Svetoga, što ga na nas u izobilju izli sami Gospodin po Spasitelju našem Isusu Kristu da bismo, u nadi, bili baštiniči vječnoga života (usp. Tit 3,6.7).“ Slično, u surječju korizme i Uskrsa, razmišlja i o tome čemu su nas naučile godine pandemije i rata u Ukrajini pa cijelu problematiku provlači kroz biblijske tekstove kako Starog tako i

On kao da je svu svoju teologiju i akribiju usustavio u posve razumljive i prihvatljive izričaje dotle da se čitatelj može zapitati, je li mu pojednostavljivanje prirodno ili je pak voljni čin. Ako je ovo posljednje, tada je čitateljev respekt još veći.

Novog zavjeta, da bi zaključio: „Čovjek bi htio *trans-cendirati*, *nad-ići*, dok naš Bog *des-cendira*, *silazi*. Dok ljudi čeznu za gornjim mjestima, ne birajući sredstva za karijeru *prema gore*, dotle Bog u Isusu izabire karijeru *prema dolje*. Gdje je mjesto našega Boga?“

Na temelju Biblije i njezinih poruka te događaja čita povijest naroda i Hercegovačke franjevačke provincije o čemu progovara kao bivši poglavar te provincije na pogrebu svoga suradnika fra Marinka Leke: „Bili smo u situaciji starozavjetnih Ezre i Nehemije koji su se vratili iz babilonskoga sužanjsstva na zgarišta Hrama i Jeruzalema, gdje bijaše sve opustošeno. I oni su započeli obnovu Jeruzalema i Hrama. Udarili temelje uz pomoć Božje riječi. I mi smo se pitali - ima li nade da iz našega pepela nastane nešto novo? Svečana sveta Misa na zgarištu! Pitali smo se, hoćemo li preživjeti?“

Pervan slijedi liturgijsku godinu te piše o blagdanima i svagdanima na temelju svoga bogatog biblijsko-teološkog zna-

nja, ali još više iz iskustva pa su njegove rečenice sočne, pune životne primjenivosti, iskričave i posve određene. Ne voli nejasnoće i ne ostavlja prostor za sumnje koje bi dopuštale popuštanja. Piše uvjerljivo i u hipu, bez barem primjetljive pripreme, a poneke tekstove i bez unaprijed smišljene koncepcije zasnovane na temeljima neke relevantne građe ili literature. Zbog toga je gdje malo i neprecizan pa će stoga biti potrebno uredničko cizeliranje ili pojašnjavaње pojedinih zaključaka. Primjerice, kad on kaže „On (Krist) u sebi nosi tijelo, smrtno, griješno te u svome tijelu osuđuje smrt i grijeh“, može se steći dojam da Krist nosi griješno tijelo, a zapravo je htio reći da je Krist u svome tijelu otkupio naše griješno i smrtno tijelo... To potvrđuje njegova sjajna sintagma: „On je smrt smrti“. Svoje kratke duhovne misli koje jutrom upućuje raznim vjerničkim grupama i zajednicama često temelji na liturgijskim poticajima. Tako piše o vijetnamskim mučenicima, kojih je bilo kroz povijest oko 300 tisuća, a izdvaja slučaj biskupa Franje Ksavera Nguyna Van Thuana koji je proveo 13 godina u komunističkom kazamatu, od toga devet (!) punih u samici, pa kad ga je jedan vrli vjernik zamolio da napiše kratki esej o tome suvremenom velikanu, svjedoku i mučeniku za vjeru, on to i čini.

Vrlo je lijep članak o sv. Charlesu de Foucauldu kojega temeljito prikazuje, sagledavajući njegovu karizmu u kontekstu Crkve i svijeta te uspoređujući ga sa sv. Franjom, sv. Dominikom i Majkom Terezijom. O ovoj potonjoj usporedbi piše: „Oboje njih otkrivaju kako je pogriješna stanovita praksa u Crkvi koja želi odvojiti služenje od euharistije. Diakonia i euharistija uvijek su komplementarne. Lomljenje kruha i slomljenje, pogažene ljudske egzistencije – u njima susrećemo istoga Isusa Krista. Za sebe Charles de Foucauld veli kako nema nijedne druge riječi koja je do te mjere promijenila njegov život od one Isusove: *Što god ste učinili jednome od ove moje najmanje braće, meni ste učinili*“.

Pišući o sv. Majci Tereziji tumači teologiju periferije s osobitim naglaskom na teologiju pape Franje: „Teologija periferije, zaputiti se na periferiju, čini se da je misao vodilja i pontifikata pape Franje od ožujka 2013. Franjo bi htio pokrenuti Crkvu iz sigurnosti u nesigurno, od gledanja prema unutra za pogled vani, iz središta prema rubovima. Crkva bi trebala biti poljska bolnica, *lazaret*.“ No, Pervan periferiju vidi i u Navještenju Gospodnjem, odnosno i u Rođenju Isu-

sovu kao i u njegovom Uskrsnuću što se dogodilo na istoj periferiji pa zaključuje da i obnova Crkve počinje s periferije.

Slijedi niz vrlo vrijednih, obogaćujućih tekstova u kojima se nalazi puno duhovnog blaga, korisnih spoznaja i vrijednih informacija. Tako on piše o „geniju čovječanstva i čovječnosti“ F.M. Dostojevskom, o njegovom obraćenju i vjeri te o najvećim i najsudbonosnijim vjerskim pitanjima u njegovim djelima te se na njegovu primjeru referira na relativizam i subjektivizam suvremenog zapadnog društva te zaključuje da „njegovo djelo nije moguće suziti na puko psihologiziranje ili povratak vjeri, nego je on bio doslovce prorok i vizionar koji je sagledao tendencije europske misli u zastrašujućim posljedicama.“

Piše opširniji tekst o 60. obljetnici II. vatikanskog sabora, citira papinske enciklike, posebice one sv. Ivana Pavla II. „Fides et ratio“ i „Veritatis Splendor“, zatim o više enciklika pape Benedikta XVI. i onim aktualnoga pape Franje. Reklo bi se da mu je na srcu i u umu ipak najviše papa Benedikt XVI. kojega naziva „Crkvenim naučiteljem našeg doba“. Doslovno: „Prema nekima nakon pape Lava Velikoga on je najveći teolog na Petrovoj stolici.“ Osvrće se na Francusku revoluciju i zatim na sve revolucije za koje je Dostojevski ustvrdio da sve počinju ateizmom te se referira na Sinodalni put u Njemačkoj, iznoseći kritičke objekcije i uspoređujući ga s ostalim pomodnim sinodama – dakle sinodama pod utjecajem zemaljskih struja i vjetrova – koje su sve odreda doživjele neuspjeh i osudu. Teme njemačke sinode dotiče se i u još nekim svojim tekstovima određujući se prema njoj kritički i s jasnim povijesnim, biblijskim i teološkim postulatima.

Pisac daje jasni uvid u teologiju pape Benedikta XVI. za kojeg tvrdi da Medugorja kakvo jest danas, bez njega ne bi bilo. Kritičan je i prema zaključcima i općenito prema temama koje su se, bez dubljih teoloških rasprava, vodile na Sinodi o sinodalnosti. Osobito je kritičan prema pitanju blagoslova LGBTQ osoba i ređenju žena pa stoga postavlja pitanje: „Ako bi se danas moglo postaviti jedno pitanje Sinodi, tada bi to bilo: Zašto neki u Crkvi nastoje pristati na seksualnu revoluciju, kada su posljedice toga već katastrofalne, još od 1968.? Kao da se želi u Crkvu uvesti seksualna revolucija, nakon punih pedeset i pet godina, otkako vlada Zapadnom hemisferom? I komu to treba kad se vidi pustoš koji ostavlja u dušama i srcima u cijelim narodima, u demografskom kolapsu?“

Pervan mnogo čita, i knjige i dokumente, isto tako surfajući po internetu i tražeći poznate imanje poznate autore, odnosno slijedeći određene naznake što bi valjalo čitati, laća se čitanja – a onda izabrano prema vlastitim afinitetima i prevodi. Zaista fascinantan pristup, rad, upornost i svijest.

Gledajući izravni prijenos krunidbe kralja Charlesa III. i detalja koji nitko nije mogao vidjeti, a tiče se ogoljivanja čovjeka Charlesa koji će, po drevnoj tradiciji, biti pomazan za kralja, fra Tomislav piše o nužnosti transcendencije. Pišući za aktualni trenutak godišnjih odmora, vidi „put prema unutra“, a ta tema povod je za njegovo pisanje o odgoju djece i za upit o tome tko ih odgaja, tko indoktrinira, upućuje li ih tko na uzore i na vrijednosti i tako redom. Postavljajući pitanja, Pervan daje i vrlo jasne upute, objekcije i primjedbe nad kojima se ozbiljan čovjek treba zamisliti.

Autor nas upoznaje i s nekim manje poznatim ili čak nepoznatim osobama, posebice ljudima vjere kao što je, primjerice, Francuskinja Marthe Robin, mističarka koja je, poput Njemice Therese Neumann, punih pedeset godina, i skoro u isto vrijeme kao i Njemica, živjela samo od euharistije koju nije primala čak ni svaki dan, u pravilu dvaput tjedno. No, nije mu promakao ni važan događaj kada je 16. travnja 2021. Izvršno vijeće UNESCO-a odobrilo kandidaturu sv. Terezije od Djeteta Isusa kao osobu godine za dvogodište 2022.- 2023. a u povodu 150. obljetnice njezina rođenja, koja se tom prigodom natjecala s drugih 60 kandidata, bila jedina žena – i na kraju ipak bila izabrana upravo ona – sveta Mala Terezija kao osoba godine.

Pišući o blagdanima i svetkovinama, autor daje i svojevrsnu dijagnozu suvremenog europskog i općenito zapadnog kršćanstva. Tako, pišući o Uskrsu 2023.,

među ostalim kaže: „Današnje stanje kršćanstva u Europi je paradoksalno. Ono je uvelike danas marginalizirano. Crkve još postoje, ali su na optuženičkoj klupi. U nekim aspektima vratili smo se na početak kršćanstva: u religijski i kulturno plurali svijet, u veliki ‘poganski’ svijet u kojem su zaboravljeni temeljni kršćanski stavovi prakticirani stoljećima, u kojem danas prevladavaju astrologija i pobačaj, praznovjere i strahovi, droga i hedonizam, beznađe i duboki strah u kostima. Kršćani su nominalno velika većina u Europi. Ali ‘praktični’ kršćani su manjina.“

Taj diskurs, kritički i posve jasan, zadržava i u tekstu kojeg piše o svetkovini Duhova iste godine: „Treba uočiti tijekom zapadne kulture, s njezinim seksualnim i moralnim slobodarstvom, libertinizmom u ime lažne i đavolske slobode: Plodnost odvojena od braka utemeljena na doživotnoj vjernosti pretvara se iz blagoslova (kako se to shvaćalo u svakoj kulturi)

u svoju suprotnost: to jest u prijetnju slobodnom razvoju ‘prava pojedinca na sreću’. Tako abortus, institucionaliziran, besplatan i društveno zajamčen, postaje još jedno ‘pravo’, još jedan oblik ‘oslobođenja’. To je totalno izokretanje onoga što je zacrtano u čovjekovoj naravi te čega se Crkva pridržavala i naviještala u svako doba. Sav je život potekao iz Božje ruke, djelo je svoga Stvoritelja, koji je ostavio Crkvu da bude trajni podsjetnik na svoga Tvorca.“

Drugi dio knjige su fra Tomislavovi prijevodi raznih teoloških i duhovnih kao i angažiranih tekstova poznatih katoličkih teologa poput Tomáša Halíka koji iznosi *Trideset i tri teze o Crkvi u vremenu velikih promjena* na Dikasteriju za biskupe te još tri slična govora toga teologa u raznim prigodama, ali i vrlo kritičko otvoreno pismo kardinalima prof. Josefa M. Seiferta, kojim on papu Franju optužuje za otpadništvo zbog Deklaracije o ljudskome bratstvu te još jedan intervent tog laika, prof. filozofije koji vidi da je „Katolička crkva u ‘strašnoj opasnosti od potpunog kolapsa u mnogim zemljama’, osim ako kardinali i biskupi ne progovore.“

Pervan prevodi tekstove i o papi Franji, one afirmativne, ali i poneke kritičke. Tu je i tekst Petera Seewalda „Franjo želi izbrisati nasljeđe Benedikta XVI.“. Pervan donosi i opširan intervju kardinala Müllera, prefekta emeritusa bivše Kongregacije za nauk vjere, u kome on ocjenjuje Sinodu o sinodalnosti koju, prema njegovim tvrdnjama, neki koriste kako bi pripremili Crkvu da prihvati lažna učenja. Na istom je tragu i prijevod teksta „Dvoznačnost pojma *aggiornamento*, Crkveni referendum kao simptom“ autora Roberta Spaemanna. Tu su zatim prijevodi intervjua nadbiskupa Stanisława Gądeckog o tome hoće li Sinoda prenijeti vjeru ili nevjeru, kao i tekst o ređenju žena za svećenice Ide Friederike Görres, a slijedi i prijevod teksta Toma Hollanda „Humanizam: Kršćanska hereza – Pomutnja će sigurno uslijediti nakon smrti Boga“. Prijevodi koje zatim donosi tiču se ateističkoga posthumanizma i kršćanskog pogleda na čovjeka kao slike Božje, o čemu piše kardinal Müller, koji je dao opširniji intervju u kojem razlaže svoje stavove i kritički se određuje prema kolegi kardinalu Grechu pa i papi Franji, no riječ je i o poljskom problemu u odnosu na ujedinjenje Europe, iz kojega se jasno čita poruka da bi Poljska, da nije u EU, sada već bila interesna sfera Rusije i bila bi prva na udaru nakon Ukrajine.

Osim toga donosi i prijevod „Pismo prijatelju o molitvi srca“, kartuzijanca – Dom Andre Poissona, zatim Apostolsko pismo „Sublimitas et miseria hominis“ svetog oca Franje, uz četiristoću obljetnicu rođenja Blaisea Pascala kao i njegovu pobudnicu „O pouzdanju“ u povodu 150. obljetnice rođenja sv. Terezije od Djeteta Isusa. Nadalje, preveo je i Govor Elie Wiesela što ga je na dodjeli Nobelove nagrade održao 10. prosinca 1986. u Gradskoj vijećnici u Oslu, kao i njegovo predavanje koje je održao nakon dodjele i naposljetku njegovo obraćanje njemačkom Bundestagu 2000. godine. Preveo je također i „Upozorenje Zapadu“ Aleksandra Solženjicina, objavljenog u njemačkom tjedniku Die Zeit 9. travnja 1976., kao i njegov govor naslovljen „Ljudi su zaboravili Boga“ prigodom dodjele Templeton nagrade u Londonu 1983., a tu je i vrijedan „Biglietto-govor“ što ga je održao sveti John Henry Newman u povodu imenovanja kardinalom Katoličke Crkve 12. svibnja 1879. u Rimu u rezidenciji kardinala Howarda.

Tekstovi poput prijevoda intervjua Alaina Finkielkrauta u Die Tagespostu naslovljenu „Nemam straha pred riječju *sveto*“ također potvrđuju Pervanovu brigu i zauzetost za vrjednovanje kršćanskih korijena i kršćanske kulture u Europi, a posredno i u nas, o čemu svjedoči i prijevod teksta Michaela Polanya „Zašto smo uništili Europu?“ Mnoge čitatelje zaintrigirat će i prijevod teksta „Zašto sam sada kršćanka?“, nekadašnje muslimanke iz Somalije i potom vrlo aktivne ikone ateizma u Nizozemskoj Ayaan Hirsi Ali, koja govori o svom obraćenju i nedavnom izboru kršćanstva, ali i o prijetnjama koje mu dolaze iz suvremenog svijeta. Tri su najveće opasnosti koje kršćanstvu, ali i zapadnoj civilizaciji prijete: „To su snažni autoritarizam u Kini i Rusiji, globalni islamizam i ‘virusno’ širenje woke-ideologije koja ruši sve dojučerašnje kulturne zasade i dostignuća“. Ateizam nas, kaže ona, ne može pripremiti za civilizacijski rat.

Tu su još tekstovi koji se tiču novog feminizma, zatim Pismo o ljudskoj spolnosti skandinavskih biskupa i na tome tragu zasebno pismo norveškoga biskupa Erika Vardena o istoj temi kao i tekst katoličke filozofkinje Alice von Hildebrand o bolesti nepoštovanja, odnosno o virusnim idejama koje se maligno šire Zapadom, te potom njezini tekstovi o krizi u Crkvi i o pravoj žens-tvenosti.

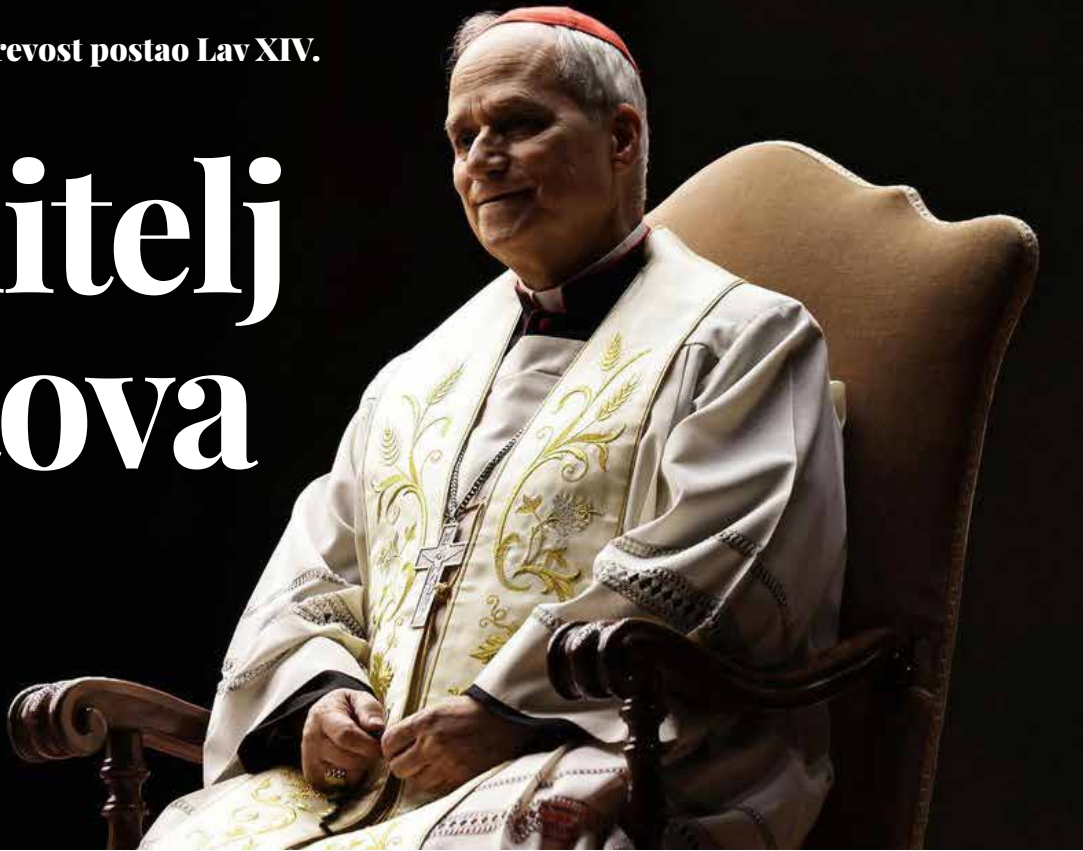
Pervan mnogo čita, i knjige i dokumente, isto tako surfajući po internetu i tražeći poznate imanje poznate autore, odnosno slijedeći određene naznake što bi valjalo čitati, laća se čitanja – a onda izabrano prema vlastitim afinitetima i prevodi. Zaista fascinantan pristup, rad, upornost i svijest. Ako će gdjekeov čitatelja malko zasmetati njegov izbor autora koje prevodi kao i njihove teme ili opsesije, valja na pameti imati i onu latinsku: *Audiat et altera pars!* Dobro je čitati drukčije argumente od onih koje sami imamo. Time oštimo svoja uvjerenja, mijenjamo ih ili potvrđujemo – ali ne stojimo u kaljuži. Pervan nam je u tome izvrstan vodič i pomoćnik. On mnogo toga čita umjesto nas i servira nam pročitano kao ukusno duhovno i intelektualno jelo.

Ovo je knjiga koja će svakog čitatelja obogatiti i sigurno je da će imati široki krug onih koji će ju uzeti u ruke i preporučiti drugima. Ili kako bi rekli srednjovjekovni naši prethodnici: *Habent sua fata libelli!*

Kako je Robert Francis Prevost postao Lav XIV.

Graditelj mostova

Nakon što su pokopali papu Franju kardinali su odabrali drugog papu iz Amerike da slijedi njegov put, dokazujući da je „promjena ere“ koju je započeo Franjo tu da i ostane i da će Latinska Amerika i dalje biti ključni izvor za univerzalnu Crkvu. Lav XIV. je iz južnih predgrada Chicaga, „potomak imigranata, koji su pak odlučili emigrirati“, kako je to rekao veleposlanicima Svete Stolice 16. svibnja. Mislio je na desetljeća koja je proveo kao misionar i biskup u Peruu. Zato je prvi papa rođen u SAD-u ujedno i drugi iz Južne Amerike.

Tihi šezdesetdevetogodišnji Amerikanac, Robert Francis Prevost, redovnik iz Reda sv. Augustina, provukao se pored kladioničara i stručnjaka, brzo pretekavši talijanskog *papabilea* kurijalnog establišmenta, kardinala Pietra Parolina, koji je izabran nakon samo četiri glasanja, u popodnevnom satima drugoga dana konklave. Kad su izašli iz konklave, kardinali su bili oduševljeni, kao da su se namjerili na dragocjeni biser. Govorili su o atmosferi unutra: bezbrižnom miru u Sikstinskoj kapeli, osjećaju bratstva i jedinstva u crkvi Santa Marta. Spomenuli su slobodu od pritiska i ometanja interneta koja im je omogućila da se u molitvi odluče za jedinog čovjeka među njima za kojeg vjeruju da ga je Bog odabrao.

Opisali su kako je dirljivo bilo gledati Prevosta dok se njegovo ime čita, iznova i iznova. Joseph Tobin, kardinal nadbiskup Newarka, koji dobro poznaje novoga Papu - budući da je bio na čelu redemptorista u Rimu kada je Prevost bio tamo kao generalni prior augustinaca – rekao je da je “pogledao Boba” i vidio da “ima glavu u rukama”. U tom trenutku, Tobin se pomolio za Prevosta, “jer nisam mogao zamisliti što se događa ljudskom biću kada se suoči s nečim takvim.” Pa ipak, nakon što je Prevost izabran – a u toj stvari kardinali su bili jednoglasni – bio je izvanredno miran, potpunoma u miru. Tijekom sljedećih nekoliko dana Rim je bio zadivljen s kojom je lakoćom Prevost postao Lav – Leon.

Ono što je uvjerilo 133 kardinala, pokazalo se, nije bio sjajan govor, već način na koji se Prevost ponašao: bio je ponizan, izravan, sinodalan i pastoralan. Prevost bi bio papa u Franjinoj tradiciji, ali drugačiji na načine koje su kardinali smatrali nužnima. Tražili su tri posebne kvalitete kod sljedećeg pape.

Prvo, željeli su nekoga s iskustvom univerzalnosti današnje Crkve, nekoga tko je upoznat s njezinom širinom i složenošću.

Drugo, tražili su nekoga tko bi mogao donijeti Kristov mir podjelama unutar Crkve i u svijetu općenito.

Treće, trebao im je netko tko bi mogao vladati čvrsto, ali i na kolegijaliji način nego što je to činio Franjo. Što su više upoznavali Prevosta, on se tim više isti-

cao kao onaj koji odgovara tom profilu.

Mladi kardinal koji predvodi filipinsku biskupsku konferenciju Pablo Virgilio David rekao je da je papa kao *pontifex maximus*, ili “vrhovni graditelj mostova”, postao ključna tema za kardinala tijekom deset dana privatnih sastanaka prije konklave. Rekao je da je Lavov kratki govor iz lože Svetog Petra nakon izbora bio praktički sažetak njihovih rasprava. Mir je bio njegova tema, razoružavajući Kristov mir. Lav je pozvao na “Crkvu koja gradi mostove i potiče dijalog... sinodalan Crkvu”.

Sljedećeg dana, na misi s kardinalima u Sikstinskoj kapeli, Leon se osvrnuo na veliku odgovornost povjerenu Petru, njegovu misiju svjedočenja u svijetu koji često ismijava ili prezire kršćansku vjeru. Davne 2013. godine, Prevost je mislio da će izbjeći imenovanje biskupom; deset godina kasnije nije htio napustiti svoju biskupiju u Peruu kada ga je Franjo zamolio da vodi Dikasterij za biskupe u Rimu. Ali na kraju je preseljenje u Rim vidio kao „novu priliku da živim dimenziju svog života, koja je jednostavno uvijek bila odgovaranje s ‘Da’ kada su me pitali da obavim službu“, rekao je tada za Vatican News. „S tim duhom završio sam svoju misiju u Peruu, nakon osam i pol godina kao biskup i skoro dvadeset godina kao misionar, kako bih započeo novu u Rimu.“

I sada, kada je kardinal Parolin pitao kardinala Prevosta prihvaća li njegov izbor za papu, dao je još jedno, još radikalnije “Da”. U svojoj propovijedi sljedećeg dana papa Lav je opisao Petra kako ga u okovima vode u Rim, “mjesto njegove neposredne žrtve”, i rekao da će svatko u Crkvi tko vrši službu autoriteta prepoznati to putovanje. I on je sada bio pozvan “nestati kako bi Krist mogao ostati, da se učini malim kako bi se On mogao upoznati i proslaviti (usp. Iv 3,30)”.

Je li ikada osjetio da mu je Franjo pripremao put? Nakon dolaska u Rim 2023. na čelo Dikasterija za biskupe (član je bio od 2020.), Prevost i Franjo su se svake subote ujutro sastajali dva sata u Casa Santa Marta, gdje je Franjo živio. Razgovarali su, naravno, o nominacijama za biskupe, ali i o svojoj viziji Crkve. Prevost je bio jedan od Franjinih pouzdanih pregovarača s njemačkim biskupima o zahtjevima koji su proizašli iz njihova kontroverznog procesa „Sinodalnog puta“. Franjo se sve više oslanjao na njega. Vjerovao je Prevostovu odlučivanju i divio se njegovu načinu rada - načinu na koji je uspio pomiriti različite strane. Arthur Roche, engleski kardinal koji vodi

Dikasterij za bogoslužje, rekao mi je da je tijekom protekle dvije godine Prevost bez sumnje bio Franjin „najbliži suradnik“ u Vatikanu.

Vrijeme koje su provodili zajedno svakog tjedna bilo je duboko formativno za Prevosta, kojeg je impresionirala Franjina izvanredna sposobnost rasuđivanja, kao i njegova radikalna predanost Božjem milosrđu. Jednog jutra, dok su njih dvojica raspravljali o seksualnom zlostavljanju od strane svećenika, papa je rekao kako želi nešto pokazati Prevostu. Franjo je izašao iz sobe i vratio se sa slikom iz gotičke katedrale u Francuskoj koja je prikazivala Judu kako si oduzima život dok ga Isus drži u naručju. Je li doista moguće, upitao ga je Franjo, da Božje milosrđe dosegne najgore grešnike? Donoseći ovu zgodu u govoru u župi u području Chicaga u kolovozu prošle godine Prevost je opisao kako se Franjo „bori izraziti i živjeti tu dimenziju Evanđelja“. Upravo je taj fokus naveo ljude da pogrešno shvate ili kritiziraju papu. Franjo je bio uvjeren, rekao je Prevost, da u svijetu punom međusobnog osuđivanja „trebamo ljude, posebno svećenike, koji mogu živjeti i ljudima ponuditi Božje milosrđe, oprost i iscjeljenje“.

Početkom veljače, s pogoršanjem bronhitisa, Franjo je povišio Prevostov status unutar Kardinalskog zbora na biskupa. To je učinjeno tako diskretno da je prošlo uglavnom nezapaženo čak i sa strane vatikanskog tiska. Pa ipak, samo su nekolicina drugih u konklavi bili kardinali biskupi, među njima i dvojica koje su mediji nazvali “voditeljima” *papabili* – kardinali Parolin i Tagle. Je li Franjo poslao mali posmrtni nagovještaj da taj popis treba proširiti?

Veza između Bergoglia i Prevosta seže u prvo desetljeće novog tisućljeća, kada je Amerikanac bio smješten u Rimu kao generalni prior augustinaca. Polovicu svake godine svog dvanaestogodišnjeg mandata provodio bi posjećujući tri tisuće augustinskih frataru i njihove župe i djela diljem svijeta, što je bila izvanredna priprema za papu globalnog doba, dovodeći ga u kontakt s Crkvom u Africi, Aziji i Bliskom istoku, kao i u Americi. Često je bio u Argentini, gdje augustinci imaju vikarijat s pet župa, pet škola i kuću za formaciju; i tamo se sastao sa poznatim isusovačkim nadbiskupom Buenos Airesa. Njih dvojica imala su mnogo toga zajedničkog: obojica su od malih nogu imali velike odgovornosti u svojim redovničkim zajednicama.

Prevost prepričava da su se, prilikom svog posljednjeg posjeta nadbiskupu

Tihi šezdesetdevetogodišnji Amerikanac, Robert Francis Prevost, redovnik iz Reda sv. Augustina, provukao se pored kladioničara i stručnjaka, brzo pretekavši talijanskog *papabilea* kurijalnog establišmenta, kardinala Pietra Parolina, koji je izabran nakon samo četiri glasanja, u popodnevnom satima drugoga dana konklave. Kad su izašli iz konklave, kardinali su bili oduševljeni, kao da su se namjerili na dragocjeni biser.

Bergogliu, njih dvojica posvađali. Bergoglio je želio jednog od Prevostovih redovnika za neki projekt u svojoj nadbiskupiji. Prevost je rekao ‘ne’; imao je na umu drugi posao za njega. Nadbiskup je bio vrlo nesretan zbog toga, Prevost je kasnije saznao, pa se, kada je Bergoglio izabran za papu u ožujku 2013., Prevost - koji se bližio kraju svog mandata generalnog priora - našalio sa svojom braćom augustincima da se može opustiti: ovaj novi papa nikada ga neće učiniti biskupom. Ali kada se Franjo ponovno susreo s Prevostom u kolovozu, nakon što je služio misu za otvaranje generalnog kapitula augustinaca, papa mu je oduševljeno zahvalio na pomoći u rješavanju problema u Rimu. „*Za sada* se možete opustiti“, rekao je, time nagovještavajući da će uskoro doći po njega. Sljedeće godine, kada se Prevost vratio u Chicaga, Franjo ga je imenovao apostolskim upraviteljem Chiclaya, a godinu dana kasnije i biskupom, imenovanje za koje je Prevostu bilo potrebno peruansko državljanstvo.

Chiclayo se nalazi u Lambayequeu, regiji sjevernog Perua u blizini Chulucanasa i Trujilla, gdje je Prevost bio misionar u svojim tridesetima i četrdesetim godinama. Tamo je bio odgovornost frataru, biskupijski kanonski odvjetnik i župnik. Biskupija Chiclayo, koja broji 1,2 milijuna stanovnika, trebala je preobrazbu: više od trideset godina vodili su je španjolski biskupi iz Opus Dei. Sljedećeg desetljeća Prevost će joj dati novi smjer, čineći je biskupijom koja je slijedila ekleziologiju Drugog vatikanskog koncila. Franjo je „majstorski i konkretno iznio“ tu ekleziologiju u svom učenju *Evangelii gaudium* iz 2013., kako je Lav XIV. podstijetio svoje kolege kardinala 10. svibnja.

U tom govoru, održanom dva dana nakon izbora, Lav je istaknuo šest „temeljnih točaka“ iz *Evangelii gaudium*,

Veza između Bergoglia i Prevosta seže u prvo desetljeće novog tisućljeća, kada je Amerikanac bio smješten u Rimu kao generalni prior augustinaca. Polovicu svake godine svog dvanaestogodišnjeg mandata provodio bi posjećujući tri tisuće augustinskih frataru i njihove župe i djela diljem svijeta, što je bila izvanredna priprema za papu globalnog doba, dovodeći ga u kontakt s Crkvom u Africi, Aziji i Bliskom istoku, kao i u Americi.

koje predstavljaju program za njegov pontifikat.

Prva je bila „primat Krista u navještanju“. (Kako je to rekao u intervjuu iz 2023.: „Ovo je prvo: komunicirati ljepotu vjere, ljepotu i radost poznavanja Isusa. To znači da mi sami to živimo i dijelimo to iskustvo.“) Druga je bila „misionarsko obraćenje“ cijele kršćanske zajednice, kako bi se drugima omogućilo da susreću Krista u djelima milosrđa. Treća, „rast u kolegijalnosti i sinodalnosti“, značila je suodgovornost za život i poslanje Crkve. (Sinodalnost, rekao je ljudima u Chic-

layu, način je da Crkva bude bliže narodu.) Četvrta, „pozornost prema *sensus fidei*“, značila je ozbiljno shvaćanje Božjeg naroda kao vjerujućeg, razboritog subjekta, koji cijeni njihove tradicije i kulturu. Peta, „ljubazna briga za najmanje i odbačene“, bila je izbor Crkve za siromašne, izražen pažnjom i konkretnim djelima. Šesta i posljednja točka, „hrabar i povjerljiv dijalog sa suvremenim svijetom“, značila je Crkvu koja se suočava sa suvremenim izazovima, a ne bježi od njih.

Anegdote i fotografije iz Papina vremena kao biskupa Chiclaya otkrivaju pastira u klasičnom latinoameričkom kalupu: pristupačan, neformalan, praktičan,

nost zajednice, postajanja *puebloom* na koji nas Božja ljubav poziva.

No najviše ga se pamti po njegovoj izvanrednoj sposobnosti sazivanja, držanja ljudi na okupu i miješanja karata bez stjecanja neprijatelja. Donio je čvrst novi smjer svojoj biskupiji u Peruu, a da pritom nije odbacio ono što je naslijedio. Pridobio je naklonost svećenika Opus Dei, angažirao pokrete i obratio se konzervativcima i karizmaticima. Od samog početka okupljao je ljude na sinodskim skupštinama kako bi se dogovorili o pastoralnim prioritetima i stvorio institut za formiranje laika. „Nakon deset godina njegova rada, laici su zaista dobro obučeni i pozicionirani“, rekao mi je njegov

blizak ljudima. Chiclayani se s ljubavlju sjećaju njegove ljubaznosti i pažnje dok je surađivao s gradskim vlastima, mobilizirao sredstva i stvarao pastoralne programe za zatvorenike, migrante i žrtve poplava. Pojavio se s bocama kisika za improvizirane centre za liječenje tijekom Covida i dijelio hranu poplavljenim selima nakon što je ciklon Yaku udario početkom 2023. Njegove propovijedi - kratke, radosne i slikovite - usredotočile bi se na primarno navještanje evanđeoske poruke i transformirajući utjecaj Božje milosti. Često bi se vraćao na važ-

nasljednik u Chiclayu, biskup Edinson Farfán Córdova (također augustinac). Sadržaj ljetnih tečajeva osmišljenih za obuku stotina laika crpljen je, kaže biskup Farfán, iz socijalnog učiteljstva Franje: ne samo *Evangelii gaudium*, već i *Laudato si'* i *Fratelli tutti*.

Godine 2018. Prevost je izabran za potpredsjednika Peruanske biskupske konferencije. Crkva se u to vrijeme još uvijek suočavala s posljedicama otkrića zlostavljanja i korupcije u srcu Sodalitium Christianae Vitae (SCV), desničarskog peruanskog pokreta osnova-

nog 1970-ih za borbu protiv teologije oslobođenja. SCV je uživao snažnu podršku bogatih Peruanaca i Vatikana pod papom Ivanom Pavlom II., a tijekom godina mnogi biskupi su se upleli u pokret, posebno José Antonio Eguren, nadbiskup Piure - biskupije koja graniči s Chiclayom.

Objavljivanje knjige *Mitad monjes, mitad soldados* („Polu redovnici, polu vojnici“), razornog razotkrivanja iz 2015. godine bivšeg „sodalita“ Pedra Salinasa i novinarko Paole Ugaz, navelo je moćne saveznike SCV-a da povedu pravni rat protiv autora na korumpiranim, sklerotičnim sudovima u Peruu. Drugi učinak knjige bio je pokretanje vala dosad ne-

pake za svoga prijatelja. Na kraju mu ih je dala kad je postao Papa.

Godine 2020., Sodalicio je pojačao kampanju protiv novinara, koristeći prijetnje smrću i lažne tvrdnje da su umiješani u pranje novca. Girasoli i biskup Prevost vjerovali su da je jedini način zaštite Ugaza dogovoriti sastanak s Franjom. No zbog Covida to se nije dogodilo sve do 2022., kada su Ugaz i Salinas nagovorili Franju da pošalje svoje vrhunske vatikanske istražitelje, nadbiskupa Charlesa Sciclunu i mons. Jordija Bertomeua. Njihovo izvješće ne samo da je potvrdilo tvrdnje novinara, već je otkrilo i mnogo više, uključujući skandal s pranjem novca koji je uključivao biskupijsku groblja.

Anegdote i fotografije iz Papina vremena kao biskupa Chiclaya otkrivaju pastira u klasičnom latinoameričkom kalupu: pristupačan, neformalan, praktičan, blizak ljudima. Chiclayani se s ljubavlju sjećaju njegove ljubaznosti i pažnje dok je surađivao s gradskim vlastima, mobilizirao sredstva i stvarao pastoralne programe za zatvorenike, migrante i žrtve poplava.

ispričanih priča o zlostavljanju, priča o ljudima koji su godinama efektivno držani kao zatvorenici i ponižavani igrama moći unutarnjeg kruga SCV-a. Kako su se nove žrtve nastavljale pojavljivati, Paola Ugaz, preplavljena emocijama, obratila se Crkvi za pomoć. Biskupska konferencija nije mogla djelovati kolektivno: nadbiskup Eguren bio je uključen u tužbu protiv Salinasa i Ugaza, dok je predsjednik konferencije, Héctor Cabrejos, oklijevao stvarati probleme.

Prevost je zajedno s isusovačkim kardinalom Pedrom Barretom i apostolskim nuncijem Nicolom Girasolijem djelovao na svoju ruku, javno očitujući svoju podršku piscima i pronalazeći načine tijekom sljedeće dvije godine da pomognu žrtvama. „Robert je postao onaj koji je pojedinačno pružao ruku doista slomljenim žrtvama“, prisjeća se Ugaz. „Postao je most između njih i Sodalicia“, rekla mi je u Rimu nakon konklave, opisujući kako bi se sastajao s čelnicima Sodalicia da bi osigurao financijsku i medicinsku pomoć za žrtve. Ugaz opisuje Prevosta kao razumnog, strpljivog i upornog. „Robert nije tip koji će zgrabiti upaljač i zapaliti zgradu. Tražit će načine da pomogne, da se stvari dogode“, kaže. Prijatelji su i danas. U Rimu, na sprovod pape Franje, Ugaz je donijela čokolade i stolu od al-

Nakon što se Prevost preselio u Rim kako bi vodio Dikasterij za biskupe, bio je blisko uključen u mjere koje su dovele do ukidanja SCV-a. Godine 2024. Franjo je isključio osnivača Sodalicia, Luisa Figarija, i prisilio nadbiskupa Egurena. Zatim je isključio Egurena i devet drugih osnivača. Nedugo nakon Egurenova pada, Prevosta su mediji bliski SCV-u počeli optuživati za prikrivanje zlostavljanja. U izvješćima se tvrdilo da nije uspio pravilno riješiti slučaj u Chiclayu. Biskupija je demantirala te tvrdnje, ističući da je Prevost precizno slijedio smjernice. U međuvremenu Ugaz i Salinas počeli su primati prijetnje smrću. Došli su u Vatikan prošlog listopada gdje ih je Prevost susreo više puta. Dogovorio im je sastanak s Franjom, koji je obećao da će odlučno djelovati protiv Sodalicia, rekavši Ugazu: „Pecadores sí, corruptos no“ („Jedno su grešnici; drugo su korumpirani“). U siječnju ove godine, u jednom od svojih posljednjih akata, Franjo je potpisao dekret o zatvaranju SCV-a, koji je stupio na snagu u travnju, neposredno prije njegove smrti.

Na konklavi, desničarska španjolska grupa InfoVaticana ponovno je iznijela tvrdnje protiv Prevosta - tvrdnje koje su odbacili biskupija Chiclayo i Dikasterij za nauk vjere u Rimu - kako bi pokušala spriječiti njegov izbor. Dan prije konkla-

ve, InfoVaticana ga je opisala kao „porazenog kandidata... frustriranog jer su se njegove težnje za papinstvom raspale“. Navod nije dobro prošao.

U svom susretu s novinarima 12. svibnja, papa Lav je u govoru branio slobodu izražavanja i podigao glas u ime novinara zatvorenih zbog iznošenja istine. Kasnije, dok je pozdravljao predstavnike tiska, primio je Ugazu stolu i fotografirao se s njom. „Da nije bilo Franje i Lava, bili bismo u zatvoru“, rekla je. „To nije šala.“

Budući da je Lav tako dobro poznavao Franju i tako blisko s njim surađivao, imao je vremena ne samo učiti od njega, već i razmotriti što treba promijeniti. 10. svibnja, nakon što se obratio kardinalima, zamolio ih je da provedu neko vrijeme u tišini, a zatim se sastanu u malim grupama prije nego što se ponovno okupe s njim na otvorenoj raspravi o prioritetima.

Lav će biti kolegijalniji u svom upravljanju od Franje. Tražit će podršku Kurije kako bi progurao Franjine strukturne reforme, koje pred kraj njegova pontifikata često nisu bile provedene.

Lav je već iskoristio slobode koje je Franjo osvojio kako bi sam donosio odluke o tome kako se odijevati i gdje živjeti. Mnogo je mlađi nego što su Benedikt i Franjo bili kada su izabrani; koristi X i WhatsApp; tečno govori američki engleski. Ali jasno je dao do znanja da će nastaviti graditi sinodalnu Crkvu u kojoj je Franjo sanjao, vjerojatno preformulirajući neke od tema Franjinog pontifikata u Augustinovim terminima. Naučit će nas kako graditi Nebeski grad uz Zemaljski grad kojim upravlja *libido domini* tehnokratske paradigme, umjetne inteligencije, nacionalizma i rata. Znajući da svijet neće slušati podijelenu Crkvu, na svojoj je inauguracijskoj misi zatražio da molimo za ujedinjenu Crkvu, znak jedinstva i zajedništva, koja postaje kvasac za pomireni svijet. Kako je rekao novinarima, citirajući svetog Augustina: „Mi smo vremena: Kakvi smo mi, takva su i vremena.“

Austen Ivereigh je britanski autor dviju biografija pape Franje i knjige napisane u suradnji s njim. Njegova najnovija knjiga je First Belong to God: On Retreat with Pope Francis (Loyola Press).

Preveo i priredio: dr. fra Tomislav Pervan Ofm

Izvor: <https://www.commonwealmagazine.org/iverigh-prevost-francis-pope-leo-austen>

Kanonizacija bl. Carla Acutisa održat će se u nedjelju 7. rujna

U Vatikanu će se na XXIII. nedjelju kroz godinu 7. rujna održati svečanost kanonizacije blaženih Carla Acutisa i Pier Giorgia Frassatija, objavio je u četvrtak, 3. srpnja Tiskovni ured Svete Stolice najavljujući slavlja kojima će Papa predsjedati u kolovozu i rujnu.

Prema objavljenom rasporedu slavlja na XVIII. nedjelju kroz godinu 3. kolovoza u rimskoj četvrti Tor Vergata održat će se sveta misa Jubileja mladih s početkom u 9 sati kojom predsjedat Sveti Otac.

Na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije Papa će u crkvi papinske župe Svetog Tome iz Villanovea (San Tommaso da Villanova) u Castel Gandolfo, gdje provodi svoj ljetni odmor, predvoditi misu svetkovine s početkom u 10 sati.

Na XXIII. nedjelju kroz godinu 7. rujna na Trgu sv. Petra u Vatikanu u 10 sati održat će se sveta misa i kanonizacija blaženih Carla Acutisa i Pier Giorgia Frassatija kojima će predsjedati papa Lav XIV.

Kanonizacija blaženog Carla Acutisa trebala se održati na Trgu sv. Petra u Vatikanu tijekom svečanog euharistijskog slavlja na Drugu vazmenu nedjelju odnosno Nedjelju Božjeg milosrđa u nedjelju 27. travnja ove godine ali je otkazana zbog smrti pape Franje.

Pariška katedrala Notre-Dame na putu da prestigne Eiffelov toranj po broju posjetitelja

Nakon petogodišnje obnove uzrokovane požarom, pariška katedrala Notre-Dame mogla bi do kraja 2025. godine dosegnuti brojku od 12 milijuna posjetitelja, čime bi postala najposjećeniji spomenik u Francuskoj.

Pet godina nakon što je požar teško oštetio slavnu parišku katedralu Notre-Dame, njezina su se vrata ponovno otvorila za hodočasnike i posjetitelje koji mogu iznova uživati u njezinoj francuskoj gotičkoj arhitekturi. Od ponovnog otvorenja 7. prosinca 2024. do 30. lipnja 2025. godine, katedralu je posjetilo ukupno 6.015.000 ljudi.

Francuski dnevni list "La Tribune Dimanche" izvijestio je 6. srpnja da katedralu Notre-Dame prosječno dnevno posjeti oko 35.000 osoba.

Ako se trenutni trend posjećenosti nastavi, broj posjetitelja mogao bi do kraja godine dosegnuti 12 milijuna, što bi značilo da bi katedrala nadmašila Eiffelov toranj kao najposjećeniji francuski spomenik. Taj bi rezultat ujedno premašio i podatke iz razdoblja prije požara, kada je Notre-Dame godišnje privlačila oko 11 milijuna posjetitelja.

SAD: Od svibnja 2020. zabilježeno najmanje 510 napada na katoličke crkve

Od početka građanskih nemira u SAD-u u svibnju 2020., katoličke crkve postale su česta meta napada diljem zemlje. Prema izvješću organizacije CatholicVote, od 28. svibnja 2020. do lipnja 2025. zabilježeno je najmanje 510 napada na katoličke crkve, uključujući podmetanje požara, uništavanje kipova, grafite sa sotonističkim i pro-pobačajnim porukama, razbijanje prozora te druge oblike vandalizma.

Iako su neredi 2020. utihnuli, napadi na crkve su se nastavili i čak pojačali – osobito nakon što je u svibnju 2022. procurio nacrt mišljenja Vrhovnog suda o ukidanju presude Roe protiv Wadea. Od tada je zabilježeno 345 napada, pri čemu su mnogi sadržavali poruke podrške pobačaju.

Napadi su zabilježeni u 43 savezne države i Distriktu Columbia, a najpogođenije su: Kalifornija (69), New York (60), Pennsylvania (35), Florida i Teksas (po 23), New Jersey (19), Ohio i Oregon (po 18). Gradovi s najviše napada uključuju New York

City (47), Los Angeles (27), Philadelphia (16), Denver (15) i Portland (15). Neke su crkve napadane i više puta.

CatholicVote navodi da je uhićenje počinitelja zabilježeno u samo oko 30 % slučajeva, a saveznih kaznenih progona nije bilo, iako je napad na vjerske objekte savezni zločin.

Organizacija optužuje administraciju Joea Bidena i Ministarstvo pravosuđa (DOJ) za izostanak konkretne akcije. U više navrata, od 2021. do 2024., slali su službene zahtjeve i pisma Ministarstvu pravosuđa, pozivajući ih na primjenu zakona i zaštitu crkava. Unatoč obećanju o "15-dnevnoj reviziji" resursa, nisu uočeni vidljivi rezultati.

Predsjednik CatholicVotea Brian Burch upozorava na zabrinjavajući porast vandalizma, usporediv s kampanjama mržnje iz vremena Ku Klux Klana i pokreta Know-Nothings s kraja 19. stoljeća. Prema njegovim riječima, napadi se nastavljaju nesmanjenim intenzitetom, bez ikakvih naznaka smanjenja.

Gaza: Katolici preživljavaju u ratu oslonjeni na molitvu i zajedništvo

Katolička zajednica u Gazi, okupljena oko župe Svete Obitelji, i dalje živi u iznimno teškim uvjetima zbog rata, nestašice hrane i izolacije. Župnik fra Gabriel Romanelli za Vatican Radio upozorio je na gotovo potpunu nedostupnost hrane i lijekova te pozvao da se zajednicu ne zaboravi i da se nastavi moliti, jer je molitva, kaže, njihov jedini izvor nade.

"Cijena brašna je oko 18 eura po kilogramu, rajčica oko 23, jedan luk između 12 i 15 eura. Kilogram šećera košta najmanje 100 eura, dok je kava u potpunosti izvan dosega – i do 250 eura po kilogramu", rekao je fra Romanelli, naglasivši kako su i te cijene više teoretske, jer su te namirnice gotovo nemoguće za pronaći.

Zajednica se već mjesecima oslanja na zalihe koje su uspjele prikupiti tijekom posljednjeg primirja, no one su sada pri kraju.

"Od 3. ožujka, kada je obustavljena humanitarna pomoć, ništa novo nije stiglo", kazao je župnik.

Prema njegovim riječima, kršćanska zajednica Gaze sada broji oko 500 osoba, smještenih u prostorima župe. Prije 7. listopada 2023. u Gazi je živjelo 1.017 kršćana, no oko 300 ih je uspjelo napustiti Pojas Gaze dok je prijelaz Rafah bio otvoren. U ratu je smrtno stradalo 54 kršćana, uključujući župljane pogođene izravnim bombardiranjem, ranjenike bez pristupa terapiji i civile pogođene iz vatrenog oružja.

"Okruženi smo smrću i razaranjem. Bombe padaju svakodnevno, katkad i stotinjak metara od crkve. To je postalo dio naše svakodnevice", rekao je fra Romanelli.

Unatoč tome, zajednica ostaje okupljena u molitvi. "Osjećamo se gotovo napušteno, ali molitva nas održava na životu. To je ono što nas ujedinjuje i štiti od očaja. Svaki telefonski poziv, svaka poruka, osobito noćni pozivi pape Lava XIV., daju nam snagu", rekao je župnik, zahvalivši na solidarnosti i pozvavši na ustrajnu molitvenu podršku.

Fra Romanelli istaknuo je da je snaga molitve jednako važna kao i hrana, lijekovi i gorivo. "Bez molitve, i naše i vaše, ne bismo stigli do ovoga dana. Računamo na vas", poručio je upravitelj župe Svete Obitelji fra Gabriel Romanelli.

Napad židovskih doseljenika na kršćansko selo Taibeh na Zapadnoj obali

Tri župnika Latinske, Grčko-pravoslavne i Melkitske crkve u palestinskom selu Taibeh osudili su ponovljene napade židovskih doseljenika na kršćanske stanovnike i njihovu imovinu te pozvali međunarodnu i crkvenu zajednicu da pošalju misije na terenu koje bi dokumentirale razmjere štete i pogoršanje sigurnosne situacije.

Židovski doseljenici napali su u srijedu selo Taibeh, jedino u cijelosti kršćansko palestinsko naselje na Zapadnoj obali. Podmetnuti su požari u blizini bizantskog kršćanskog groblja i kod crkve svetog Jurja (Al-Khader) iz 5. stoljeća, jednog od najstarijih i najpoštovanijih kršćanskih svetišta u Palestini.

Taj napad samo je posljednji u nizu nasilnih incidenata koji su posljednjih tjedana sve češći. Doseljenici su također uništili maslinike, ključni izvor prihoda za lokalno stanovništvo te ometaju poljoprivrednike u pristupu njihovoj zemlji.

Župnici tri mjesne crkve; fra Bashar Fawadleh (latinska), otac Jack Nobel Abed (grčko-pravoslavna) i otac Daoud Khoury (melkitska) objavili su zajednički apel u kojem traže od izraelskih vlasti da zaustave nasilje koje se događa uz prisutnost i šutnju izraelskih vojnika. Upozorili su da je istočni dio sela "pretvoren u otvorenu metu ilegalnih naselja koja se tiho šire pod zaštitom izraelske vojske".

Svećenici pozivaju međunarodnu i crkvenu zajednicu da pošalju promatračke misije koje bi dokumentirale štetu i rastuću prijetnju opstanku kršćanske zajednice u toj regiji.

Val nasilja doseljenika u posljednje je vrijeme pogodio i druga palestinska sela u blizini ilegalnih naselja, poput Ein Samije i Kufr Malika, gdje su paljene kuće, automobili i usjevi. Krajem lipnja ubijena su četvorica mladih Palestinaca koji su pokušali zaštititi svoje zajednice. U Ein Samiji doseljenici su uništili rimski akvadukt koji i danas opskrbljuje vodom desetine tisuća Palestinaca, sve do Ramallaha.

Selo Taibeh, smješteno u središnjem planinskom području Ramallaha na nadmorskoj visini od 850 metara, stoljećima je dom kršćanske zajednice. Lokalni kršćani žive u miru s muslimanima iz okolnih sela. Problemi su započeli 1977. kada je izraelska vlada zaplijenila desetine hektara zemljišta i osnovala ilegalno naselje Rimonim. U posljednjim danima prije najnovijih napada, doseljenici su već izazvali požare na rubovima sela, zapalivši jednu kuću i više automobila.

Kršćani Taibeha danas strahuju da bi, u sjeni tragičnih događanja u Gazi, njihova borba za opstanak mogla proći nezapaženo u očima međunarodne zajednice.

Mile Mamić

MISA, MLADA MISA, (MLADO)MISNIK I SVEĆENIK

Kraj školske godine nekim je školarcima ujedno i kraj školovanja: završeni školarci su stekli određenu naobrazbu, stječu određeno zvanje i obično počinju raditi ono za što su školovani. To vrijedi i za (muške) osobe koje su se školovale da se potpuno stave u službu Božju. Bogoslužje je povezano sa zajednicom vjernika – Božjim narodom. Takvi odabranici i odazvanici Božji jedva čekaju početi svoju službu Bogu i narodu. Da bi mogli na slavu Božju i spasenje ljudi obavljati tu službu, oni primaju poseban sakramen(a)t – sveti red. Postoje niži i viši stupnjevi sakramenta svetoga reda, koji imaju svoj naziv, ali se dijele u niže i više redove. Viši redovi su stupnjevi do svećeničkog reda, koji je uglavnom završni stupanj svetoga reda. Prije Drugoga vatikanskog sabora prvi viši stupanj sakramenta reda bio je podđakonat. Sabor je ukinuo taj stupanj, pa je prvi viši stupanj sakramenta svetoga reda đakonat, a drugi stupanj je prezbiterat prema lat. **presbiter**, što je došlo iz grčkog jezika. Znači „stariji, predstojnik u bogoslužju“. Isto je što i svećenik. Đakonskim ređenjem kandidat postaje đakon, a svećeničkim ređenjem – svećenik. Svećeničko ređenje daje kao i krštenje neizbrisiv pečat: kršćanin je zauvijek kršćanin, svećenik je zauvijek svećenik. Bitna razlika između đakona i svećenika je u opsegu službi koje mogu obavljati. Đakoni ne mogu ispovijedati i misiti (čitati, govoriti, držati, voditi, služiti misu).

Ispovijed je vrlo važan sakramen(a)t. Osoba koja **ispovijeda** zove se **ispovjednik** prema službi ispovijedanja. A tu službu može obavljati samo svećenik. Druga, najvažnija služba što ju svećenik može obavljati jest **misa**, od koje je nastao glagol **misiti** i imenica **misnik**.

U kakvu su odnosu misnik i svećenik?

Kako smo vidjeli, misnik (kao i ispovjednik) nastali su prema dotičnoj službi koju svećenik obavlja. Stoga misnik i ispovjednik imaju uže značenje. Svećenik može obavljati sve službe kao i đakon i još dvije spomenute (ispovijedati i misiti) koje đakon ne može. Stoga naziv svećenik ima šire značenje. U latinskom kao i u drugim jezicima, pa tako i u hrvatskom, ima više riječi koje imaju isto ili slično značenje kao svećenik. Slična je i riječ duhovnik, koja se običnije upotrebljava za osobu koja obavlja duhovno vodstvo u odgojnim ustanovama. Prema njem. Seelsorger nastala je i riječ **dušobrižnik** kao istoznačnica za svećenik. Neki leksikografi navode i riječ dušebrižnik kao istoznačnicu riječi dušobrižnik, ali dušebrižnik je pogrdnica za nečasne brižnike, doušnike i slično.

Što je misa?

Riječ **misa** neki objašnjavaju hebrejskim misaah (= žrtva, prinos), a drugi je povezuju s latinskim mitte-

re, transmittere (missio, transmissio), što znači slati, poslati, posvetiti. To je na neki način slanje molitve i žrtve preko svećenika u zajednici s uskrslim Kristom Nebeskomu Ocu. Prvotno se riječ missa u 3. stoljeću upotrebljavala umjesto klasične riječi missio, dimissio pri otpuštanju vjernika na kraju euharistijskog slavlja, a kasnije se proširilo i kao sinonim za euharistijsko slavlje.

Svi se slažu da je misa glavna, najvažnija kršćanska služba Božja. Kako je to najvažnija služba, neki je kršćani i zovu služba Božja, npr. Nijemci Gottesdienst. Neki kršćani za pojam misa imaju neke druge nazive, a u katolika je najčešće misa. U misi se obnavlja spomen na Kristovu Posljednju večeru, kad je Isus učinio prvu pretvorbu kruha i vina u svoje Tijelo i Krv, dao svojim učenicima da Njega blaguju i zapovjedio da to čine Njemu na spomen. Tako se u svakoj misi činom pretvorbe na euharistijski način obnavlja, uprisutnjuje Kristova muka, smrt i uskrsnuće. Misa je stoga vrhunski čin u kršćanskom bogoslužju. Na Posljednjoj večeri Isus je bio veliki svećenik i žrtva (žrtveni Jaganjac). Bez Isusa i svećenika nema mise. Svećenika vidimo tjelesnim očima, Isusa vidimo očima vjere. Svećenik slavi svetu misu u ime Isusovo.

Osim riječi **misa** pojavljuju se izrazi **euharistija**, **euharistijsko slavlje**, **misno slavlje**. U tom slavlju sudjeluje mnoštvo vjernika, zajednica, narod Božji. Svećenik ima bitnu ulogu u misi. Bez njega nema mise. Mnoštvo je glagola koji izražavaju svećeničku ulogu u misi: čitati, govoriti, slaviti, služiti, imati, držati, obavljati, voditi misu. Kako smo spomenuli, od riječi **misa** nastao je i poseban glagol **misiti** i imenica **misnik**. Tu riječ Jeronim Šetka u Hrvatskoj kršćanskoj terminologiji objašnjava ovako: „onaj koji govori misu, svećenik.“ Od imenice misnik izveden je pridjev **misnički** i mislena imenica **misništvo**. Imenica **misnica** „vrsta svećeničkog ruha koje se oblači na albu za vrijeme mise“ objašnjava se pridjevom **misni**. Nije mocijski parnjak imenici misnik kao npr. učenica prema učenik.

Riječ misa latinskoga je podrijetla. Pojavljuje se uz stanovite preinake i u drugim jezicima zapadnoga kršćanstva, u kojima je latinski jezik dugo bio liturgijski jezik i jezik kulture.

Od riječi misa osim glagola **misiti** izveden je pridjev **misni**: misno slavlje, misno ruho, misno vino, misna knjiga (misal) itd. Riječ misa pojavljuje se u raznim pridjevnim svezama: mlada misa, sveta misa, svečana misa, pjevana misa, tiha misa itd. Od sveze **mlada misa** načinjena je sasvim pravilno složenica **mladomisnik**.

Kraj školske godine redovito je vrijeme svećeničkih ređenje, novih svećenika, novih misnika i mladih misa. Biskupi zareduju nove svećenike. Sakramen-

tom reda ovlašćuju se da mogu misiti i kao svećenici obavljati i druge službe. To je za mladomisnike velik događaj. Oni žele što prije sa svojim narodom obično u rodnom selu, gradu, župi proslaviti svoju MLADU MISU. To je veliki Božji dar i blagoslov za cijelo mjesto.

Na pisanje ovoga članka potakla me radosna činjenica da i moje selo Lišane Ostrovičke ove godine ima mladomisnika. To je **fra Valentino Radaš**. Taj mladi fratar je dva puta pješice hodočastio iz Lišana u Međugorje, a „vozočastio“ je više puta. On je još u ožujku odabrao datum MLADE MISE: **Subota, 5. srpnja 2025.**, djelomično pripremio pozivnice i razaslao. Znatno kasnije pukla je vijest da se taj dan održava općehrvatski glazbeni spektakl: **Koncert Marka Perkovića Thompsona na Hipodromu u Zagrebu**. Po nagovoru seoskog župnika fra Bože Mandarića (koji je uživao bio na Thompsonovu koncertu!) i drugih prijatelja koji vole fra Valentina i Thompsona i željeli bi biti na oba događaja, fra Valentino je promijenio datum ML ADE MISE: **Subota, 19. srpnja 2025.** (Kad bi to Thompson znao, siguran sam da bi mu barem čestitao mladomisničko slavlje.)

Još bih nešto vrlo zanimljivo spomenuo o našem mladomisniku fra Martinu. Moja žena je sestra fra Martinova djeda Jandrije Radaša. Jedan je fratar iz našega kraja nagovorio moju ženu i još neke osobe da mole za Tina da bude svećenik kad o tome nije bilo ni riječi. Tino je kao osrednji učenik završio srednju školu i zaposlio se u Šibeniku kao zaštitar. Jedne godine na Veliki četvrtak Tino je bio u Šibeniku na svetoj misi u franjevačkoj crkvi. Zamislite: Na toj misi na Veliki četvrtak (Svećenički dan!) Tino je osjetio svećenički poziv i odazvao se. O tom je fra Valentino više puta svjedočio. Moja žena i ja mu svake godine čestitamo Veliki četvrtak. On zna zašto, raduje se i zahvali. Usudio bih se reći da je naš mladomisnik fra Valentino izravni plod Isusove velikosvećeničke molitve na Veliki četvrtak: Strjelica Kristove ljubavi pogodila ga je u srce i temeljito promijenila njegov život i usrećila ga. Time odiše njegova pozivnica na MLADU MISU. Da se ne opterećuje pravopisom, fra Valentino je MLADA MISA napisao velikim zlatnim slovima.

Radujemo se njegovoj MLADOJ MISI i njegovu mladomisničkom blagoslovu. Neka ga Isus i Marija prate do konačnoga cilja u nebeskoj slavi!

Dragi mladomisniče fra Valentino, završimo thompsonovski: BUDI RODA SVOGA DIKA!

Božji blagoslov, mir i radost, svjedočku vjeru, polet i zanos želim svim mladomisnicima u cijeloj Crkvi Kristovoj.

I vama, poštovani čitatelji!

Tjedni molitveni program

ljetni raspored: (od 1. lipnja do 1. rujna)

PONEDJELJAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18-21 h Večernji molitveni program i ispovijed
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. misa, blagoslov predmeta
20 h Slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18-21 h Večernji molitveni program i ispovijed
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. misa, blagoslov predmeta
20-21 h Euharistijsko klanjanje

SRIJEDA

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18-21 h Večernji molitveni program i ispovijed
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. misa, blagoslov predmeta
20 h Molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

ČETVRTAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18-21 h Večernji molitveni program i ispovijed
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. misa, blagoslov predmeta
20-21 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h Križni put na Križevac
18-21 h Večernji molitveni program i ispovijed
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. misa, blagoslov predmeta
20-21 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30, 11 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18-20 h Večernji molitveni program i ispovijed
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. misa, blagoslov predmeta
20 h Molitva za zdravlje duše i tijela
22-23 h Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

7, 8, 11 i 19 h Sv. mise na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Ispovijed Prije svake sv. Mise
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h Krunica na Brdu ukazanja
18-21 h Večernji molitveni program i ispovijed
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. misa, blagoslov predmeta
20 h Slavna otajstva krunice

Poticaj za lectio divina

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj Glasnika mira u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Utorak, 15. 7. 2025.

Čitanja: od dana: Izl 2,1-15a; Ps 69,3.14.30-31.33-34; Mt 11,20-24

Srijeda, 16. 7. 2025.

Čitanja: Izl 3,1-6.9-12; Ps 103,1-4.6-7; Mt 11,25-27

Četvrtak, 17. 7. 2025.

Čitanja: Izl 3,13-20; Ps 105,1.5.8-9.24-27; Mt 11,28-30

Petak, 18. 7. 2025.

Čitanja: Izl 11,10 – 12,14; Ps 116,12-13.15.16b-18; Mt 12,1-8

Subota, 19. 7. 2025.

Čitanja: Izl 12,37-42; Ps 136,1.23-24.10-12.13-15; Mt 12,14-21

Nedjelja, 20. 7. 2025.

Čitanja: Post 18,1-10a; Ps 15,2-4.5ab; Kol 1,24-28; Lk 10,38-42

Ponedjeljak, 21. 7. 2025.

Čitanja: Izl 14,5-18; Otpj pj.: Izl 15,1-6; Mt 12,38-42

Utorak, 22. 7. 2025.

Čitanja: vl.: Pj 3,1-4a ili: 2Kor 5,14-17; Ps 63,2-6.8-9; Iv 20,1-2.11-18

Srijeda, 23. 7. 2025.

Čitanja: vl.: Gal 2,19-20; Ps 34,2-11; Iv 15,1-8

Četvrtak, 24. 7. 2025.

Čitanja: Izl 19,1-2.9-11,16-20b; Otp. pj.: Dn 3,52-56; Mt 13,10-17

Petak, 25. 7. 2025.

SV. JAKOV APOSTOL
Čitanja: vl.: 2Kor 4,7-15; Ps 126,1-6; Mt 20,20-28

Subota, 26. 7. 2025.

Čitanja: Izl 24,3-8; Ps 50,1-2.5-6.14-15; Mt 13,24-30

Nedjelja, 27. 7. 2025.

Čitanja: Post 18,20-32; Ps 138,1-3.6-8; Kol 2,12-14; Lk 11,1-13

Ponedjeljak, 28. 7. 2025.

Čitanja: Izl 32,15-24.30-34; Ps 106,19-23; Mt 13,31-35

Utorak, 29. 7. 2025.

Čitanja: vl.: 1Iv 4,7-16; Ps 34,2-11; Iv 11,19-27 ili: Lk 10,38-42

Srijeda, 30. 7. 2025.

Čitanja: Izl 34,29-35; Ps 99,5-7.9; Mt 13,44-46

Četvrtak, 31. 7. 2025.

Čitanja: Izl 40,16-21.34-38; Ps 84,3-6.8a.11; Mt 13,47-53

Petak, 1. 8. 2025.

Čitanja: Lev 23,1.4-11.15-16.27.34b-37; Ps 81,3-6ab.10-11ab; Mt 13,54-58

Subota, 2. 8. 2025.

Čitanja: Lev 25,1.8-17; Ps 67,2-3.5.7-8; Mt 14,1-12

Nedjelja, 3. 8. 2025.

Čitanja: Prop 1,2; 2,21-23; Ps 90,3-6.12-14.17; Kol 3,1-5.9-11; Lk 12,13-21

Ponedjeljak, 4. 8. 2025.

Čitanja: Br 11,4b-15; Ps 81,12-17; Mt 14,13-21

Utorak, 5. 8. 2025.

Čitanja: Br 12,1-13; Ps 51,3-7.12-13; Mt 14,22-36

Srijeda, 6. 8. 2025.

PREOBRAŽENJE GOSPODINOVO
Čitanja: vl.: Dn 7,9-10.13-14 (ili: 2Pt 1,16-19); Ps 97,1-2.5-6.9; Lk 9,28b-36

Četvrtak, 7. 8. 2025.

Čitanja: Br 20,1-13; Ps 95,1-2.6-9; Mt 16,13-23

Petak, 8. 8. 2025.

Čitanja: od dana: Pnz 4,32-40; Ps 77,12-16.21; Mt 16,24-28

Subota, 9. 8. 2025.

Čitanja: vl.: Hoš 2,16b.17b.21-22; Ps 45,11-12.14-17; Mt 25,1-13

Nedjelja, 10. 8. 2025.

Čitanja: Mudr 18,6-9; Ps 33,1.12.18-20.22; Heb 11,1-2.8-19; Lk 12.32-48

Ponedjeljak, 11. 8. 2025.

Čitanja: Pnz 10,12-22; Ps 147,12-15.19-20; Mt 17,22-27

Utorak, 12. 8. 2025.

Čitanja: Pnz 31,1-8; Otpj. pj.: Pnz 32,3-4a.7-9.12; Mt 18,1-5.12-14

Srijeda, 13. 8. 2025.

Čitanja: Pnz 34,1-12; Ps 66,1-3a.5.8.16-17; Mt 18,15-18

Četvrtak, 14. 8. 2025.

Čitanja: Jš 3.7-10a.11.13-17; Ps 114,1-6; Mt 18,21 – 19,1

Petak, 15. 8. 2025.

UZNESENJE BLAŽENE DJEVICE MARIJE
Čitanja: Otk 11,19a; 12,1-6a.10ab; Ps 45,10b-12b.16; 1Kor 15,20-27a; Lk 1,39-56

21 godina među
najslušanijim
radiopostajama u BiH

24-satni obiteljski, kulturni,
vjerski, informativni i
zabavni program

Pružamo istinitu,
pouzdanu i provjerenu
informaciju

Radio koji ima dušu od 1997. godine

Postani podupiratelj!

Kako postati podupiratelj? Jednostavno!
Pošaljite nam vaše osobne podatke na
podupiratelji@medjugorje.hr i godišnjom
članarinom od 40 KM (za Hrvatsku: 160
HRK, za zemlje EU: 35 EUR, za Švicarsku
50 CHF) i postanite dio naše radijske
obitelji. Hvala vam od srca!

ODAŠILJAČI U BOSNI I HERCEGOVINI:

Međugorje 98,3 MHz, Mostar 100,00 MHz
Rama 104,7 MHz, Sarajevo 96,1 MHz
Bugojno 101,8 MHz, Olovo 96,1 MHz
Zenica 100,1 MHz, Nova Bila 100,00 MHz
Jajce 87,8 MHz, Žepče 100,1 MHz
Banja Luka 87,8 MHz / 106,7 MHz

ODAŠILJAČI U REPUBLICI HRVATSKOJ:

Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz
Zagreb, Lika, Sr. Hrvatska 107,8 MHz
SATELIT: Europa, Bliski istok i Afrika - EUTELSAT 16°E
EMITIRAMO UŽIVO I PUTEM INTERNETA:
www.radio-medjugorje.com

Uredništvo: +387 36 653 580, Program uživo: +387 36 653 581
Marketing: +387 36 653 548, Fax: +387 36 653 552
radio-mir@medjugorje.hr, www.radio-medjugorje.com

